

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC DÂN LẬP HẢI PHÒNG

ISO 9001-2008

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH: VĂN HOÁ DU LỊCH

Sinh viên : Đào Thị Hoa

Người hướng dẫn: TS. Phạm Thị Hoàng Điệp

HẢI PHÒNG - 2012

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC DÂN LẬP HẢI PHÒNG**

**LỄ HỘI HOA PHƯỢNG ĐỎ HẢI PHÒNG VÀ THỰC
TRẠNG TỔ CHỨC LỄ HỘI LẦN THỨ NHẤT 2012**

**KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC HỆ CHÍNH QUY
NGÀNH: VĂN HOÁ DU LỊCH**

Sinh viên : Đào Thị Hoa

Người hướng dẫn: TS. Phạm Thị Hoàng Diệp

HẢI PHÒNG - 2012

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC DÂN LẬP HẢI PHÒNG

NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

Sinh viên: Đào Thị Hoa

Mã số: 121305

Lớp: VH1201

Ngành: Văn hoá du lịch

**Tên đề tài: Lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng và thực trạng tổ chức
lễ hội lần thứ nhất 2012**

NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI

1. Nội dung và các yêu cầu cần giải quyết trong nhiệm vụ đề tài tốt nghiệp (*về lý luận, thực tiễn, các số liệu...*).

- Tìm hiểu cơ sở về lễ hội
- Tìm hiểu về lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất - Hải Phòng 2012
- Đánh giá hiện trạng khai thác lễ hội Hoa Phượng Đỏ trong hoạt động du lịch.
- Đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả khai thác lễ hội Hoa Phượng Đỏ phục vụ phát triển du lịch.

2. Các tài liệu, số liệu cần thiết:

- Các công trình, bài viết về lễ hội nói chung và lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất - Hải Phòng 2012 nói riêng.
- Số liệu về doanh thu, lượt khách du lịch đến với lễ hội Hoa Phượng Đỏ.

3. Địa điểm thực tập tốt nghiệp.

- Khách sạn Hữu Nghị

Địa chỉ: 60A Điện Biên Phủ - Hồng Bàng - Hải Phòng.

CÁN BỘ HƯỚNG DẪN ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

Người hướng dẫn thứ nhất:

Họ và tên : **Phạm Thị Hoàng Diệp**

Học hàm, học vị : Tiến sĩ

Cơ quan công tác : Khoa văn hóa du lịch

Nội dung hướng dẫn :

- Hướng dẫn xây dựng đề cương chi tiết
- Hướng dẫn phương pháp nghiên cứu tài liệu
- Đọc và chỉnh sửa nội dung khóa luận

Người hướng dẫn thứ hai:

Họ và tên:.....

Học hàm, học vị:.....

Cơ quan công tác:.....

Nội dung hướng dẫn:.....

.....
.....
.....
.....

Đề tài tốt nghiệp được giao ngày 03 tháng 9 năm 2012

Yêu cầu phải hoàn thành xong trước ngày 17 tháng 12 năm 2012

Đã nhận nhiệm vụ ĐTTN

Sinh viên

Đã giao nhiệm vụ ĐTTN

Người hướng dẫn

Hải Phòng, ngày tháng năm 2012

HIỆU TRƯỞNG

GS.TS.NGŨT *Trần Hữu Nghị*

PHẦN NHẬN XÉT TÓM TẮT CỦA CÁN BỘ HƯỚNG DẪN

1. Tinh thần thái độ của sinh viên trong quá trình làm đề tài tốt nghiệp:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Đánh giá chất lượng của đề tài (so với nội dung yêu cầu đã đề ra trong nhiệm vụ Đ.T. T.N trên các mặt lý luận, thực tiễn, tính toán số liệu...):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Cho điểm của cán bộ hướng dẫn (ghi cả số và chữ):

.....

.....

.....

Hải Phòng, ngày tháng năm 2012

Cán bộ hướng dẫn

(Ký và ghi rõ họ tên)

NHẬN XÉT ĐÁNH GIÁ
CỦA NGƯỜI CHĂM PHẢN BIỆN ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

Tên đề tài: Lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng và thực trạng tổ chức lễ hội lần thứ nhất 2012

của sinh viên: Đào Thị Hoa

Lớp: VH1201

1. Đánh giá chất lượng đề tài tốt nghiệp về các mặt thu thập và phân tích tài liệu, số liệu ban đầu; cơ sở lí luận chọn phương án tối ưu, cách tính toán chất lượng thuyết minh bản vẽ, giá trị lí luận và thực tiễn của đề tài.

2. Cho điểm của người chấm phản biện:

(Điểm ghi bằng số và chữ)

Ngày tháng năm 2012

Người chấm phản biện

LỜI CẢM ƠN

Bài khoá luận là điểm mốc cuối cùng đánh dấu sự phấn đấu nỗ lực của bản thân khi ngồi trên ghế nhà trường.

Thế là chẳng còn bao lâu nữa em sẽ phải rời xa mái trường Đại học thân yêu để bước vào cuộc sống thực tế với bao điều lạ lẫm và mới mẻ. Rất may mắn là trong suốt 4 năm học ở trường em đã được các thầy cô dạy dỗ trang bị cho rất nhiều kiến thức quý báu và bổ ích.

Qua đây em xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành sâu sắc tới các thầy cô giáo trong trường, đặc biệt là các thầy cô giáo trong khoa Văn hóa du lịch. Và em cũng gửi lời cảm ơn tới cô giáo hướng dẫn TS. Phạm Thị Hoàng Điệp đã tận tình hướng dẫn giúp đỡ em hoàn thành tốt khóa luận này.

Em xin kính chúc các thầy cô giáo và gia đình mạnh khỏe, hạnh phúc và thành đạt trong cuộc sống.

Hải Phòng, ngày tháng năm 2012

Sinh viên

Đào Thị Hoa

MỤC LỤC

	Trang
LỜI MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Mục đích, ý nghĩa của đề tài	2
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	3
5. Phương pháp nghiên cứu	3
6. Bố cục đề tài	4
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ LỄ HỘI VÀ THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG	5
1.1. Lễ hội	5
1.1.1. Khái niệm	5
1.1.2. Phân loại lễ hội	6
1.1.2.1. Căn cứ vào không gian tổ chức	6
1.1.2.2. Căn cứ vào thời gian tổ chức	7
1.1.2.3. Căn cứ vào mục đích thờ cúng	8
1.1.3. Cấu trúc của lễ hội	10
1.1.3.1. Cấu trúc của lễ hội truyền thống	10
1.1.3.2. Lễ hội hiện đại	14
1.1.4. Đặc điểm và vai trò của lễ hội	16
1.1.4.1. Đặc điểm của lễ hội	16
1.1.4.2. Vai trò của lễ hội	18
1.2. Du lịch lễ hội và lễ hội du lịch	19
1.2.1. Khái niệm du lịch lễ hội và lễ hội du lịch	19
1.2.1.1. Khái niệm du lịch lễ hội và đặc điểm của du lịch lễ hội	19
1.2.1.2. Khái niệm lễ hội du lịch và đặc điểm của lễ hội du lịch	20
1.2.2. Quan hệ tương tác giữa du lịch và lễ hội	21
1.2.2.1. Tác động tích cực	21
1.2.2.2. Tác động tiêu cực	23
1.3. Tổng quan về thành phố Hải Phòng	24

1.3.1. Vị trí địa lí - Điều kiện tự nhiên	24
1.3.1.1. Vị trí địa lý	24
1.3.1.2. Địa hình	25
1.3.1.3. Khí hậu	25
1.3.1.4. Tài nguyên nước	26
1.3.1.5. Tài nguyên sinh vật	27
1.3.2. Điều kiện dân cư - xã hội	27
1.3.3. Tài nguyên du lịch	28
1.3.3.1. Tài nguyên du lịch tự nhiên	28
1.3.3.2. Tài nguyên du lịch nhân văn	28
Tiêu kết chương 1	30
CHƯƠNG 2: LỄ HỘI HOA PHƯỢNG ĐỎ HẢI PHÒNG VÀ THỰC TRẠNG TỔ CHỨC LỄ HỘI LẦN THỨ NHẤT NĂM 2012	31
2.1. Tiền đề tổ chức Lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng	31
2.1.1. Thực trạng phát triển du lịch Hải Phòng	31
2.1.1.1. Công tác quản lý	31
2.1.1.2. Hiện trạng về cơ sở kinh doanh lưu trú và ăn uống	32
2.1.1.3. Cơ sở vui chơi giải trí	34
2.1.1.4. Phương tiện vận chuyên	35
2.1.1.5. Công tác tuyên truyền quảng bá du lịch	35
2.1.2. Kinh nghiệm từ các lễ hội hoa trên thế giới	36
2.2. Nội dung và hoạt động tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất – 2012	44
2.2.1. Quá trình hình thành ý tưởng	44
2.2.2. Quá trình chuẩn bị - Nhiệm vụ tổ chức Lễ hội	46
2.2.2.1. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch	47
2.2.2.2. Sở Thông tin và Truyền thông	48
2.2.2.3. Trung tâm Văn hóa thành phố - Trung tâm triển lãm và Mỹ thuật thành phố	50
2.2.2.4. Bảo tàng Hải Phòng	51
2.2.2.5. Các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp của thành phố	52

2.2.2.6. Các Sở ban ngành khác	52
2.2.3. Nội dung tổ chức của Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng lần thứ nhất	54
2.2.3.1. Các hoạt động chính của lễ hội	54
2.2.3.2. Các hoạt động hỗ trợ	56
2.3. Đánh giá về hoạt động tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012	58
2.3.1. Đánh giá kết quả đạt được của lễ hội	58
2.3.1.1. Công tác tổ chức	58
2.3.1.2. Công tác tuyên truyền quảng bá	59
2.3.1.3. Lướt khách và doanh thu	59
2.3.1.4. Tác động của lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất đối với hình ảnh du lịch Hải Phòng	60
2.3.2. Những vấn đề tồn tại, hạn chế	61
Tiêu kết chương 2	63
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO GIÁ TRỊ KHAI THÁC LỄ HỘI HOA PHƯỢNG ĐỎ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH HẢI PHÒNG	64
3.1. Phân tích kết quả mẫu điều tra	64
3.2. Các giải pháp khai thác phát triển du lịch	67
3.2.1. Qui hoạch không gian tổ chức lễ hội	67
3.2.2. Đa dạng hóa sản phẩm du lịch	69
3.2.3. Tăng cường các hoạt động hỗ trợ	71
3.2.4. Giải pháp về quảng bá	72
3.3. Một số đề xuất, kiến nghị	74
3.3.1. Đề xuất với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng	74
3.3.2. Đề xuất với ban tổ chức lễ hội	75
Tiêu kết chương 3	77
KẾT LUẬN	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

LỜI MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong thời đại ngày nay, du lịch không còn là một khái niệm xa lạ đối với mỗi chúng ta. Đời sống con người được nâng cao, nhu cầu cũng được nâng lên, và một trong những nhu cầu không thể thiếu đó chính là du lịch. Du lịch giúp con người thoát khỏi những căng thẳng mệt mỏi của cuộc sống hàng ngày, đáp ứng được nhu cầu vui chơi, giải trí, nâng cao sự hiểu biết và làm phong phú thêm đời sống tinh thần của con người.

Những năm gần đây, nhiều địa phương trong cả nước đã có nhiều chương trình, hành động nhằm phát triển du lịch, thu hút du khách và đặc biệt là du khách quốc tế đến với Việt Nam thông qua hình thức tổ chức lễ hội du lịch. Có thể nói chưa bao giờ ở Việt Nam lại có sự “bùng nổ” mạnh mẽ các lễ hội mang sắc thái du lịch như hiện nay.

Tính từ đầu năm 2011 cho đến thời điểm này, Việt Nam có hàng trăm lễ hội lớn nhỏ kéo dài từ trung du miền núi phía Bắc xuống tận đồng bằng sông Cửu Long, được tổ chức thành công, gây được tiếng vang, cũng như tầm ảnh hưởng sâu rộng, điển hình như: Lễ hội “về nguồn” của ba tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Hòa Bình; Lễ hội “trên mây” của Sa Pa - Lào Cai; Lễ hội Chùa Hương; Lễ hội Đền Hùng... Gần đây nhất, Việt Nam còn có các lễ hội lớn mang tầm cỡ quốc gia, được tổ chức quy mô hoành tráng, thu hút một lượng lớn du khách quốc tế tới Việt Nam đó là: Carnival Hạ Long, lễ hội pháo hoa Đà Nẵng, Festival Huế được tổ chức định kỳ 2 năm một lần...

Trong bối cảnh cả nước “bùng nổ” về lễ hội du lịch thì Hải Phòng cũng đã tổ chức thành công nhiều lễ hội lớn và nhỏ trong đó đặc biệt và tiêu biểu nhất là lễ hội Hoa Phượng Đỏ. Hoa phượng đỏ được xem như biểu tượng cho tính cách của con người Hải Phòng, những con người ở nơi “đầu sóng, ngọn gió”, luôn mạnh mẽ, bộc trực, nhiệt huyết và sôi nổi. Đặc biệt mỗi mùa hoa phượng nở cũng là dịp người dân thành phố nhớ về ngày giải phóng Hải Phòng (13/5/1955) và càng thêm tự hào về những chặng đường phát triển đã qua của một thành phố

năng động ở vùng duyên hải phía Bắc của Tổ quốc, là một cực trong tam giác động lực tăng trưởng kinh tế Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh.

Trong những năm qua Hải Phòng đã có những bước tiến vượt bậc, góp phần quảng bá hình ảnh thành phố trong nước cũng như trên thế giới. Tuy nhiên, nhìn lại thực trạng phát triển du lịch Hải Phòng và đặc biệt sau lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất được tổ chức vào tháng 6/2012 có thể nhận thấy du lịch Hải Phòng vẫn chưa phát huy hết tiềm năng và còn nhiều hạn chế, chưa phát triển đúng với kỳ vọng của những người tâm huyết với ngành “công nghiệp không khói” để “trứng vàng” này.

Xuất phát từ những lý do trên người viết đã chọn đề tài “Lễ hội Hoa Phượng Đỏ - thực trạng và giải pháp khai thác phát triển” làm khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Dựa trên những cơ sở tiềm năng vốn có về du lịch Hải Phòng người viết đã tìm hiểu những lễ hội nói chung của Hải Phòng như lễ hội chọi trâu Đồ Sơn, lễ hội đình Hàng Kênh, lễ hội Đồng Minh... Những lễ hội này được nói đến trong các tài liệu như: “Lễ hội truyền thống tiêu biểu Hải Phòng của tác giả Trịnh Minh Hiên, do NXB Hải Phòng phát hành năm 2006”, “Non nước Việt Nam của Tổng cục du lịch Việt Nam, phát hành năm 2005”, “Tuyên điểm du lịch của tác giả Bùi Thị Hải Yến, do NXB Giáo Dục phát hành năm 2005”... Riêng về lễ hội Hoa Phượng Đỏ - Hải Phòng, đây là lễ hội hiện đại thuộc loại hình văn hóa du lịch và cũng là lần đầu tiên được tổ chức nên cho đến nay vẫn chưa có một tài liệu hoàn chỉnh nào tìm hiểu, nghiên cứu kỹ về lễ hội này được công bố.

3. Mục đích, ý nghĩa của đề tài

Với mục đích xây dựng và tổ chức một loại hình lễ hội mang đặc trưng riêng của Hải Phòng, Thành uỷ, Hội đồng nhân dân, Uỷ ban nhân dân thành phố quyết định tổ chức lễ hội mang tên Lễ hội Hoa Phượng Đỏ. Lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất được tổ chức năm 2012 chính thức khởi đầu một loại hình lễ hội văn hóa du lịch mới gắn với khai thác giá trị đặc trưng riêng từ hình

ảnh Hoa Phượng. Tuy nhiên sau khi lễ hội được tổ chức chưa đem lại nhiều hiệu quả như mong muốn. Vì vậy khóa luận này được tiến hành nhằm tìm hiểu, phân tích những bất cập, hạn chế trong quá trình tổ chức, từ đó đưa ra các giải pháp khắc phục và bổ sung những ý tưởng mới để lễ hội Hoa Phượng Đỏ thực sự trở thành thương hiệu sản phẩm văn hóa du lịch đặc trưng truyền thống và là sự kiện thường niên của thành phố Hải Phòng.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là: Lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất được tổ chức tại Hải Phòng vào tháng 6/2012.

Phạm vi nghiên cứu là: những hoạt động được tổ chức trong lễ hội, công tác tổ chức lễ hội và các hoạt động hỗ trợ khác.

5. Phương pháp nghiên cứu

Khi nghiên cứu về một vấn đề nào đó thì phương pháp nghiên cứu đóng một vai trò quan trọng, bởi nó quyết định đến chính kết quả của việc nghiên cứu. Vì vậy việc xác định đúng đắn và chính xác những phương pháp sẽ áp dụng là điều hết sức cần thiết.

Trong quá trình thực hiện khóa luận để đảm bảo khóa luận được nghiên cứu một cách tốt nhất, người viết đã áp dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp thu thập và xử lý dữ liệu: Đây là phương pháp chủ yếu để thực hiện khóa luận, bao gồm tổng hợp nguồn tài liệu liên quan đến vấn đề nghiên cứu. Trong quá trình nghiên cứu người viết thu thập thông tin qua sách báo, các công trình nghiên cứu và về hoạt động của lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 làm cơ sở cho việc phân tích, đánh giá trong khóa luận.
- Phương pháp nghiên cứu thực địa: Tiếp cận trực tiếp với đối tượng nghiên cứu thông qua việc tham gia trực tiếp trong thời gian diễn ra lễ hội.
- Phương pháp điều tra xã hội học: Phương pháp này dùng để phỏng vấn các du khách tham gia hoạt động du lịch lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012, những người làm công tác quản lý, tổ chức các hoạt động trong lễ hội và những người trực tiếp tham gia vào bảo tồn và phát triển các giá trị của lễ hội, nhằm nắm được tâm tư, nguyện vọng của người dân địa phương cũng như nhu

cầu của khách, từ đó có các giải pháp bổ sung phục vụ khai thác lễ hội vào phát triển du lịch.

- Phương pháp thống kê, phân tích, so sánh và tổng hợp: Việc phân tích, so sánh tổng hợp các thông tin và số liệu cũng như các vấn đề thực tiễn được người viết tiến hành một cách hệ thống. Kết quả của phương pháp này là mang lại cho người viết cơ sở khoa học cho việc thực hiện các mục tiêu dự báo, các phương trình phát triển, các định hướng, các chiến lược và giải pháp phát triển du lịch trong phạm vi nghiên cứu mà đề tài đang thực hiện.

6. Bộ cục đề tài

Ngoài phần mở đầu và kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục, nội dung chính của khóa luận được trình bày trong 3 chương:

Chương 1: Tổng quan về lễ hội và thành phố Hải Phòng

Chương 2: Lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng và thực trạng tổ chức lễ hội lần thứ nhất năm 2012

Chương 3: Một số giải pháp nâng cao giá trị khai thác của Lễ hội Hoa Phượng Đỏ phục vụ phát triển du lịch Hải Phòng.

CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ LỄ HỘI VÀ THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG

1.1. Lễ hội

1.1.1. Khái niệm

Ở bất kỳ thời điểm nào, bất kỳ dân tộc nào, vào bất kỳ mùa nào cũng có những ngày lễ hội. Lễ hội đã tạo nên “tắm thắm muôn màu; mọi sự ở đó đều đan quện vào nhau, thiêng liêng và trần tục, nghi lễ và hồn hậu, truyền thống và phóng khoáng, của cải và khôn khéo, cô đơn và đoàn kết, trí tuệ và bản năng” [16].

Theo nhà nghiên cứu M.Bakhtin: “Lễ hội là cuộc sống được tái hiện dưới hình thức tế lễ và trò diễn, đó là cuộc sống lao động, chiến đấu của cộng đồng dân cư. Tuy nhiên, bản thân cuộc sống không thể trở thành lễ hội được nếu như chính nó không được thăng hoa, liên kết và quy tụ lại thành thế giới của tâm linh, tư tưởng của các biểu tượng vượt lên trên thế giới của phương tiện và điều kiện tất yếu. Đó là thế giới, là cuộc sống thứ hai thoát ly tạm thời thực tại, đạt tới hiện thực lý tưởng mà ở đó mọi thứ đều trở nên đẹp đẽ, lung linh, siêu việt và cao cả...” [19]. Cũng tương tự như vậy, học giả Alessandro Falassi đã đưa ra một định nghĩa như sau về lễ hội: Lễ hội là một hoạt động kỷ niệm định kỳ biểu thị thế giới quan của một nền văn hóa hay nhóm xã hội thông qua hành lễ, diễn xướng nghi lễ và trò chơi truyền thống [3].

Theo tác giả Dương Văn Sáu trong cuốn “Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch: “Lễ hội là hình thức sinh hoạt văn hóa cộng đồng diễn ra trên một địa bàn dân cư trong thời gian và không gian nhất định nhằm nhắc lại một sự kiện, nhân vật lịch sử hay huyền thoại. Đồng thời là dịp để biểu hiện cách ứng xử văn hóa của con người với thiên nhiên - thần thánh và con người trong xã hội. [11; 35]

Còn theo GS Ngô Đức Thịnh, “Lễ hội là một hiện tượng văn hóa dân gian tổng thể được hình thành trên cơ sở một nghi lễ, tín ngưỡng nào đó, được tiến hành theo định kỳ, mang tính cộng đồng thường là cộng đồng làng” [3]

Tóm lại, dù có khác nhau đôi chút trong cách hiểu và cách định nghĩa về lễ hội, song nhìn chung các học giả đều thống nhất rằng: “Lễ hội là một hệ thống sinh hoạt văn hóa, tôn giáo nghệ thuật của một cộng đồng người gắn liền với các nghi lễ đặc thù và các cuộc vui chung nhằm đáp ứng nhu cầu tinh thần của con người”[3].

1.1.2. Phân loại lễ hội

1.1.2.1. Căn cứ vào không gian tổ chức

Đây là hình thức phân loại theo quy mô, mức độ và phạm vi ảnh hưởng, chi phối, tác động của lễ hội. Theo tác giả Dương Văn Sáu, căn cứ vào không gian, có thể chia lễ hội theo các hình thức sau đây:

- Lễ hội mang tính quốc tế: là những lễ hội được du nhập từ bên ngoài vào trong đời sống chính trị, văn hóa, xã hội của người Việt Nam, được cả người Việt Nam và thế giới tổ chức như ngày Quốc tế lao động 1/5, ngày Quốc tế phụ nữ 8/3... Lễ hội mang tính quốc tế thường được tổ chức vào các dịp kỉ niệm về các nhân vật, sự kiện lịch sử, có liên quan, ảnh hưởng, chi phối tới ý thức hệ tư tưởng chính trị của giai cấp cầm quyền. [11; 184]

- Lễ hội mang tính quốc gia: là những lễ hội mà nhân vật, hoặc sự kiện được thờ cúng có liên quan ảnh hưởng sâu sắc, rộng lớn tới cả dân tộc và đất nước. Những lễ hội đó thường được gọi là “quốc hội”, “quốc lễ”, “quốc tự” như lễ hội Đền Hùng (10/3 âm lịch), lễ hội Chùa Hương... Hoặc các lễ hội hiện đại, phản ánh các sự kiện lịch sử, có vai trò to lớn, tác động và ảnh hưởng sâu sắc đến trình độ phát triển của lịch sử dân tộc như các lễ hội chào mừng Quốc khánh mùng 2/9, lễ hội mừng ngày sinh nhật chủ tịch Hồ Chí Minh 19/5... [11; 185]

- Lễ hội mang tính vùng miền: là những ngày lễ hội mà nhân vật hoặc sự kiện được thờ khá nổi tiếng. Khi tổ chức lễ hội được sự tham gia, có mặt của đông đảo nhân dân trong vùng, ví dụ như: Lễ hội Phủ Giầy 3/3, lễ hội Đền Kiếp Bạc 20/8 âm lịch... [11; 185-186]

- Lễ hội làng: là hình thức phổ biến rộng rãi, với số lượng nhiều, có nội dung phong phú, đa dạng và sinh động nhất. Hội làng truyền thống đã góp phần tạo dựng và vun đắp lối sống phong cách và văn hóa Việt. Lễ hội làng là lễ hội

chủ đạo trong đời sống văn hóa của các tầng lớp dân cư. Đây trở thành hạt nhân, nền tảng cho kho tàng lễ hội của dân tộc tồn tại, phát sinh, phát triển trong suốt tiến trình lịch sử. [11; 186-187]

1.1.2.2. Căn cứ vào thời gian tổ chức

Căn cứ vào thời gian tổ chức, có thể chia lễ hội làm hai dạng: Lễ hội truyền thống và Lễ hội hiện đại.

- Lễ hội truyền thống bao gồm: lễ hội dân gian và lễ hội cung đình

Lễ hội dân gian: Đó là kho tàng di sản văn hóa đặc sắc của người Việt Nam, mang dấu ấn những giai đoạn phát triển của các địa phương và cả dân tộc trong tiến trình lịch sử. Kho tàng lễ hội dân gian truyền thống chủ yếu bao gồm các “lễ hội làng”, đây chính là những lễ hội nông nghiệp, gắn với cuộc sống lao động sản xuất của các tầng lớp cư dân ở các địa phương khác nhau. Về thời gian, những lễ hội này xuất hiện và tồn tại trước 1945. Với số lượng đồ sộ và nội dung vô cùng phong phú tạo lên những giá trị lớn lao trong kho tàng văn hóa quý báu của dân tộc ta.

Lễ hội cung đình: gắn liền với văn hóa cung đình của các triều đại phong kiến mà đỉnh cao và sự phong phú là các lễ hội cung đình triều Nguyễn như lễ tế Nam Giao, tế Xã tắc, lễ Truyền lô.

- Lễ hội hiện đại ra đời từ sau cách mạng tháng Tám 1945, lễ hội hiện đại bao gồm: Lễ hội kỷ niệm và lễ hội văn hóa thể thao - du lịch

Lễ hội kỷ niệm: là những hoạt động văn hóa mang giá trị kỷ niệm, tưởng niệm các danh nhân, các anh hùng dân tộc, các sự kiện chính trị - quân sự - văn hóa xã hội trong đời sống tinh thần của nhân dân. Những sự kiện lịch sử quan trọng có vai trò to lớn, mang tính quyết định trong tiến trình phát triển của lịch sử dân tộc, ví dụ như: Lễ hội kỷ niệm 1000 năm Thăng Long- Hà Nội, Lễ hội Kỷ niệm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh...

Lễ hội văn hóa thể thao - du lịch: Đây là những hoạt động văn hóa xã hội mang nặng yếu tố kinh tế, phản ánh trình độ và khả năng cùng các yếu tố đặt ra cầu nền kinh tế đất nước trong giai đoạn mới của quá trình công nghiệp hóa -

hiện đại hóa đất nước, ví dụ như: lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012, lễ hội hoa Đà Lạt, lễ hội pháo hoa Đà Nẵng...

1.1.2.3. Căn cứ vào mục đích thờ cúng

Căn cứ vào mục đích thờ cúng, có thể chia lễ hội thành các dạng sau:

- Lễ hội gắn liền với hoạt động sản xuất:

Việt Nam là một nước nông nghiệp, nên những lễ hội gắn liền với hoạt động sản xuất nông nghiệp chiếm số lượng lớn trong kho tàng lễ hội của đất nước. Đó là các lễ hội có liên quan đến các nghi thức thờ cúng, tế lễ trong đó có sử dụng các nghi thức để cầu mùa, cầu nước, cầu mưa, tạ ơn... Trong nội dung và hình thức của lễ hội nông nghiệp thường chứa đựng những yếu tố về đời sống của cư dân nông nghiệp thông qua các hoạt động diễn ra trong đời sống xã hội như các hình thức và phương pháp canh tác truyền thống, kinh nghiệm làm ăn...

Đối với cư dân Việt lao động trong các ngành nghề khác, có thể kể tên các lễ hội thờ Thánh sư - Tổ nghề với ngành Thủ công nghiệp, thờ Cá Ông hay thờ Nam Hải thần vương, Lão Hải đại vương, Long vương... của những cư dân làm nghề ngư nghiệp...

- Lễ hội tôn vinh các anh hùng dân tộc: Là những lễ hội được tổ chức nhằm tôn vinh, tưởng niệm các danh nhân văn hóa lịch sử, các anh hùng dân tộc – những con người có đóng góp và ảnh hưởng to lớn đến tiến trình phát triển của đời sống xã hội, của lịch sử địa phương hay của quốc gia dân tộc. Đó cũng là những người thường được thần thánh hóa, trở thành những đấng tượng được sung bái, có vị trí quan trọng trong đời sống tinh thần của người dân Việt Nam, chẳng hạn như Chủ Động Tử, Trần Quốc Tuấn, Đinh Bộ Lĩnh, Hai Bà Trưng... Nhiều trong số các lễ hội tôn vinh các anh hùng dân tộc này còn đồng nhất với hệ thống lễ hội có liên quan đến tín ngưỡng thờ Thành hoàng làng.

- Lễ hội liên quan đến tôn giáo, tín ngưỡng, văn hóa: bao gồm các loại như:

Lễ hội của tín ngưỡng thờ nhiên thần (các vị thần tự nhiên): thường diễn ra ở các nơi thờ tự các thần tự nhiên như Sơn thần, Thổ thần, Thủy thần, Mộc thần hoặc thờ các lực lượng trong tự nhiên là các vị thần Mây- Mưa- Sấm- Chớp.

Lễ hội của tín ngưỡng phồn thực: là tín ngưỡng tôn thờ những hiện vật mang biểu tượng về sinh thực khí âm dương và những nghi lễ biểu đạt hành động tính giao để cầu mong sự sinh sôi nảy nở, no đủ và phát triển. Đây là một lễ hội đặc sắc, thu hút sự quan tâm chú ý của đông đảo các tầng lớp nhân dân trong xã hội.

Lễ hội của tín ngưỡng thờ cúng tổ tiên: Ở phương diện quốc gia, lễ hội Đền Hùng được coi là lễ hội liên quan đến tín ngưỡng thờ cúng tổ tiên lớn nhất của người Việt, tổ chức vào ngày mùng 10 tháng 3 âm lịch hàng năm.

Lễ hội của tín ngưỡng thờ cúng Thành hoàng làng: những lễ hội này phổ biến rộng khắp mọi miền đất nước, ở nhiều thời điểm khác nhau trong năm và chiếm số lượng nhiều nhất trong tất cả các loại hình lễ hội. Đây không chỉ là sinh hoạt văn hóa mà còn là “tài sản văn hóa” của các địa phương góp phần vào sự phát triển của từng vùng.

Lễ hội của tín ngưỡng thờ Mẫu: Lễ hội thờ mẫu Liễu Hạnh diễn ra ở các phủ điện thờ mẫu như phủ Tây Hồ (Hà Nội), Phủ Giầy (Nam Định)... vào những ngày đầu tháng 3 âm lịch hàng năm.

Lễ hội Kitô giáo: thường là những hình thức nghi lễ tôn giáo mang tính toàn cầu và được thực hiện nghiêm túc, thống nhất. Khi hành lễ, Linh mục là người thay mặt Chúa rao giảng Kinh phúc ân và làm các phép bí tích rửa tội, giải tội... Những nghi lễ tôn giáo đó thường chỉ là một trong những biểu hiện của sinh hoạt tôn giáo ở bất kỳ một giáo xứ nào, ví dụ như lễ phục sinh, lễ chúa nhật, lễ chúa hiển linh...

Lễ hội của Phật giáo: Phật giáo là một tôn giáo du nhập sớm nhất vào Việt Nam và có ảnh hưởng sâu rộng nhất trong các tầng lớp dân chúng trong nước. Trong một năm, Phật giáo có khá nhiều lễ hội liên quan đến những mốc thời gian gắn với Đức Giáo chủ Thích Ca Mâu Ni như lễ Đản Sinh (15/4 âm lịch), lễ Vu Lan (15/7 âm lịch)...

Về các lễ hội mang đậm tính chất phong tục văn hóa vùng miền có thể kể tên Hội Hát Đúm ở xã Phục Lễ, huyện Thủy Nguyên hay Hội Lim – hội hát quan họ ở Bắc Ninh...

1.1.3. Cấu trúc của lễ hội

Lễ hội nào cũng thường gồm có hai phần: phần Lễ và phần Hội. Tuy nhiên cấu trúc của những phần này trong Lễ hội truyền thống và Lễ hội hiện đại không hoàn toàn giống nhau.

Nói chung, “Lễ” trong lễ hội là một hệ thống các hành vi, động tác nhằm biểu hiện lòng tôn kính của dân làng đối với các thần linh, lực lượng siêu nhiên với các thành hoàng làng hay một đối tượng nào đó được người dân sùng bái, kính trọng. Đồng thời phần lễ cũng phản ánh những nguyện vọng, ước mơ chính đáng của con người trước cuộc sống nhiều khó khăn mà bản thân họ chưa có khả năng cải tạo.

1.1.3.1. Cấu trúc của lễ hội truyền thống

Lễ hội truyền thống là các lễ hội được hình thành từ trước Cách mạng Tháng Tám 1945. Lễ hội truyền thống Việt Nam là một thành tố đặc biệt quan trọng trong kho tàng di sản văn hóa dân tộc. Lễ hội truyền thống bao gồm: lễ hội nghề nghiệp, lễ hội phồn thực giao duyên, lễ hội lịch sử, lễ hội thờ thành hoàng làng, các lễ hội thuộc loại hình văn nghệ, giải trí như những làn điệu dân ca và những trò chơi dân gian - sản phẩm của một lối sống cũng từ rất lâu đời được bảo lưu, bảo đảm bằng những hội làng.

Trong lễ hội truyền thống, các lễ hội dù lớn hay nhỏ đều có phần nghi lễ với những nghi thức nghiêm túc, trọng thể mở đầu ngày hội theo thời gian và không gian. Nghi lễ tạo thành nền móng vững chắc, tạo một yếu tố văn hóa thiêng liêng, một giá trị thẩm mỹ đối với toàn thể cộng đồng người đi hội trước khi chuyển sang phần xem hội. Vì vậy có thể nói lễ là phần đạo của con người, nó chi phối mọi suy nghĩ và hành động của con người.

Phần Lễ trong lễ hội truyền thống là một hệ thống liên kết có trật tự cùng hỗ trợ nhau, thường bao gồm các nghi lễ:

- *Lễ rước nước*: là một hành động thị phạm của nghi thức cầu mưa, cầu nước cho sản xuất và sinh hoạt của cư dân trên khắp mọi miền đất nước, đặc biệt là cư dân sản xuất, canh tác nông nghiệp.

Nghi thức lấy nước: thường lấy nước ở giếng đình của làng hoặc lấy nước giữa dòng sông. Dòng nước thiêng giữa dòng sông được hình thành từ trời và đất đã băng qua bao nẻo đường phù sa, thấm đẫm linh vị của bốn phương trời đất được đem về tắm tượng như là đem một lời ước mong, một lời chúc phúc tốt đẹp cho một năm mới được mùa, no đủ. Khi lấy nước phải có lời chú, niệm thần linh, trời đất... Dụng cụ lấy nước như chổi sứ, gáo đồng, phải dùng vải đỏ bịt miệng chổi và phủ toàn bộ chổi. Nghi thức lấy nước còn mang những ý nghĩa tinh thần khác như bình gốm sứ biểu trưng cho thổ; gáo đồng biểu trưng cho kim; cán gáo, thuyền gỗ, hoa quả biểu trưng cho mộc; nước sông biểu trưng cho thủy; vải đỏ phủ miệng bình và khi lấy nước phải thấp hương khấn thần, khấn trời đất biểu trưng cho hỏa. [21]

- *Lễ mộc dục*: Là nghi thức tắm rửa thần tượng (hoặc thần vị) trước khi làng vào đám. Việc này, làng giao cho những người dân cẩn thận, có đức độ đảm nhiệm. Tượng được tắm bằng nước sạch vừa rước về, sau đó tắm thêm nước trầm hương cho thơm. Lễ mộc dục thường cử hành tại đền hoặc miếu là nơi thần an ngự. [21]

- *Tế gia quan*: là lễ khoác áo, mũ cho thần tượng, thần vị. Có thể là áo mũ đại trào được triều đình ban theo chức tước, phẩm hàm lúc đương thời hoặc là áo mũ tượng trưng được làm ở các hàng mã đã để sẵn ở nơi thần đang ngự. Những chân kiệu, nghĩa là những người được dân làng cử để khiêng kiệu đức thần trong những buổi rước phải trai giới từ mấy hôm trước và chỉ những người này mới được tham dự việc phong mũ áo. Trong lúc vào phong mũ áo, mỗi người phải bịt miệng bằng một chiếc khăn điều để trần khí không xông tới thánh cung, mang tội bất kính. Mũ áo đai măng phong lại, được an phụng lên long kiệu rồi tế một tuần chờ sáng hôm sau rước về đình. Tuần tế này là tế gia quan. [2; 169 - 170]

- *Lễ rước, đám rước*: Lễ rước thường tổ chức rước từ đình ra đền hoặc miếu hay một nơi nào khác rồi lại rước trở về để làm lễ tế. Hoặc có thể rước chúc văn, lễ vật của các dòng họ từ nhà thờ họ ra nơi tế lễ chung của cả làng. Thông thường là phần trình diễn khá ngoạn mục, vừa trang nghiêm vừa sôi động

với sự tham gia đông đảo của các tầng lớp cư dân được tổ chức chặt chẽ theo những trật tự nhất định. [21]

- *Tế đại tế*: là một hành vi mời triệu thần về, hiến dâng lễ vật cho thần linh và cầu xin thần linh ban phúc lộc. Đó cũng là khi vào hội. Tế khác cúng và lễ thông thường ở chỗ phải có âm nhạc kèm theo. Chiêng to hòa với trống cái, còn trống đồng vãn, phường bát âm thường hỗ trợ thay phiên nhau tấu làm không khí buổi tế trở lên linh thiêng hấp dẫn.

Đại tế là nghi lễ trang trọng nhất trong hệ thống lễ. Tại lễ này làng thường mổ trâu, mổ bò để làm vật tế phẩm dân cúng thần linh. Đại tế do ban tế thực hiện, ban tế này do làng cử ra từ 17 đến 21 người. Đứng đầu ban tế là vị chủ tế điều hành trong suốt buổi lễ. Chủ tế là người có tuổi, có đức độ, có phẩm hàm hoặc đỗ đạt cao. Sau chủ tế có từ hai đến bốn vị bồi tế, hai vị xướng Đông và xướng Tây, hai vị nội tán để trợ xướng. Số còn lại là chấp sự đảm đương nhiệm vụ chúc rượu, dâng hương, chuyển chúc, đọc chúc.

Những người trong ban tế phải nằm riêng hàng tuần trước khi vào đám. Hôm vào lễ tất cả phải mặc lễ phục thống nhất, áo thụng quần trắng, đi hia đội mũ. Các hành vi, động tác cũng rất đặc biệt nhằm thể hiện thái độ kính cẩn của dân làng với thần linh. [21]

- *Lễ túc trực*: là trông nom, canh giữ bài vị hoặc tượng thần tại đình trong suốt thời gian diễn ra lễ hội.

- *Lễ hèm*: là nghi thức nhằm diễn lại một quãng đời không lấy gì làm “vẻ vang” lúc sinh thời. Quãng đời đó thường có những việc làm như lừa đảo, trộm cướp, dâm tục hay là do đói khó mà phải sống bằng nghề bị thiên hạ cho là thấp kém nhất phân, hành khát... Vì vậy mà khách thập phương chẳng mấy ai được chứng kiến lễ hèm. Ngoài ra có những lễ hèm nhắc đến những công việc không phải là xấu, là tầm thường nhưng vẫn được giữ kín để đảm bảo tính chất thiêng. [5; 40]

- *Lễ rã đám*: sau lễ hội các làng thường tổ chức một tuần đại tế để kết thúc hội. Sau đó rước thần tượng hay thần vị trở lại nghề miếu. Lễ rã đám cũng tiến

hành đầy đủ trình tự của lễ tế, duy lễ vật thì không có mổ trâu, mổ bò... chỉ có xôi, quả mà thôi. [21]

Phần hội: được xem như một không gian có đông đảo người dự tạo ra niềm vui theo những phong tục hoặc nhân dịp có liên quan đến những kỷ niệm của cộng đồng. Hội chính là phần đời của con người, có những hoạt động có màu sắc, âm thanh không khí của lễ hội.

Nếu như lễ là một hệ thống có tính quy phạm nghiêm ngặt được cử hành tại chôn đình trung thì trái lại hội lại là một sinh hoạt dân dã phóng khoáng diễn ra trên sân bãi để dân làng cùng bình đẳng vui chơi với hàng loạt trò tục hấp dẫn do mình chủ động tham gia.

Phần hội diễn ra những hoạt động biểu tượng điển hình của tâm lý cộng đồng, văn hóa dân tộc chứa đựng những quan niệm của dân tộc đó với thực tế lịch sử, xã hội và thiên nhiên. Trong hội thường có những trò vui, những đêm thi nghề, thi hát tượng trưng cho sự nhớ ơn và ghi công của người xưa. Hội là một hệ thống các trò chơi, trò diễn phong phú như: trò chơi thượng võ, trò chơi thi tài, trò chơi nghề nghiệp, trò chơi luyện ái, trò chơi phong tục và các hình thức vui chơi, ăn uống cộng cảm khác. Có thể nói, tất cả những gì tiêu biểu của một vùng đất, một làng xã được đem ra phô diễn mang lại niềm vui cho mọi người. Các chàng trai đi hội là cái cớ để gặp nhau, tìm nhau. Phần hội thường gắn liền với tình yêu, giao duyên nam nữ nên rất có phong vị tình.

Hội là đem lại những lợi ích tinh thần cho mọi thành viên trong việc tổ chức và mục đích của hội là để vui chơi thoải thích, thoải mái. Hội không bị ràng buộc bởi lễ nghi tôn giáo, đẳng cấp và tuổi tác. Sau những ngày tháng làm ăn lam lũ, dân làng chờ đón ngày hội như chờ đón niềm tin vui cộng đồng. Họ đến với hội trong tinh thần cộng cảm, hô hởi, sáng khoái và hoàn toàn tự nguyện.

Tóm lại khi nói tới lễ hội tức là người ta nói tới phần đạo và phần đời của con người trong hoạt động xã hội, ở đó các nghi thức rất cụ thể và sinh động. Nó vừa mang tính chất đời thường đồng thời cũng được thần thánh hóa. Vì vậy lễ hội diễn ra có sức hấp dẫn lạ kỳ, con người được hòa quyện với thiên nhiên, với

đất trời và với nhau để được chơi, được lãng quên đi những nhọc nhằn vất vả và hướng tới một niềm vui, niềm tin trong tương lai.

1.1.3.2. Lễ hội hiện đại

Lễ hội hiện đại chỉ ra đời từ sau năm 1945, những lễ hội này thường gắn với việc kỷ niệm các sự kiện có liên quan đến cách mạng, kháng chiến hoặc các doanh nhân, anh hùng dân tộc.

Lễ hội hiện đại thường tính theo thời gian dương lịch. Lễ hội có thể diễn ra theo định kỳ ngày tháng trong năm, hoặc theo định kỳ năm chẵn hoặc năm lẻ. Lễ hội hiện đại thường diễn ra trong thời gian ngắn trừ các lễ hội chợ xuân, hội chợ triển lãm, liên hoan du lịch... Lễ hội hiện đại thường là những hoạt động mang ý nghĩa xã hội có liên quan đến các sự kiện chính trị, quân sự, văn hóa, xã hội như các hoạt động chào mừng những sự kiện nào đó, lễ khai mạc, lễ bế mạc các sự kiện quan trọng gắn với một tổ chức hay rộng hơn trên phạm vi quốc gia - dân tộc. Lễ hội hiện đại bao gồm: “Lễ hội Du lịch”, “Lễ hội Văn hóa- Thể thao- Du lịch”, “Lễ hội Du lịch- Thương mại”, “Liên hoan Du lịch”, “Hội chợ triển lãm”, “Festival”....

Không gian của lễ hội hiện đại thường diễn ra ở các trung tâm đô thị, thủ đô và các thành phố lớn của đất nước. Trong lễ hội hiện đại có sử dụng các thành tựu khoa học kỹ thuật, các yếu tố cấu thành của đời sống hiện đại như nghi thức, phương tiện âm thanh, hình ảnh, ánh sáng, trang phục... Lễ hội hiện đại do tính chất kỉ niệm đặc biệt hoặc được tổ chức nhằm mục đích quảng bá, thúc đẩy quan hệ kinh tế - đối ngoại nên thường được truyền thông, truyền hình rộng rãi, nhanh chóng và đầy đủ, chi tiết các hoạt động của lễ hội.

Lễ hội hiện đại là một sinh hoạt văn hóa, đồng thời là một sinh hoạt chính trị rộng khắp chứa đựng những giá trị hiện sinh đồng thời phản ánh trình độ, điều kiện và xu hướng phát triển của xã hội ở thời điểm diễn ra lễ hội. Thông thường những lễ hội hiện đại có thể bao gồm các bước tiến hành theo trình tự sau:

- *Rước lửa truyền thống*: Lửa thiêng luôn có vai trò đặc biệt quan trọng trong đời sống con người, nó luôn mang những ý nghĩa linh thiêng, cao đẹp về

sự phát triển. Trong thờ cúng và các lễ hội truyền thống không bao giờ thiếu mặt của hương, lửa. Trong lễ hội hiện đại, lửa cũng có một vai trò đặc biệt quan trọng trong việc động viên, thúc đẩy con người vươn tới đạt được những đỉnh cao mới. Lửa thiêng là một thành tố không thể thiếu trong các hoạt động thể thao. Những người mang lửa thiêng thường là các nhân vật nổi tiếng, có thành tích đặc biệt xuất sắc. Lửa thiêng sẽ cháy trong suốt thời gian diễn ra lễ hội, tăng thêm nét hoành tráng, trang nghiêm của những hoạt động diễn ra trong lễ hội hiện đại.

- *Rước cờ Tổ quốc, cờ hội, cờ thể thao*: Cùng với lửa thiêng, những lá cờ luôn có một vị trí đặc biệt quan trọng trong mọi hoạt động của con người từ truyền thống đến hiện đại. Nó biểu trưng cho vị thế, niềm tin, niềm kiêu hãnh và tự hào của một quốc gia, một phong trào, một tổ chức... Lá cờ luôn ở vị trí trang trọng nhất, tôn vinh nhất. Lễ thượng kỳ thường mở đầu các lễ hội hiện đại, sau đó lá cờ còn xuất hiện trong các hoạt động xếp hình, xếp chữ, diễu binh, diễu hành, biểu dương lực lượng...

- *Các nghi thức Chào cờ, Quốc ca, Quốc tế ca (nếu có)*: Đây là những nghi thức bắt buộc trong nghi lễ và trở thành thông lệ. Đây là lúc trang nghiêm nhất quy tụ và tập hợp niềm tin của cộng đồng vào mục tiêu, lý tưởng thiêng liêng, thống nhất của đất nước, là thời điểm thể hiện ý chí quyết tâm trước khi bước vào thực hiện nhiệm vụ nào đó.

- *Lễ dâng hương*: Là một hoạt động truyền thống thể hiện sự tôn kính của cá nhân và cả cộng đồng với các đối tượng được thờ cúng. Lễ dâng hương nhằm gắn kết quá khứ và hiện tại, xuyên chuỗi hiện thực và siêu nhiên với mong muốn “âm phù, dương trợ” tạo ra sự thống nhất và đồng thuận trong mục tiêu vươn tới.

- *Diễn văn, chúc văn khai mạc*: Người có vị trí, địa vị trong xã hội đại diện cho tập thể đọc diễn văn khai mạc bày tỏ tình cảm của tập thể đối với các nhân vật, sự kiện mà lễ hội kỷ niệm, đồng thời thể hiện ý chí quyết tâm của tập thể trong giai đoạn kế tiếp, định hướng giao nhiệm vụ cho các cấp các ngành, các địa phương, đơn vị...

- *Điều binh, điều hành, biểu dương lực lượng*: Hoạt động này chỉ diễn ra trong các lễ kỷ niệm trọng thể, có ý nghĩa lớn lao đánh dấu những thời điểm đặc biệt quan trọng của đất nước hay một địa phương. Hình thức này nhằm biểu dương sức mạnh của tập thể, thể hiện sự đoàn kết, nhất trí trong một khối thống nhất. Tham gia duyệt, điều binh, điều hành quân chúng có các đơn vị lực lượng vũ trang của các quân binh chủng với các trang thiết bị, phương tiện kỹ thuật quân sự. Bên cạnh các đơn vị lực lượng vũ trang còn có sự tham gia của các cấp, các ban, ngành, đoàn thể... được sắp xếp chặt chẽ, khoa học liên hoàn để biểu dương sức mạnh và thành tựu kinh tế - văn hóa, xã hội đã đạt được trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội.

- *Tổ chức các hoạt động văn hóa nghệ thuật tập thể*: Theo một kịch bản thống nhất đã được dàn dựng, tập luyện sau các nghi lễ là lúc tiến hành các hoạt động văn hóa nghệ thuật - thể thao thông qua các tiết mục hát múa, các màn đồng diễn thể dục...

- *Bắn pháo hoa, thả đèn trời, thả bóng, thả chim bồ câu...*: Tùy tính chất và nội dung sự kiện mà buổi lễ kỷ niệm cũng như căn cứ trên điều kiện thực tế của đất nước hay các địa phương ở thời điểm tổ chức mà trong chương trình của buổi lễ có thể có hay không có hoạt động này. [11; 245 -251].

Tóm lại, lễ hội hôm nay, dù lễ hội cổ truyền hay lễ hội hiện đại vẫn phải giữ được những truyền thống tốt đẹp, những nét đặc sắc của tinh hoa văn hóa dân tộc, có sự tiếp thu và phát triển những tinh hoa của văn hóa nhân loại, các thành tựu của khoa học và công nghệ, để xây dựng một nền văn hóa xứng đáng với tầm vóc của dân tộc trong thời đại mới.

1.1.4. Đặc điểm và vai trò của lễ hội

1.1.4.1. Đặc điểm của lễ hội

Tính thiêng: Muốn hình thành một lễ hội, bao giờ cũng phải tìm ra được một lý do mang tính “thiêng” nào đó. Đó là người anh hùng đánh giặc ngã xuống mảnh đất ấy, đó là nơi người anh hùng bỗng dung hiển thánh bay về trời; cũng có khi đó chỉ là một bờ sông, nơi có xác người chết đuối đang trôi bỗng nhiên dừng lại không trôi nữa được người dân vớt lên chôn cất và thờ phụng...,

song những nhân vật đó bao giờ cũng được “thiên hóa”, trở thành “thần thánh” trong tâm trí của người dân. Nhân dân tin tưởng những người đó đã trở thành thần thánh không chỉ để phù hộ cho họ về sản xuất, chữa bệnh, đánh giặc... mà còn có thể giúp họ vượt qua những khó khăn phức tạp của đời sống. Chính tính “thiên” ấy đã trở thành chỗ dựa tinh thần cho nhân dân trong những thời điểm khó khăn, cũng như tạo cho họ những hi vọng vào điều tốt đẹp sẽ đến.

Tính cộng đồng: Lễ hội được sinh ra, tồn tại và phát triển khi nó trở thành nhu cầu tự nguyện của một cộng đồng. Cộng đồng lớn thì phạm vi của lễ hội càng lớn, bởi thế mới có lễ hội của một họ, một làng, một huyện, một vùng hoặc cả nước.

Tính địa phương: Lễ hội sinh ra và tồn tại đều gắn với một vùng đất nhất định, bởi thế lễ hội ở vùng nào mang sắc thái của vùng đó. Tính địa phương của lễ hội chính là điều chứng tỏ lễ hội gắn bó rất chặt chẽ với đời sống của nhân dân, nó đáp ứng nhu cầu tinh thần và văn hóa của nhân dân không chỉ ở nội dung của lễ hội mà còn ở phong cách của lễ hội nữa. Phong cách đó thể hiện ở lời văn tế, ở trang phục, kiểu lọng, kiểu kiệu, kiệu cờ, lễ vật dâng cúng...

Tính cung đình: Đa phần các nhân vật được suy tôn thành thần linh trong các lễ hội của người Việt đều là những nhân vật đã giữ các chức vị trong triều đình xưa. Bởi thế những nghi thức diễn ra trong lễ hội từ tế lễ, dâng hương đến rước kiệu đều mô phỏng sinh hoạt cung đình. Sự mô phỏng đó thể hiện ở cách bài trí, trang phục, động tác đi lại. Điều này làm cho lễ hội trở nên trang trọng hơn, lộng lẫy hơn. Mặt khác lễ nghi cung đình cũng làm cho người tham gia cảm thấy được nâng lên một vị trí khác với ngày thường, đáp ứng những tâm lý, nguyện vọng của người dân.

Tính đương đại: Tuy mang nặng sắc thái cổ truyền, lễ hội trong quá trình vận động của lịch sử cũng dần tiếp thu những yếu tố đương đại, những trò chơi mới, những cách bài trí mới, những phương tiện kỹ thuật mới như radiô, video, tăng âm, micrô... đã tham gia vào lễ hội giúp cho việc tổ chức lễ hội được thuận lợi hơn đáp ứng được nhu cầu mới. [21]

1.1.4.2. Vai trò của lễ hội

Thứ nhất, lễ hội thực hiện giá trị liên kết cộng đồng: dù dưới hình thức nào lễ hội vẫn là một kiểu sinh hoạt tập thể của nhân dân, là “cuộc vui chơi đồng người” được tổ chức sau thời gian lao động, sản xuất hay nhân dịp một sự kiện xã hội quan trọng liên quan đến sự tồn tại của một cộng đồng hoặc để quản chúng tìm đến một điều gì đó mà họ mong ước. Người đi hội không cảm thấy mình là người ngoài cuộc, chính điều đó đã đem lại niềm an ủi, sự xúc động thật sự và là nguồn động viên sâu sắc cho những thân phận nhỏ bé ngày thường trong xã hội phong kiến xưa.

Thứ hai, lễ hội dù truyền thống hay hiện đại đều có giá trị phản ánh, bảo lưu và truyền bá các giá trị văn hóa của dân tộc. Thông qua lễ hội, văn hóa dân tộc được hồi sinh, tái tạo và truyền giao qua các thế hệ, cũng như được giới thiệu sâu rộng đến bạn bè quốc tế bốn phương.

Thứ ba, lễ hội còn thể hiện giá trị đáp ứng nhu cầu đời sống tinh thần, tâm linh, giải quyết những khát khao, những ước mơ của cộng đồng các dân tộc ở địa phương như lễ hội Cầu Ngư (Bình Thuận), Chùa Bà (Bình Dương), Núi Bà Đen (Tây Ninh)... Thông qua đó, lễ hội tạo cho con người niềm lạc quan yêu đời, yêu chân lý, trọng cái thiện và làm cho tâm hồn, nhân cách mỗi con người như được sưởi ấm tính nhân đạo, nhân văn để rồi thấm thấu vào cuộc sống đời thường, đáp ứng nhu cầu đời sống văn hóa tinh thần, tâm linh về giao lưu, làm cho đời sống có ý nghĩa hơn, tốt đẹp hơn.

Thứ tư, lễ hội còn có giá trị tạo ra môi trường hưởng thụ và giải trí cho người dân: Đến với lễ hội truyền thống ngoài sự “hòa nhập” hết mình trong các hoạt động của lễ hội, được “hóa thân” trong đúng một vai trong hội hay “nhập thân” vào một trò chơi, tất cả mọi người đều được hưởng những lễ vật mà mình dâng cúng, đều được tham gia vào các hoạt động vui chơi, giải trí trong quá trình tổ chức hoạt động lễ hội. Trong lễ hội truyền thống, người dân không chỉ hưởng thụ mà còn là người sáng tạo văn hóa, là chủ nhân thực sự trong đời sống văn hóa của chính bản thân mình.

Cuối cùng, lễ hội còn có giá trị hướng về nguồn: Thông qua việc tái hiện lịch sử, đề cao, tôn thờ những phẩm chất tốt đẹp của thân linh, xem đó là chuẩn mực của cộng đồng, từ đó tạo cho lễ hội một chức năng vô cùng quan trọng - chức năng giáo dục đối với các thế hệ mai sau.

1.2. Du lịch lễ hội và lễ hội du lịch

1.2.1. Khái niệm du lịch lễ hội và lễ hội du lịch

1.2.1.1. Khái niệm du lịch lễ hội và đặc điểm của du lịch lễ hội

*** Khái niệm du lịch lễ hội:**

“Du lịch lễ hội là việc tổ chức các tour du lịch tới các địa phương trên khắp miền đất nước trong một khoảng thời gian nhất định trong năm mà thời gian đó trùng với thời gian mở hội của địa phương. Hoạt động này giúp cho du khách tìm hiểu và thâm nhập những giá trị nhiều mặt thông qua hoạt động lễ hội của địa phương”. [11; 274].

*** Đặc điểm của du lịch lễ hội:**

Loại hình du lịch lễ hội là hoạt động du lịch gắn với thời gian mở hội, do vậy cũng giống như lễ hội nó chỉ diễn ra theo thời gian mùa vụ hàng năm thường tập trung vào các tháng mùa Xuân và cuối mùa Thu.

Du lịch lễ hội thường diễn ra trong một không gian và thời gian nhất định nên người tổ chức du lịch phải nắm chắc thời gian và không gian của lễ hội cùng với các nội dung hoạt động của lễ hội đó để khai thác đúng hướng và có hiệu quả.

Trong quá trình tổ chức du lịch lễ hội, các điều kiện phục vụ về lưu trú, vận chuyển, ăn uống sẽ bị tác động mạnh do sự chênh lệch giữa cung và cầu nên cần có biện pháp chủ động từ trước. Có các biện pháp đồng bộ, trên cơ sở xây dựng các phương án dự phòng đối phó với các tình huống thiên tai, dịch bệnh, khủng bố, đảm bảo an ninh an toàn tuyệt đối cho du khách khi đi du lịch lễ hội.

Du lịch lễ hội chỉ diễn ra trong thời gian nhất định, tập trung trong một khoảng không gian hẹp mà số lượng du khách quá đông nên thường dẫn tới tình

trạng thất lạc hoặc sắp xếp chương trình không đúng thời gian, kế hoạch dự kiến, từ đó cần phải có biện pháp quản lý khách thích hợp.

Nguồn khách của du lịch lễ hội Việt Nam hiện nay chủ yếu là khách nội địa, do vậy cần chú ý hơn trong công tác quảng bá, tiếp thị với thị trường khách quốc tế.

1.2.1.2. Khái niệm lễ hội du lịch và đặc điểm của lễ hội du lịch

*** Khái niệm lễ hội du lịch:**

Theo tác giả Dương Văn Sáu, “Lễ hội du lịch là những hoạt động của con người mang tư cách một công cụ văn hóa đa năng diễn ra vào những thời điểm được lựa chọn dựa trên cơ sở các điều kiện lịch sử, kinh tế, văn hóa xã hội có liên quan ở những địa bàn nhất định. Lễ hội du lịch nhằm khai thác các giá trị tổng hợp của truyền thống và hiện tại phục vụ các mục tiêu phát triển kinh tế, văn hóa xã hội của địa phương và đất nước qua con đường du lịch”. [11; 259]. Nói cách khác, “Lễ hội du lịch là một dạng lễ hội hiện đại có nhiều cấp độ khác nhau, bao gồm các liên hoan du lịch, các Festival, các hội chợ du lịch, hội chợ triển lãm... do các cơ quan trong ngành Văn hóa và Du lịch đứng ra tổ chức” [3].

*** Đặc điểm của lễ hội du lịch:**

Lễ hội du lịch là một hoạt động, một công cụ văn hóa đa năng: Đây chính là một sinh hoạt văn hóa không thể thiếu vắng mà ngày càng xuất hiện nhiều hơn trong đời sống của xã hội hiện đại. Nó được coi là một “hoạt động biểu diễn” mang tính nghệ thuật và xã hội hóa cao được thể hiện như một “vở diễn” biểu hiện qua các yếu tố: kịch bản - sân khấu - đạo cụ - diễn viên... Thông qua “vở diễn” này, các sinh hoạt văn hóa, nhiều loại hình nghệ thuật được trình diễn với các hình thức thể hiện khác nhau. Ở đó có sự kết hợp giữa các yếu tố truyền thống và hiện đại.

Lễ hội du lịch là một hoạt động kinh tế mở: Thông qua lễ hội để quảng bá du lịch cho địa phương, tổ chức sản xuất, giới thiệu và chào bán các chương trình du lịch; cùng với đó là việc tổ chức trưng bày, trình diễn, bán các sản phẩm

truyền thống của các địa phương, biến chúng thành sản phẩm du lịch phục vụ khách du lịch. Thông qua lễ hội du lịch, tổ chức đón được nhiều đối tượng khách hoạt động trong những loại hình kinh tế khác nhau, từ đó mở ra triển vọng về sự hợp tác kinh tế với nhiều đối tác trong và ngoài nước.

Lễ hội du lịch còn là một hoạt động mang tính đối ngoại: Thông qua lễ hội du lịch nhằm xúc tiến các mối quan hệ giữa các cá nhân, tổ chức trong và ngoài nước; tạo sự hiểu biết và sự thân thiện trong hợp tác, phối hợp hành động trên nhiều lĩnh vực.

Lễ hội du lịch cũng là một sinh hoạt chính trị rộng khắp trong các tầng lớp nhân dân, các thành phần kinh tế trong và ngoài địa phương, trong nước và quốc tế. Những hoạt động này vừa mang mục tiêu kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội của địa phương, các cấp, các ngành; vừa là sinh hoạt mang ý nghĩa chính trị, phục vụ cho các mục tiêu tổng thể của địa phương và đất nước.

Lễ hội du lịch là một hoạt động mang tính xã hội hóa cao. Hoạt động này thường diễn ra ở các trung tâm du lịch mà các trung tâm đó thường gắn với các đô thị, nơi có hệ thống cơ sở hạ tầng phát triển mạnh và đồng bộ. Khác với những lễ hội truyền thống khác, lễ hội du lịch có không gian mở, không gian đó là không gian đô thị: những đường phố, công viên, vườn hoa, các khu di tích và danh lam thắng cảnh của địa phương... Thời gian của lễ hội du lịch thường gắn với mốc thời gian diễn ra các sự kiện lịch sử trong quá khứ có liên quan với địa phương hay của đất nước.

Lễ hội du lịch thường bao gồm các khu vực chính như: sân khấu trung tâm, khu gian hàng hội trợ triển lãm, khu chợ quê và văn hóa ẩm thực, khu du lịch hỗ trợ... [11; 259 - 264]

1.2.2. Quan hệ tương tác giữa du lịch và lễ hội

1.2.2.1. Tác động tích cực

*** Tác động tích cực của lễ hội đến du lịch:**

Khác với một số ngành kinh tế ở Việt Nam, kinh tế du lịch là ngành kinh tế phải dựa trước hết và xuyên suốt trên nền tảng văn hóa dân tộc, trong đó có văn hóa Lễ hội.

Vì vậy, trước hết, sự có mặt của hệ thống Lễ hội phong phú trên cả nước đã góp phần làm đa dạng và hấp dẫn thêm các chương trình du lịch văn hóa, từ đó thu hút nhiều đối tượng khách du lịch đến với các công ty du lịch, tăng doanh thu cho các công ty.

Đến với lễ hội, du khách được hòa mình vào trong không gian văn hóa đặc sắc, cô đọng của các địa phương, được đắm mình trong cộng đồng sâu sắc, thấm nhận các giá trị văn hóa của mỗi địa phương. Hay cũng có thể nói, lễ hội là nguồn tài nguyên du lịch, là sản phẩm du lịch hấp dẫn, có giá trị, đầy tiềm năng.

Sức mạnh tổng hợp của các loại hình văn hóa được chung đúc tạo ra một sắc thái và động lực mới, mở ra những chân trời mới với vận hội, thế và lực mới cho ngành du lịch.

*** Tác động tích cực của du lịch đến lễ hội:**

Do đón được nhiều đối tượng khách khác nhau đến từ trong và ngoài nước, du lịch đã góp phần phổ biến rộng rãi văn hóa của các địa phương tới mọi miền đất nước, truyền bá văn hóa dân tộc ra thế giới, quảng bá hình ảnh Việt Nam trên trường quốc tế và trong lòng bè bạn thế giới.

Du lịch lễ hội góp phần tạo ra sự giao thoa và đan xen văn hóa, làm giàu kho tàng văn hóa truyền thống của cha ông. Đưa du khách đến tham dự lễ hội cũng là quá trình đưa họ đến với tính “thiên” trong đời sống tâm linh của mỗi người dân, mỗi du khách.

Bên cạnh đó, du lịch phát triển còn đem đến cho các địa phương nơi có lễ hội nguồn lợi kinh tế, tạo công ăn việc làm cho người dân địa phương từ các hoạt động dịch vụ như vận chuyển khách, trông giữ xe, bán hàng hóa - đồ lưu niệm... và có dịp để giao lưu, học hỏi các tinh hoa văn hóa đem đến từ phía du khách.

Để phục vụ cho kinh doanh du lịch, các nhà cung ứng du lịch đã đầu tư góp phần cho việc phục hồi và phát triển truyền thống văn hóa dân tộc như khôi phục, duy trì các di tích lễ hội, sản phẩm làng nghề tại các điểm du lịch. Nhu cầu du lịch kích thích việc tôn tạo, bảo vệ môi trường tạo nên môi trường sống phù hợp với nhu cầu của khách. Cũng có thể nói, du lịch đem đến cho lễ hội một sắc

thái mới, một sức sống mới và đem đến cho lễ hội môi trường, điều kiện để được trình bày, phô diễn những giá trị mà lễ hội hàm chứa.

1.2.2.2. Tác động tiêu cực

*** Tác động tiêu cực của lễ hội đến du lịch:**

Với thời gian và không gian hữu hạn của các lễ hội truyền thống vốn chỉ phù hợp với điều kiện riêng của các địa phương, vì vậy nếu không tổ chức, điều hành, quản lý lễ hội chu đáo sẽ dẫn đến sự lộn xộn trong quản lý, điều hành. Đồng thời, việc tổ chức lễ hội ồ ạt, thiếu chọn lọc sẽ làm ảnh hưởng đến kinh doanh du lịch, đến hình ảnh của du lịch.

Bên cạnh đó, với gần 8000 lễ hội được tổ chức mỗi năm, như vậy trung bình một ngày có tới 22 lễ hội. Con số này cho thấy sự giàu có trong gia tài văn hóa cổ truyền mà cha ông đã để lại, nhưng con số đó cũng gợi mở một thực trạng đáng quan ngại: liệu trong 8000 lễ hội đó, có phải lễ hội nào cũng thực sự cần thiết, cũng thực sự có giá trị hay không, hay rất nhiều lễ hội đều na ná một diện mạo giống nhau? Cũng có thể hiểu số lượng lễ hội lớn sẽ khó khăn cho các công ty du lịch trong việc tạo ra những sản phẩm du lịch đặc trưng, có đủ sức hấp dẫn du khách, mời gọi du khách quay trở lại những lần sau.

*** Tác động tiêu cực của du lịch đến lễ hội:**

Thực tế, khi một lễ hội địa phương trở nên nổi tiếng sẽ có sức thu hút mạnh mẽ đối với du khách gần xa. Đó là một điều mừng, nhưng cũng hàm chứa trong đó nhiều tồn tại tiêu cực. Thứ nhất, khi khách du lịch tới đông sẽ làm ảnh hưởng, thay đổi, đôi khi làm đảo lộn các hoạt động của địa phương nơi có lễ hội. Du khách với nhiều thành phần, lại là những người có điều kiện, nhu cầu khác nhau, hoạt động của họ có thể tác động không nhỏ đến tình hình trật tự an toàn xã hội của địa phương nơi có lễ hội.

Hơn nữa, dưới tác động phát triển của du lịch, hoạt động du lịch sẽ mang tính liên ngành, liên vùng và xã hội hóa cao kéo theo việc quản lý và tổ chức lễ hội cũng không còn nằm trong phạm vi một địa phương, do người dân của địa phương đó tổ chức, mà cũng sẽ có sự tham gia của nhiều ban ngành, đoàn thể...

Việc liên hợp, liên kết đó cũng có thể sẽ dễ làm mất cân bằng, dẫn đến sự phá vỡ các khuôn mẫu truyền thống của địa phương trong quá trình diễn ra lễ hội.

Bên cạnh đó, du khách đến với lễ hội đông kéo theo những nhu cầu khác nhau tạo ra mất cân đối trong quan hệ cung - cầu dễ dẫn đến tình trạng ô nhiễm môi trường sinh thái tự nhiên và môi trường sinh thái nhân văn. Bản sắc văn hóa vùng miền có nguy cơ bị “mờ” do kết quả của sự giao thoa văn hóa thiếu lành mạnh của một số bộ phận du khách.

Từ những tiêu cực trên, điều đặt ra cho các nhà tổ chức lễ hội, các nhà khai thác lễ hội là phải phối hợp hành động chặt chẽ trong mọi hoạt động của mình để những lễ hội cổ truyền không bị biến tướng, thay đổi về bản chất, mất đi những giá trị nhân văn sâu sắc mà ông cha đã truyền giao qua nhiều thế hệ.

1.3. Tổng quan về thành phố Hải Phòng

1.3.1. Vị trí địa lý - Điều kiện tự nhiên

1.3.1.1. Vị trí địa lý

Hải Phòng là thành phố ven biển nằm trên bờ biển Đông vùng duyên hải Bắc Bộ, cách Hà Nội 102 km, nằm giữa 29°30'39" đến 21°01'15" vĩ độ Bắc và trải rộng từ 106°23'03" đến 107°08'39" kinh độ Đông với tổng diện tích là 1507,6 km². Về ranh giới hành chính của Hải Phòng: phía Bắc và Đông Bắc giáp Quảng Ninh; phía Tây Bắc giáp Hải Dương, Tây Nam giáp Thái Bình; phía Đông giáp biển Đông.

Cơ cấu hành chính Hải Phòng hiện nay gồm 7 quận nội thành là: Hồng Bàng, Lê Chân, Ngô Quyền, Hải An, Đồ Sơn, Dương Kinh, Kiến An và 8 huyện: An Dương, Kiến Thụy, Tiên Lãng, Vĩnh Bảo, An Lão, Thủy Nguyên, Cát Hải, Bạch Long Vĩ.

Hải Phòng có bờ biển dài, quanh co, khúc khuỷu tạo thành nhiều đảo và bãi tắm đẹp rất thuận lợi cho việc phát triển du lịch tự nhiên và du lịch sinh thái. Mặt khác Hải Phòng nằm ở vị trí giao thông thuận lợi, là một cạnh trong tam giác kinh tế trọng điểm: Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh, việc giao lưu, thiết lập quan hệ kinh tế với các tỉnh trong nước và quốc tế rất thuận lợi, với mạng lưới giao thông đường bộ, đường sắt, đường hàng không và cảng biển tương đối

hoàn thiện. Đặc biệt, việc nâng cấp quốc lộ 5, xây mới đường ngã 5 sân bay Cát Bi và mở nhiều tuyến bay mới, đã làm cho nền kinh tế Hải Phòng thực sự khởi sắc, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động du lịch của thành phố phát triển.

1.3.1.2. Địa hình

Địa hình Hải Phòng thay đổi rất đa dạng, phản ánh một quá trình phức tạp. Khu vực bắc Hải Phòng có dáng dấp vùng trung du với những đồng bằng ven đồi, trong khi vùng đất phía nam lại có địa hình thấp và khá bằng phẳng của một vùng đồng bằng thuần túy nghiêng ra biển.

Địa hình đồi núi chiếm 15% diện tích của cả thành phố nhưng lại phân tán hơn nữa, phân bắc thành phố tạo thành dải liên tục chạy theo hướng Tây bắc - Đông nam. Đồi núi của Hải Phòng hiện nay là các dải núi còn sót lại, di tích của nền móng uốn nếp cổ bên dưới, trước đây nơi này đã trải qua quá trình sụt võng với cường độ nhỏ. Cấu tạo địa chất gồm các loại đá cát kết sét, đá vôi có độ tuổi khác nhau, phân bố thành từng dải liên tục từ đất liền ra biển, xen kẽ với đồi núi là những đồng bằng nhỏ phân tán rải rác các vùng trong thành phố. [20]

Hải Phòng còn có 62.127 ha đất canh tác hình thành phần lớn từ phù sa của hệ thống sông Thái Bình và vùng đất bồi ven biển nên chủ yếu mang tính chất đất phèn và phèn mặn, địa hình đá xen kẽ cao thấp. Đất nông nghiệp bình quân theo đầu người là 360 m²/người. [1; 7- 8]

1.3.1.3. Khí hậu

Do nằm ở vành đai nhiệt đới gió mùa châu Á sát biển Đông nên Hải Phòng chịu ảnh hưởng của gió mùa. Thời tiết của Hải Phòng cũng giống như nhiều tỉnh khác trong khu vực có 2 mùa rõ rệt: mùa đông lạnh, mùa hè nóng. Mùa đông lạnh kéo dài từ tháng 11 tới tháng 4 năm sau, mùa hè mát mẻ và nhiều mưa kéo dài từ tháng 5 tới tháng 10.

Nhìn chung khí hậu tương đối ôn hòa, do nằm ven biển, về mùa đông Hải Phòng ấm hơn 1°C so với Hà Nội. Nhiệt độ trung bình hàng năm từ 23 -26°C, tháng nóng nhất trong năm là tháng 6 và tháng 7, nhiệt độ có thể lên tới 40°C và tháng lạnh nhất là tháng 1 và tháng 2, nhiệt độ có thể xuống tới 5°C. Lượng mưa

trung bình hàng năm 1600mm -1800mm và thường hay có bão vào tháng 6 và tháng 9. Độ ẩm trung bình vào khoảng 80% - 85%, độ ẩm cao nhất vào tháng 7, tháng 8 và tháng 9, và thấp nhất vào tháng 1 và tháng 12. Trong năm có khoảng 1692^h nắng trong đó tháng 10 có tới 194^h nắng, và đây cũng là tháng có nhiều giờ nắng nhất trong năm. Bức xạ mặt đất trung bình là 117kcal^{cm}/phút. [1; 8]

Với điều kiện khí hậu như trên, có thể nói rất thuận lợi cho việc phát triển các loại hình du lịch, đặc biệt là du lịch nghỉ dưỡng và du lịch tắm biển.

Tuy nhiên xét về góc độ đặc điểm khí hậu ảnh hưởng đến sức khoẻ con người cũng như các điều kiện thời tiết bất lợi thì hoạt động du lịch ở Hải Phòng sẽ kém thuận lợi hơn vào các tháng từ tháng 10 tới tháng 12 và từ tháng 3 đến tháng 5.

1.3.1.4. Tài nguyên nước

Hải Phòng có mạng lưới sông ngòi dày đặc, mật độ trung bình từ 0,6- 0,8 km/km². Sông ngòi của Hải Phòng đều là các chi lưu của sông Thái Bình đổ ra Vịnh Bắc Bộ. Nếu ngược dòng ta sẽ thấy: Sông Cấm bắt nguồn từ núi Văn Ôn ở độ cao 1170m thuộc Bắc Cạn, về đến Phả Lại thì hợp với sông Thương và sông Lục Nam là nguồn của sông Thái Bình chảy vào đồng bằng trước khi đổ ra biển với độ dài 7km. Từ nơi hợp lưu đó các dòng sông chảy trên độ dốc ngày càng nhỏ, sông Thái Bình đã tạo ra mạng lưới chi lưu cao cấp như một số sông: Kinh Môn, Kinh Thầy, Lạch Tray, Đa Độ... đổ ra biển Đông bằng 4 cửa chính.

- Sông Thái Bình dài trên 30km chảy vào địa phận Hải Phòng từ Quý Cao ngăn cách 2 huyện Vĩnh Bảo và Tiên Lãng.

- Sông Lạch Tray dài 45km qua địa phận Kiến An, An Dương và vùng nội thành.

- Sông Cấm dài hơn 30km ngăn cách giữa hai huyện Thuỷ Nguyên và An Dương.

- Sông Bạch Đằng dài trên 32km là ranh giới phía Bắc và phía Đông Bắc của Hải Phòng và Quảng Ninh.

Ngoài ra còn có mạng lưới sông ngòi chằng chịt chia cắt thành phố: Sông Gáy, Sông Tam Bạc....

Bên cạnh nguồn nước mặt dồi dào, Hải Phòng còn có nguồn nước ngầm tương đối phong phú. Kết quả thăm dò về nước ngầm ở Hải Phòng vùng Kiến An và phía bắc Thủy Nguyên là nơi có nguồn nước ngầm phong phú, trữ lượng khá, với lưu lượng khoảng 10.000m³/ngày đêm, chất lượng đảm bảo có thể dùng cho sinh hoạt và sản xuất.

Vùng biển Hải Phòng là nơi có chế độ nhật triều điển hình, trong nửa tháng có tới 11 ngày nhật triều (mỗi ngày có một lần nước lớn, một lần nước ròng) và có 27 ngày bán nhật triều (hàng ngày có 2 lần nước lớn, 2 lần nước ròng) với mức nước triều lớn nhất ở Hòn Dấu, Bến Vạn Hoa là 4,0m, ở cảng Hải Phòng và Cát Bà là 4,3m, ở Bạch Long Vĩ là 3,9m. [1; 9 - 10]

1.3.1.5. Tài nguyên sinh vật

Tài nguyên sinh vật của Hải Phòng tương đối đa dạng và phong phú mà tập trung có giá trị nhất đối với hoạt động du lịch là vườn quốc gia Cát Bà với 745 loại thực vật bậc cao thuộc 495 chi và 149 họ thực vật, trong đó có nhiều loại quý hiếm ở Việt Nam như: lát hoa, kim giao, đinh... Hệ thống động vật ở vườn quốc gia Cát Bà cũng rất đa dạng và phong phú với 20 loài thú, 69 loài chim, 15 loài bò sát, 11 loài ếch, 105 loài cá, 100 loại thân mềm, 60 loại giáp xác. Đặc biệt là ở khu vực phía Đông Nam đảo Cát Bà và vùng đảo Bạch Long Vĩ còn nhiều loài san hô có giá trị phục vụ du lịch. [1; 10]

1.3.2. Điều kiện dân cư - xã hội

Thành phố Hải Phòng được thành lập năm 1888, là thành phố cận hiện đại ở Việt Nam. Tuy nhiên dân cư sinh sống ở đây từ rất sớm, theo kết quả nghiên cứu khảo cổ tại di chỉ Cái Bèo, khu vực Tràng Kênh và một số thư tịch cổ thì dân cư sinh sống ở cách đây khoảng 6000 - 7000 năm. Hải Phòng là một trong những địa phương mang dấu ấn sâu đậm của một nền văn hóa Đông Sơn - một nền văn hóa của thời đại kim khí đồng thau, nền văn hóa đỉnh cao trong lịch sử dân tộc. Qua hàng nghìn năm phát triển, cộng đồng dân cư Hải Phòng đã không ngừng lớn mạnh. Theo số liệu tháng 12/ 2011, dân số của Hải Phòng hiện nay là 1.907.705 người, trong đó dân cư thành thị chiếm 46,1% và dân cư nông thôn chiếm 53,9%, là thành phố đông dân thứ 3 ở Việt Nam [20].

Là vùng đất hình thành từ rất sớm nên Hải Phòng có nhiều tầng lớp dân cư cùng sinh sống, trong đó bao gồm các tộc người: Việt (Kinh), Hoa, Tày, Nùng... Sự đa dạng về tầng lớp dân cư đã tạo cho Hải Phòng nhiều nét văn hóa đặc sắc. Tuy nhiên trong quá trình giao lưu và hòa nhập thì đa số đều có chung một cội nguồn văn hóa và cốt cách xã hội mạnh mẽ, táo bạo của những người đi khai hoang lấn biển.

1.3.3. Tài nguyên du lịch

1.3.3.1. Tài nguyên du lịch tự nhiên

Hải Phòng có vị trí địa lý thuận lợi, đây chính là tài nguyên vô cùng quan trọng cho phát triển du lịch, Hải Phòng có biển và được bao bọc bởi các con sông, có các cửa sông lớn trực tiếp đổ ra biển và nối liền với các địa phương trong nội địa của vùng Bắc Bộ. Hải Phòng nằm ở trung tâm của vùng duyên hải Bắc Bộ, cửa ngõ chính ra biển của Hà Nội, của cả vùng Bắc Bộ.

Tài nguyên quan trọng thứ 2 là địa hình cảnh quan của Hải Phòng với địa hình đồi núi, địa hình đồng bằng, biển, bờ biển và hải đảo. Sự phân bố tài nguyên du lịch tự nhiên có giá trị du lịch tương đối tập trung ở vùng đảo Cát Bà, nơi đã được công nhận là Vườn quốc gia và Khu vực dự trữ sinh quyển thế giới (12/2004). Đây là điều kiện thuận lợi đối với việc khai thác và bảo vệ những tài nguyên du lịch vô giá phục vụ phát triển du lịch không chỉ của Hải Phòng mà của cả vùng duyên hải Bắc Bộ.

Tài nguyên du lịch tự nhiên du lịch của Hải Phòng khá đa dạng và phong phú được hình thành bởi đặc điểm tổng hợp từ các yếu tố địa chất, địa hình, nước, lớp phủ thực vật và thế giới động vật. Với nguồn tài nguyên này, Hải Phòng có khả năng phát triển nhiều loại hình du lịch: sinh thái, thể thao, nghỉ dưỡng, thăm quan thắng cảnh.

1.3.3.2. Tài nguyên du lịch nhân văn

Với lịch sử ra đời từ sớm, vì vậy thành phố Hải Phòng còn bảo tồn nhiều di sản văn hóa của dân tộc, bao gồm các di tích lịch sử văn hóa, các lễ hội truyền thống, hệ thống các phong tục tập quán, cách thức sinh hoạt... mang đậm nét cổ truyền.

Hiện nay ở Hải Phòng còn lưu giữ nhiều di tích lịch sử văn hóa, các công trình kiến trúc và phân tán ở hầu khắp các địa phương trên địa bàn thành phố. Theo thống kê của Sở Văn hoá - Thể thao và Du lịch, hiện tại thành phố Hải Phòng có 96 di tích được công nhận là di tích cấp quốc gia, 126 di tích cấp thành phố và nhiều di tích chưa được xếp hạng. Kho tàng di sản quý báu này là những giá trị to lớn mà các thế hệ trước đây đã dày công tạo lập và giữ gìn, phản ánh đời sống tâm linh, tín ngưỡng của con người Việt Nam nói chung và người dân biển Hải Phòng nói riêng. Trong đó có nhiều di tích có giá trị về mặt kiến trúc, tư tưởng, nghệ thuật và đưa vào khai thác phục vụ cho hoạt động du lịch. Trước hết phải kể đến chùa Dư Hàng (Phúc Lâm Tự) được xây dựng vào thời Tiền Lê (980-1009), trong chùa còn lưu giữ nhiều hiện vật quý giá: hệ thống tượng, chuông, khánh, bộ sách kinh Tràng A Hàm là tài liệu cổ về giáo lý nhà Phật. Thứ hai là Đình Tràng Kênh được xây dựng vào năm 1856, đình có giá trị to lớn về mặt kiến trúc và điêu khắc với gần 308 hình rồng to nhỏ, quần quýt tạo thành một mảng kiến trúc kì lạ và đẹp mắt. Thứ ba là đền Nghè – nwoi thờ ữ tướng Lê Chân - người có công khai phá mảnh đất Hải Phòng. Ngoài ra cũng có thể kể tên các công trình kiến trúc độc đáo mang phong cách phương Tây được xây dựng từ thời Pháp thuộc như Nhà hát lớn, Quán Hoa, Bảo tàng thành phố, Biệt thự Bảo Đại... Ngoài ra ở các huyện và ngoại vi thành phố còn nhiều di tích lịch sử văn hóa và công trình kiến trúc có giá trị như: khu di tích đền thờ Trạng Trình Nguyễn Bình Khiêm, chùa và miếu Bảo Hà, Đình Nhân Mục (Vĩnh Bảo).

Gắn liền với các lịch sử văn hóa là các lễ hội truyền thống mang đậm nét văn hóa dân tộc: Lễ hội chùa Dư Hàng, lễ hội Đền Nghè, lễ hội Đền Phò Mã, lễ hội Đền An Lư...; đặc biệt là những lễ hội phản ánh tín ngưỡng, đời sống sinh hoạt và những ước mơ, khát vọng chinh phục thiên nhiên của vùng biển: Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn, lễ hội đua thuyền rồng trên biển (Cát Hải)...

Hải Phòng còn tự hào với di sản văn hóa dân gian phi vật thể đa dạng với sự góp mặt của nhiều loại hình nghệ thuật dân gian truyền thống: ca dao, hò, vè, hát vắn, hát Đúm, ca trù...; các loại hình nghệ thuật sân khấu: chèo, cải lương,

nghệ thuật múa rối nước, trong đó nhiều loại hình tiêu biểu có giá trị về nghệ thuật và thẩm mỹ được khai thác phục vụ cho du lịch.

Ngoài ra, phải kể đến các làng nghề truyền thống tồn tại lâu đời trên mảnh đất giàu có này như: nghề tạc tượng, sơn mài Bảo Hà; làng đúc đồng ở Kiên Bái (Thuỷ Nguyên); nghề ươm tơ dệt lụa ở Lương Quy (An Dương); nghề dệt thảm len ở Dư Hàng Kênh... Nguồn tài nguyên nhân văn phong phú trên đây đã tạo nên những đặc tính văn hóa xã hội riêng biệt của con người Hải Phòng, chính sự khác biệt này đã gợi sự tò mò, ham hiểu biết của du khách đến từ nhiều vùng, nhiều quốc gia khác nhau.

TIÊU KẾT CHƯƠNG 1

Việt Nam là một đất nước giàu có về hệ thống các lễ hội, bao gồm cả lễ hội cổ truyền và lễ hội hiện đại. Những năm vừa qua lễ hội đã đóng góp rất lớn vào nguồn thu ngân sách của ngành du lịch, đặc biệt những lễ hội hiện đại được tổ chức ngày càng nhiều đã thổi một làn gió mới vào không khí lễ hội trên phạm vi cả nước. Hải Phòng, bên cạnh những lễ hội truyền thống đặc sắc, còn được thiên nhiên ưu đãi, tặng cho Hải Phòng nhiều nguồn tài nguyên du lịch phong phú, đa dạng, có thể nói đó là những tiềm năng to lớn để Hải Phòng khai thác phục vụ cho hoạt động du lịch mà không phải địa phương nào cũng có được. Vấn đề đặt ra cho ngành du lịch hiện nay là khai thác các nguồn tài nguyên ấy như thế nào để vừa có thể bảo lưu, giữ gìn những giá trị đích thực, không làm tổn hại đến các nguồn tài nguyên đó lại vừa mang lại những hiệu quả to lớn trong kinh doanh du lịch, đảm bảo thỏa mãn nhu cầu của du khách, phù hợp với túi tiền mà họ đã bỏ ra. Việc khai thác hợp lý các nguồn tài nguyên không dễ nhưng cũng không quá khó nếu như biết được giá trị đích thực của chúng và có sự phối hợp giữa các ngành, các cấp liên quan và sự tham gia của cộng đồng dân cư. Với xu thế phát triển của lễ hội du lịch như hiện nay, việc nghiên cứu để tìm ra một lễ hội du lịch gắn liền với bản sắc, với đất và con người của một vùng đất nơi đầu sóng ngọn gió chính là một trong những gợi mở đúng đắn, một hướng đi mới cho ngành du lịch của Hải Phòng.

CHƯƠNG 2: LỄ HỘI HOA PHƯỢNG ĐỎ HẢI PHÒNG VÀ THỰC TRẠNG TỔ CHỨC LỄ HỘI LẦN THỨ NHẤT NĂM 2012

2.1. Tiền đề tổ chức Lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng

2.1.1. Thực trạng phát triển du lịch Hải Phòng

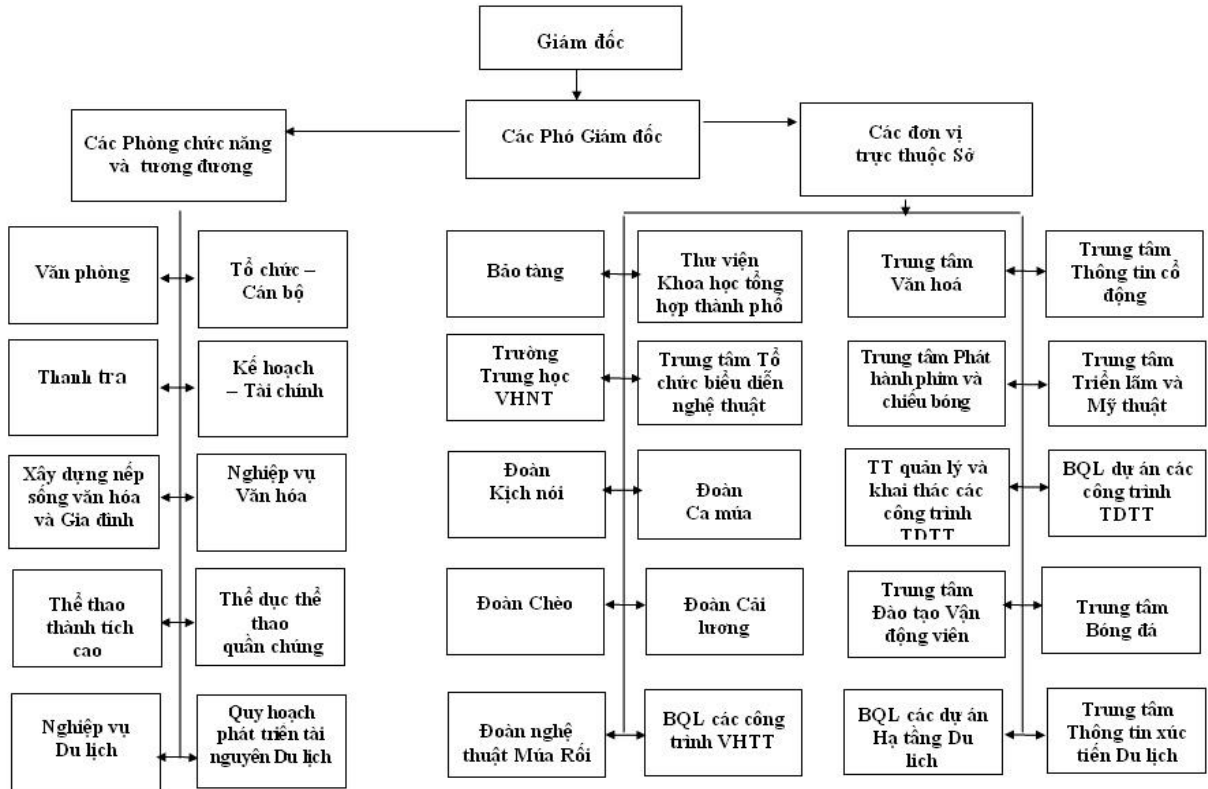
2.1.1.1. Công tác quản lý

Sở Du lịch Hải Phòng (nay thuộc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng) được thành lập ngày 03/06/1994 theo quyết định số 40/QĐ- TCCQ của Ủy Ban Nhân Dân Thành phố nhằm thực hiện chức năng quản lý nhà nước về du lịch trên địa bàn thành phố.

Với nhận thức “tổ chức mạnh, sản phẩm tốt” Sở du lịch không ngừng củng cố, hoàn thiện cơ quan văn phòng sở. Năm 2011, sở thành lập phòng quảng bá, xúc tiến du lịch, ban quản lý các dự án, hạ tầng du lịch. Đồng thời sở luôn thực hiện luân chuyển, bổ sung cán bộ có phẩm chất, năng lực đảm nhận những vị trí then chốt trong cơ quan, thực hiện giao việc đúng người, xếp người đúng việc. Sở luôn coi trọng coi công tác đào tạo bồi dưỡng nâng cao trình độ cho cán bộ công nhân viên chức được tiếp xúc sâu rộng với khoa học kỹ thuật tiên tiến hiện đại, các phòng chuyên môn hoạt động đều tay, phối kết hợp chặt chẽ tạo hiệu quả cao trong công việc.

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng hiện nay bao gồm các phòng ban như sau:

SƠ ĐỒ TỔ CHỨC SỞ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH HẢI PHÒNG

(Nguồn: Công thông tin điện tử Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng)

Trong đó các phòng như: Nghiệp vụ Văn hóa, Quy hoạch phát triển tài nguyên du lịch, Ban quản lý các dự án hạ tầng du lịch và Trung tâm thông tin xúc tiến du lịch chịu trách nhiệm chính trong việc chỉ đạo về Du lịch. Tuy nhiên, để du lịch Hải Phòng chuyên mình mạnh mẽ trong thời gian sắp tới, Sở cần tăng cường số lượng chuyên viên, nhân viên được đào tạo có trình độ chuyên môn cao; cần quản lý chặt chẽ và chỉ đạo tốt tới các Phòng văn hóa, thể thao và du lịch cấp Quận, Huyện, Xã, Phường; cũng như tạo mối quan hệ liên kết hỗ trợ hữu hảo với các doanh nghiệp kinh doanh du lịch trên đại bàn thành phố; đồng thời phải xây dựng các kế hoạch và chiến lược phát triển du lịch dài hạn, đúng đắn phù hợp với tài nguyên và đặc điểm du lịch của Hải Phòng...

2.1.1.2. Hiện trạng về cơ sở kinh doanh lưu trú và ăn uống

Cơ sở kinh doanh lưu trú:

Thời gian qua, với vị thế đã có và khai thác có hiệu quả tiềm năng phong phú về tài nguyên phục vụ phát triển du lịch, thành phố Hải Phòng đã dần dần khẳng định là một trong những trung tâm du lịch lớn của cả nước với nhiều công

trình, cơ sở hạ tầng được xây dựng, tu bổ, tôn tạo phục vụ phát triển du lịch và quốc tế dân sinh. Hạ tầng đô thị Hải Phòng thay đổi nhanh chóng, mạnh mẽ tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh- tế xã hội và đặc biệt là hoạt động du lịch.

Cùng với xu hướng của cả nước hiện nay, do lượng khách quốc tế ngày càng tăng, khách nội địa có nhu cầu đi du lịch ngày càng nhiều hơn nên các khách sạn, nhà nghỉ được xây dựng thêm để đáp ứng kịp thời nhu cầu của khách du lịch.

Các khách sạn, nhà nghỉ thuộc mọi thành phần kinh tế trên địa bàn Hải Phòng cũng không ngừng nâng cấp, xây mới, tăng nhanh cả về số lượng, quy mô và phương thức hoạt động.

Bảng thống kê cơ sở lưu trú tại Hải Phòng thời gian 2006 - 2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tổng số cơ sở lưu trú	198	201	208	214	251	301	304
Trong đó:							
Khách sạn 4 sao	5	6	8	8	8	8	8
Khách sạn 3 sao	3	3	3	2	4	6	7
Khách sạn 2 sao	52	55	55	62	62	60	62
Khách sạn 1 sao	23	25	26	20	23	22	26
Cơ sở lưu trú đạt tiêu chuẩn	12	13	14	33	62	62	68

(Nguồn: Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng)

Như vậy trong giai đoạn 2006 - 2012, số cơ sở lưu trú phục vụ du lịch của Hải Phòng tăng 1.5 lần, trong đó số cơ sở lưu trú đạt tiêu chuẩn tăng 5.6 lần. Qua đó cho thấy được hệ thống cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch của Hải Phòng cũng được đầu tư nâng cấp, bổ sung và sửa chữa. Bên cạnh đó cũng vẫn còn nhiều các cơ sở lưu trú chưa đạt tiêu chuẩn và chủ yếu là khách sạn 2 sao chiếm

số lượng lớn. Vì vậy, các nhà làm du lịch cũng như ban lãnh đạo thành phố cần có các phương án, kế hoạch phát triển hệ thống cơ sở lưu trú của thành phố ngày càng hiện đại và sang trọng hơn, xây dựng các khách sạn có quy mô lớn đạt tiêu chuẩn quốc tế 5 sao phục vụ phát triển du lịch thành phố.

Cơ sở ăn uống:

Hệ thống cơ sở ăn uống trên địa bàn Hải Phòng khá đa dạng và phong phú. Hầu hết các khách sạn, nhà nghỉ, nhà khách đều có cơ sở ăn uống phục vụ khách du lịch cũng như nhu cầu sinh hoạt của người dân địa phương. Các quán ăn đặc sản của Hải Phòng tập trung chủ yếu ở nội thành, khu du lịch Đồ Sơn và Cát Bà. Là thành phố biển, Hải Phòng có nhiều loại hải sản vì thế ẩm thực nơi đây cũng mang đậm phong vị biển. Từ canh bánh đa cua dân dã đến món ăn đặc sản tu hài nướng đều mang đến cho du khách một ấn tượng khó quên về đặc trưng ẩm thực của người dân địa phương Hải Phòng hòa quyện sự bình dị - chất lượng cao. Hải sản ở Hải Phòng đa dạng về chủng loại như: tu hài, hải sâm, ốc biển, tôm he, tôm vằn, cá ngừ, cá giò... do đó du khách có thể tùy thích thưởng thức và làm quà sau mỗi chuyến tham quan.

2.1.1.3. Cơ sở vui chơi giải trí

Trong phạm vi cả nước nói chung và Hải Phòng nói riêng, các cơ sở vui chơi giải trí, thể thao còn tương đối nghèo nàn. Đó là một trong những nguyên nhân dẫn đến việc không giữ được khách lưu trú lại dài ngày. Khách du lịch đến với Hải Phòng ngoài tắm biển, tham quan còn khá nhiều thời gian rảnh rỗi.

Hiện nay trên địa bàn thành phố có gần 60 cơ sở vui chơi, giải trí lớn và hàng chục những cơ sở vừa và nhỏ. Các cơ sở vui chơi, giải trí đang được khách du lịch quan tâm là: khu giải trí Casino Đồ Sơn; khu vui chơi, giải trí đảo Hòn Dấu; khu công viên dải trung tâm thành phố...

Hiện nay, chất lượng môi trường tại các điểm du lịch trung tâm của thành phố đã được quan tâm cải thiện, môi trường trật tự an toàn xã hội được đảm bảo, chất lượng dịch vụ ngày càng được nâng cao hơn. Tuy nhiên, để để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng du khách và níu kéo họ quay trở lại trong những lần sau, các

yếu tố văn hóa cần được chú trọng hơn trong cơ cấu sản phẩm du lịch để tạo ra những sản phẩm có sức hấp dẫn lớn.

2.1.1.4. Phương tiện vận chuyển

So với trước kia, chất lượng và hình thức của các phương tiện vận chuyển trên địa bàn thành phố đã được cải thiện đáng kể, với các trang thiết bị tương đối hiện đại, đồng bộ đảm bảo được yêu cầu phục vụ khách du lịch trong nước và quốc tế. Trên địa bàn thành phố hiện nay có gần 30 hãng xe taxi với hàng trăm đầu xe được đánh giá là có chất lượng tốt. Đội ngũ lái xe đã được đào tạo có tác phong đào phục vụ khá chuyên nghiệp, tuy nhiên vẫn còn hạn chế về nghiệp vụ du lịch và ngoại ngữ.

Hiện nay số lượng tàu thuyền và ô tô đã tạm thời đáp ứng được nhu cầu của người dân và khách du lịch. Tuy nhiên các phương tiện này đã và đang xuống cấp, không đảm bảo chất lượng dịch vụ, đội ngũ nhân viên phục vụ chưa được đào tạo nghiệp vụ cơ bản phục vụ khách du lịch.

Nhìn chung, trong những năm qua cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch của Hải Phòng đã được đầu tư để phát triển mạnh, là động lực quan trọng thu hút đầu tư du lịch của các thành phần kinh tế, đa dạng hóa các sản phẩm du lịch, khai thác tối đa mức chi tiêu của khách du lịch. Song để du lịch Hải Phòng thực sự cất cánh, cần có sự đầu tư mạnh mẽ hơn nữa cũng như sự vào cuộc của tất cả các ban ngành đoàn thể.

2.1.1.5. Công tác tuyên truyền quảng bá du lịch

Trước năm 2000, công tác quảng bá du lịch của Hải Phòng chưa được chú trọng, nội dung quảng bá còn nghèo nàn, thời lượng quảng bá ít. Hình ảnh Hải Phòng ít được xuất hiện trên các phương tiện thông tin đại chúng mà chỉ dừng lại ở việc biên soạn sách, tập gấp giới thiệu về du lịch Hải Phòng, tham gia một số hội chợ du lịch. Du lịch Hải Phòng chưa chủ động tham mưu đề xuất tổ chức các sự kiện du lịch lớn, các doanh nghiệp giới thiệu về hoạt động của mình chưa có sự chỉ đạo thống nhất, tập trung quảng bá cho du lịch. Do vậy công tác quảng bá, xúc tiến du lịch giai đoạn này không mang lại hiệu quả cao. Để khắc phục tình trạng này, Phòng quảng bá, xúc tiến du lịch trực thuộc Sở Văn hóa, Thể

thao và Du lịch được thành lập. Công tác quảng bá được coi là một trong những nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu để phát triển du lịch.

Công tác tuyên truyền quảng bá du lịch được thực hiện dưới nhiều hình thức: thường xuyên phối hợp với Đài phát thanh và truyền hình Hải Phòng, Đài truyền hình Việt Nam (VTV1 và VTV4) làm tin, phóng sự tuyên truyền về du lịch Hải Phòng, duy trì các website về du lịch Hải Phòng, xuất bản Bản tin du lịch Hải Phòng 1 lần/tháng, xây dựng các loại đĩa CD giới thiệu hình ảnh và các ca khúc về Hải Phòng, phối hợp với các quận, huyện trong thành phố tổ chức các sự kiện tại nhiều điểm du lịch- văn hóa nhằm thu hút và phục vụ du khách; phối hợp với các tỉnh, thành phố bạn trong nước và nước ngoài tổ chức hội chợ ẩm thực du lịch... Tuy nhiên, để hình ảnh du lịch Hải Phòng đến được rộng rãi hơn nữa với bạn bè trong nước và quốc tế, ngành du lịch cần tăng cường tham gia các đại hội, sự kiện và quảng bá du lịch tại các thành phố lớn trong nước như Hà Nội, Quảng Ninh, Đà Nẵng, Huế, Lâm Đồng, Thành phố Hồ Chí Minh; hay tại các trung tâm du lịch lớn của nước ngoài, mà trước hết là tại các thị trường khu vực như Đông Nam Á, Đông Bắc Á...

Tóm lại, mặc dù Hải Phòng có nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú, cơ sở hạ tầng tương đối phát triển, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch được quan tâm đầu tư. Song du lịch Hải Phòng vẫn chưa thực sự phát triển tương xứng với tiềm năng. Một trong những nguyên nhân chủ yếu đó là sản phẩm du lịch Hải Phòng còn nghèo nàn, đơn điệu thiếu những sản phẩm du lịch đặc trưng, mang bản sắc riêng của Hải Phòng. Và đó là một trong những thách thức để những người làm du lịch Hải Phòng trần trở tìm ra một hướng đi mới cho sản phẩm du lịch Hải Phòng.

2.1.2. Kinh nghiệm từ các lễ hội hoa trên thế giới

Trên thế giới, đã từ lâu Lễ hội hoa không còn là một danh từ xa lạ. Với mục đích tôn vinh vẻ đẹp của các loài hoa cũng như giới thiệu bản sắc văn hóa của đất nước mình, nhiều nơi trên thế giới đã tổ chức thành công các lễ hội hoa nổi tiếng. Đó cũng là dịp để cho du khách trong nước và khắp nơi trên thế giới

đỏ về vừa tận mắt chiêm ngưỡng vẻ đẹp các loài hoa, vừa thưởng thức và khám phá những sản phẩm du lịch độc đáo, đặc trưng mà không phải nơi nào cũng có.

Khi nhắc đến các lễ hội hoa, người ta thường kể tên 10 lễ hội hoa tiêu biểu sau đây:

1. Lễ hội hoa Floriade - Hà Lan

Hà Lan vốn dĩ được biết đến là một thành phố hoa rực rỡ, vì thế hằng năm nơi đây thường tổ chức những ngày lễ hội hoa đặc sắc, nhằm thu hút khách du lịch cũng như quảng bá ra thị trường thế giới nguồn hoa chất lượng cao của đất nước mình. Nhưng nếu nói đến lễ hội hoa tiêu biểu nhất, có sức lôi cuốn nhất thì không thể nào bỏ qua lễ hội hoa Floriade, 10 năm mới tổ chức một lần. Hội chợ hoa được tổ chức trong khuôn viên 65 ha với những cánh đồng hoa mênh mông và bạt ngàn màu sắc. Tham gia Lễ hội Floriade, du khách sẽ tận hưởng không gian đầy ắp hoa tươi, cây cỏ và cả rau, trái... được xếp đặt như những tác phẩm nghệ thuật tuyệt đẹp.

2. Lễ hội hoa Feria de las Flores - Medellin, Colombia

Medellin là thành phố trung tâm của hoa tại Colombia, quốc gia cung cấp đến 70% số lượng hoa cho nước Mỹ. Lễ hội hoa của Medellin, **Feria de las Flores** bắt đầu từ khoảng giữa những năm 1950 như là hoạt động quảng bá cho các nhà trồng hoa trong khu vực. Bắt đầu từ 28/6 đến tận 7/8, **Feria de las Flores** thu hút ngày càng nhiều các du khách đến đây thăm quan mỗi năm để được thỏa sức ngắm nhìn trăm hoa đua sắc. Hiện nay **Feria de las Flores** trở thành một lễ hội quy mô lớn, sự kiện chính là cuộc diễu hành các tác phẩm kết từ hoa gọi là Silletas được thực hiện quanh thành phố trong suốt một tuần lễ.

3. Lễ hội Madeira - Funchal, Bồ Đào Nha

Đảo Madeira rực rỡ sắc màu khi lễ hội hoa được tổ chức hàng năm vào khoảng 2 tuần sau lễ Phục sinh tại thủ đô Funchal (tháng 4 hoặc tháng 5 hàng

năm). Lễ hội kéo dài trong 4 ngày với rất nhiều hoạt động rộn rã, tưng bừng. Những giỏ hoa đẹp mắt ngập tràn những cửa hiệu, ngôi nhà còn đường phố thì bao phủ bởi những thảm hoa dài thom ngát. Điểm nhấn của lễ hội hoa tại đây là buổi diễu hành của các em thiếu nhi vào ngày đầu của buổi lễ cùng cuộc diễu hành chính với những chiếc xe lớn được trang trí đầy hoa và các vũ công trong phục trang lộng lẫy.

4. Lễ hội hoa Chiang Mai - Thái Lan

Những tuần đầu tiên trong tháng Hai là một thời điểm đặc biệt tại Chiang Mai, Thái Lan khi tất cả những loài hoa xinh đẹp đều nở rộ và được trưng bày khắp nơi trên đường phố. Lễ hội hoa được diễn ra thường niên tại đây là dịp để du khách có cơ hội được ngắm nhìn các loài hoa địa phương một cách đầy đủ nhất. Với hơn 3.000 loài phong lan tiêu biểu cùng những loài hoa quý hiếm khác, thành phố Chiangmai là điểm dừng chân không thể bỏ qua với những ai đam mê vẻ đẹp của hoa.

5. Lễ hội hoa Tulip - Canada

Đây là lễ hội hoa Tulip lớn nhất thế giới, được tổ chức hàng năm tại Ottawa và Gatineau, Canada với sự tham dự của hơn 500.000 nghìn khách mỗi năm. Thủ đô Ottawa đã trở nên nổi tiếng thế giới với Lễ hội hoa Tulip được tổ chức vào 18 ngày đầu tiên của tháng 5 hàng năm.

6. Lễ hội hoa Chelsea - Anh

Lễ hội hoa Chelsea là triển lãm hoa, thiết kế sân vườn lớn nhất được Hội trồng tía hoàng gia Anh tổ chức vào tháng 5 hàng năm và kéo dài 5 ngày. Đây được coi là triển lãm lớn có quy mô rộng lớn nhất ở Anh và là lễ hội nhà vườn lớn nhất thế giới. Đây cũng là dịp để các nghệ nhân giới thiệu nhiều giống hoa mới cũng như các phong cách thiết kế sân vườn đầy sáng tạo.

7. Lễ hội Panagbenga - Baguio, Philippin

Diễn ra vào tháng 2 hàng năm, lễ hội hoa Panagbenga (tiếng Philippin có nghĩa là “trăm hoa đua nở”) kéo dài đến tận 1 tháng với cao điểm hoạt động là vào những ngày cuối tuần. Đường phố ngập tràn với những xe hoa được trang trí lộng lẫy và những vũ công xinh đẹp. Được tổ chức lần đầu tiên vào năm 1995, lễ hội hoa này nhanh chóng nổi tiếng trên toàn cầu và giờ nó đã trở thành một địa điểm thu hút khách du lịch quan trọng của Philippin, một điểm đến lý tưởng cho những ai ưa thích hội hè và vẻ đẹp của hoa.

8. Lễ hội hoa Hanami - Nhật Bản

Hễ nhắc đến mùa xuân, người Nhật lại liên tưởng đến hoa anh đào và “Hanami” - nghĩa là hội ngắm hoa trong tiếng Nhật. Từ cuối tháng 2 đến cuối tháng 4 hàng năm, hoa anh đào nở chạy dọc từ miền Nam đi lên hướng Bắc nước Nhật, tuy nhiên hoa nở rộ ở nhiều nơi nhất là vào giữa tháng 3 tới giữa tháng 4, đó cũng chính là thời gian diễn ra lễ hội Hanami.

9. Lễ hội hoa Batalla de Flores - Tây Ban Nha

Batalla de Flores được tổ chức ở Valencia, Tây Ban Nha, đánh dấu sự kết thúc của tháng Feria de Julio, lễ hội truyền thống với nhiều sự kiện văn hóa và giải trí độc đáo. Lễ hội hoa Batalla de Flores diễn ra vào ngày thứ 6 cuối cùng của tháng 8 hàng năm, mở màn với màn diễu hành với các xe hoa được làm cầu kỳ và các thiếu nữ xinh đẹp ngồi phía trên. Sau khi đã thực hiện hết 2 vòng diễu hành nghi thức, cuộc chiến bắt đầu nổ ra. Người dân hai bên đường sẽ dùng hoa như vũ khí để ném vào đối phương, không ngoại trừ cả các cô gái trên xe hoa. Thậm chí, một số còn dùng vợt tennis để phòng vệ.

10. Lễ hội hoa hồng Pasadena Rose - Mỹ

Lễ hội hoa hồng còn được xem là lễ hội năm mới ở Pasadena, California (diễn ra vào ngày 1/1 thường niên). Nhiều xe hoa được trang trí theo chủ đề thay

đổi mỗi năm trở thành tâm điểm của lễ hội, ngoài ra còn có sự kiện thi Nữ hoàng sắc đẹp, diễu hành ngựa và biểu diễn âm nhạc.

Như vậy, có thể nói, trên thế giới có nhiều lễ hội hoa khác nhau đã được tổ chức rất thành công. Ngay cả ở Việt Nam, Đà Lạt - nơi được mệnh danh là “thành phố ngàn hoa” cũng đã tổ chức Festival Hoa Đà Lạt hai năm một lần, bắt đầu từ năm 2005. Song nhìn chung, hầu hết các lễ hội hoa thế giới và ở cả Đà Lạt đều được tổ chức để tôn vinh không chỉ một mà là nhiều loài hoa, nhiều giống hoa. Phần lớn các loài hoa được tôn vinh đều là hoa cảnh, dễ lai tạo giống, dễ trồng với số lượng nhiều, có thể trồng thành những khu vườn hoa, thảm hoa hay ghép thành những bức tranh hoa, xe hoa với kích thước lớn. Ngoài ra, đến với những lễ hội hoa này, ngoài việc thưởng lãm vẻ đẹp thanh khiết của muôn hoa, du khách còn có cơ hội tìm hiểu về cách trồng hoa, tìm hiểu những xu thế mới, hình thức mới trong nghệ thuật chơi hoa ở khắp thế giới, đồng thời là nơi những nhà chuyên môn tìm đến để thu thập thêm kiến thức, kinh nghiệm về việc chăm sóc, bảo vệ hoa, cây xanh, học biết về sự cần thiết bảo vệ môi trường thiên nhiên. Bên cạnh đó, tại nhiều lễ hội hoa, còn diễn ra nhiều hoạt động giải trí hấp dẫn dành cho du khách, ví dụ như: đắm mình trong thế giới tuyệt đẹp của muôn loài hoa trong hiệu ứng ánh sáng của hàng triệu bóng đèn ẩn hiện; hay hòa trong không gian lãng mạn của âm nhạc cổ điển có sự kết hợp tuyệt vời các màn trình diễn nghệ thuật nhào lộn, hài kịch, phim ảnh...

Trong số các lễ hội hoa kể trên, có một lễ hội hoa rất nổi tiếng trên thế giới và loài hoa được tôn vinh trong lễ hội đó có đặc điểm rất gần gũi với loài hoa đặc trưng của thành phố Hải Phòng: là loại cây mọc mọc, bình dị, có bóng mát và thường nở rộ theo mùa. Đó chính là loài Hoa anh đào của xứ sở Phù Tang và gắn liền với đó là lễ hội Hanami - lễ hội ngắm hoa anh đào.

Lễ hội hoa Anh đào hay còn gọi là lễ hội ngắm hoa mùa xuân là lễ hội truyền thống có từ lâu đời và được coi là quốc lễ của Nhật Bản. Khi mùa xuân đến, tiết trời ấm dần lên, những cây Anh đào trụi lá, đồng loạt trở hoa như bùng

tỉnh sau mùa đông giá lạnh. Không phải ngẫu nhiên Nhật Bản được gọi là “xứ sở hoa anh đào”, không chỉ vì hoa Anh đào có mặt ở khắp mọi nơi, mà nó còn là loại hoa gần gũi nhất với tâm linh người Nhật.

Với người Nhật, hoa anh đào - Sakura tượng trưng cho sắc đẹp, sự mong manh và trong trắng, là loại hoa "thoắt nở thoắt tàn" nên được các samurai yêu thích, vì nó tượng trưng cho "con đường chết" của người võ sĩ (sống và chết như hoa anh đào). Khắp nơi trên đất nước Nhật Bản đều có hoa anh đào, đặc biệt ở trong các công viên, ven sông, dọc theo bờ kênh, trong sân các ngôi biệt thự. Ở Nhật Bản, hoa anh đào thường nở vào mùa xuân, tuy từng nơi mà hoa có thể nở sớm hơn hay muộn hơn. Ở miền Nam Nhật ấm áp hơn, hoa có thể nở từ cuối tháng 1 trong khi vùng Hokkaido phía Bắc Nhật Bản, hoa có thể nở vào tháng 5. Do vậy người yêu thích hoa anh đào có thể ngắm hoa theo hành trình đi từ Nam lên Bắc trong nước Nhật hàng tháng trời, đối lập với lá momizi trong sắc mùa thu, đỏ thắm dần từ Bắc xuống Nam.

Trong mùa hoa anh đào nở, nước Nhật như được bao phủ trong một đám mây hoa và những cánh hoa rơi rụng lá tả trong gió như một trận mưa hoa vừa kiêu hãnh vừa bi tráng, người Nhật thường tổ chức lễ hội mừng hoa khắp nước. Thanh niên nam nữ tổ chức cắm trại vui chơi. Các cụ già ngồi uống rượu sake dưới gốc cây. Trong khi uống sake, nếu có một cánh hoa rơi rụng vào chén rượu thì mọi người thường hân hoan cho đó là điều may mắn. Từ năm 1952, Chính phủ Nhật cử hành lễ hội thưởng thức anh đào (Hanami) tại vườn thượng uyển Shinjuku Gyoendo, đích thân Nhật hoàng hoặc thủ tướng chủ trì, có mời các quan chức, những nhân vật tên tuổi trong nước và các vị khách quốc tế tham dự uống rượu ngắm hoa.

Thưởng thức hoa anh đào cũng có rất nhiều cách. Trong suốt thời gian hoa anh đào nở, rất đông người đến công viên, yên lặng ngồi dưới những gốc anh đào ngắm hoa hoặc đi tản bộ xuyên qua con đường hoa hay ngồi trên chiếc thuyền nhỏ trôi theo bờ sông trải dài hoa phấn. Dưới những tán cây anh đào

trùng điệp muôn ngàn bông hoa hồng nhạt, mọi người cùng người thân hay bè bạn uống rượu ngâm thơ, ca múa, liên hoan vui vẻ.

Nơi ngắm hoa tuyệt vời nhất ở Tokyo là công viên Ueno, công viên Naritasan, lâu đài Osaka cổ kính được xây dựng từ năm 1583, đền Heian... Mỗi khi hoa anh đào trong Lâm viên Iyama Hakusan Shinrinkoen nở rộ, lễ hội Hoa anh đào lại được tổ chức một cách thật náo nhiệt.

Về chiều, vẻ đẹp của lễ hội Hanami càng tăng lên khi ánh đèn chiếu lên những bông hoa anh đào phủ đầy tuyết. Đặc biệt, kiệu hoa Sakura Mikoshi được khênh bởi các Geisha sẽ tô điểm thêm sắc hoa cho lễ hội.

Dưới đây xin giới thiệu với các bạn một vài cách ngắm hoa phổ biến của người Nhật.

Tổ chức tiệc dưới gốc cây anh đào (Enkai)

Đây là kiểu ngắm hoa phổ biến nhất của người Nhật, đến độ chỉ cần nói hanami thôi thì đã có thể hình dung ra việc người ta sẽ trải những tấm ni-lông dưới gốc cây anh đào và cùng nhau quây quần ăn uống, chuyện trò rôm rả. Thường kiểu hanami này được cho phép trong những công viên có diện tích lớn như Ueno, Inokashira, Koganei... Đồ ăn có thể là những món ăn kiểu Nhật được mua ngay tại yatai (quán nhỏ thường có trong các lễ hội của Nhật) trong công viên, cũng có thể là những hộp bento được chuẩn bị một cách kỹ lưỡng từ đêm trước hôm đó. Thậm chí gần đây, có cả dịch vụ chuyên phát bánh pizza đến tận nơi rất tiện lợi.

Tản bộ.

Có rất nhiều phố hoa anh đào trải dọc bờ sông hoặc dọc những con đường nhỏ trong công viên. Tản bộ qua những con đường này là cách ngắm hoa phổ biến đối với những đôi bạn bè thân thiết hoặc những cặp tình nhân ưa lãng mạn. Một lời khuyên đối với cách ngắm hoa này là nên đi vào thời điểm hoa anh đào

vừa qua độ mankai. Khi ấy bạn có thể ngắm được sakura fubuki, hay còn gọi là sakura rơi. Từng làn gió thổi sẽ cuốn theo những cánh hoa nhẹ nhàng, mỏng manh bay lất phất.

Boi thuyền

Có rất nhiều công viên của Nhật có dịch vụ boi thuyền. Có thể là hai, ba, hoặc bốn người cùng trên một chiếc thuyền, vừa thư thả chuyện trò, vừa thả tầm mắt ngắm sakura hai ven bờ sông. Đây cũng là một kiểu hanami được giới trẻ Nhật bản ưa chuộng.

Bên cạnh đó có một kiểu ngắm hoa cao cấp hơn, đó là từng nhóm người lên một con thuyền lớn là loại du thuyền chuyên dùng cho lễ hội hanami. Ở trên đó có thể vừa thưởng thức những món ăn ngon, vừa thong thả chuyện trò và ngắm hoa anh đào. Tuy nhiên, nếu đi theo kiểu này thì bạn cần phải đặt chỗ trước, nếu không thì khả năng hết chỗ là rất cao.

Lễ hội hoa anh đào đêm (Light-up)

Hoa anh đào không chỉ đẹp về ban ngày, mà còn trở nên lộng lẫy và kiêu sa hơn dưới ánh đèn lấp lánh vào ban đêm. Người ta gọi đây là lễ hội hoa anh đào đêm. Ánh đèn sẽ được chiếu sáng từ những tán hoa anh đào, khác với ban ngày, không gian trở nên huyền hoặc hơn, lãng mạn hơn. [21]

Lễ hội hoa Anh Đào không những chỉ có ở Nhật Bản mà nó còn được lan rộng sang các nước khác như Mỹ, Việt Nam... Vào năm 1912, chính phủ Nhật đã tặng Hoa Kỳ 3000 cây anh đào, và năm 1956 lại tặng thêm 3800 cây. Tất cả các cây này được trồng tại Công viên West Potomac ở Washington, D.C. và là chủ đề cho Hội hoa anh đào quốc gia hàng năm. Tại Việt Nam, những năm qua, Nhật Bản đã mang rất nhiều cây anh đào sang trồng ở Đà Lạt, thậm chí trồng trên đường Liễu Giai ở Hà Nội và cũng đã lần lượt tổ chức những lễ hội hoa anh đào qui mô nhỏ ở Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh qua việc trưng bày

trên đường phố mấy trăm gốc anh đào đang nở rộ. Có thể nói, đó cũng là một trong những hình thức quảng bá về đất nước và con người Nhật Bản với bạn bè thế giới làm tăng sức hấp dẫn đối với lễ hội. Hình ảnh lễ hội hoa anh đào của Nhật Bản với những công viên và những con phố đầy hoa, với đa dạng cách thức thưởng hoa chính là những gợi ý quan trọng cho việc hình thành ý tưởng và tổ chức thành công một lễ hội hoa - tôn vinh một loài hoa mà Hải Phòng được vinh dự mang tên - Hoa phượng đỏ.

Tóm lại, thông qua các lễ hội hoa được tổ chức thành công trên thế giới chính là một sự gợi mở cho việc tổ chức một lễ hội hoa đặc trưng ở Hải Phòng. Việc học tập kinh nghiệm tổ chức của những lễ hội trên là những bài học đáng quý cho ngành du lịch Hải Phòng nói riêng và của du lịch Việt Nam nói chung.

2.2. Nội dung và hoạt động tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất – 2012

2.2.1. Quá trình hình thành ý tưởng

Những năm gần đây mặc dù đã có thêm nhiều sự đầu tư song lượng du khách đến với Hải Phòng chỉ mang tính mùa vụ “ồ ạt” trong những ngày nghỉ lễ chính, cho thấy dù đã nỗ lực rất cao, du lịch Hải Phòng vẫn chưa có sự bứt phá “xứng tầm”. Một câu hỏi đặt ra đáng để suy ngẫm là tiềm năng du lịch của Hải Phòng phong phú, đa dạng, là niềm mơ ước của nhiều địa phương, tỉnh thành trong cả nước, vậy tại sao du lịch Hải Phòng không thể bật lên được? Phải chăng ngành du lịch thành phố chưa tạo ra được một sản phẩm du lịch độc đáo, đặc sắc thu hút du khách, đồng thời khắc phục nhược điểm tính thời vụ? Trước thực trạng đó, những người gắn bó, tâm huyết với ngành du lịch đã mạnh dạn đề xuất một ý tưởng giúp ngành du lịch Hải Phòng phát triển xứng đáng với tiềm năng vốn có. Đó là ý tưởng hằng năm thành phố nên tổ chức một lễ hội mang tên loài hoa từ lâu đã gắn liền với đất và người Hải Phòng: Lễ hội Hoa Phượng đỏ.

Đất nước ta có nhiều tỉnh, thành phố có hoa phượng như: Khánh Hòa, Côn Đảo, Thành phố Hồ Chí Minh... nhưng trong những năm tháng gian khổ của cuộc kháng chiến chống Mỹ, bài hát “Thành phố Hoa Phượng đỏ” vang lên

như một sự khích lệ niềm tự hào của người dân đất Cảng. Bài hát đó đã đến với mọi tầng lớp nhân dân, nói đến Hải Phòng là nói đến hoa phượng đỏ và hoa phượng đỏ đã trở thành một trong những biểu tượng của thành phố Cảng Hải Phòng.

Ý tưởng này đã được manh nha bởi nhiều người, nhưng chính thức được công bố và biết đến sâu rộng chỉ sau khi bài báo “Lễ hội hoa phượng cho Hải Phòng - tại sao không?” của tác giả Trương Thị Lệ Trang được đăng tải trên Báo An ninh Hải Phòng, số ra ngày 2 và 3 tháng 6 năm 2011. Trong bài báo này, tác giả đã nêu đề xuất với lãnh đạo thành phố Hải Phòng về việc thành phố nên tổ chức một lễ hội tôn vinh loài hoa phượng, vốn được trồng từ hàng trăm năm nay tại thành phố Hải Phòng, loài hoa đã đi sâu vào trong tâm khảm của mỗi người dân Hải Phòng, là hình ảnh quen thuộc gợi nhớ về Hải Phòng trong mắt bạn bè gần xa.

Cùng bàn về ý tưởng tổ chức lễ hội hoa phượng cho Hải Phòng, ông Vân Nam (Nguyễn Kim Tín) – nguyên giám đốc Sở thương nghiệp và du lịch Hải Phòng, sau này là Liên hiệp công ty du lịch, dịch vụ Hải Phòng (Hải Phòng Unitour) bày tỏ: “Tôi ủng hộ và hoan nghênh ý tưởng của các bạn để đưa du lịch Hải Phòng phát triển xứng tầm”. ông Trương Phượng – nguyên Giám đốc công ty vận chuyên và hướng dẫn du lịch Hải Phòng, một trong những người có thâm niên, tâm huyết với du lịch Hải Phòng từ thời bao cấp đến kinh tế thị trường, chia sẻ với tác giả: “Tổ chức một lễ hội tầm cỡ như lễ hội Hoa Phượng nhằm quảng bá cho hình ảnh Hải Phòng là việc đáng ra ngành du lịch phải làm từ rất lâu. Đó là cách để chúng ta xây dựng, gìn giữ, quảng bá một thương hiệu mạnh của du lịch Hải Phòng nói riêng và đất nước Việt Nam nói chung, đó là hoa phượng”. [7]

Tác giả bài báo cũng đưa ra một vài gợi mở cho ý tưởng tổ chức Lễ hội hoa phượng tại Hải Phòng, bởi lễ hội này, ngoài ý nghĩa quảng bá du lịch, ngoài lợi ích to lớn về nền kinh tế, còn mang tính văn hóa, nhân văn sâu sắc. Tác giả gợi ý thành phố Hải Phòng nên trồng phượng dọc bờ biển Đồ Sơn, đặc biệt là khu Hòn Dấu, để những con tàu bạn bè năm châu quốc tế từ xa đã trông thấy

biểu tượng hoa phượng đỏ của thành phố. Ngoài ra, trong lễ hội hoa phượng có thể tổ chức các cuộc thi như: “Người mẫu hoa phượng”, “Vương miện hoa phượng”... cho đối tượng học sinh, sinh viên, thanh niên... bởi hoa phượng luôn gắn với lứa tuổi học trò...” [7]

Bài báo cũng nêu lên lý do vì sao nên chọn Hoa phượng đỏ làm biểu tượng cho đất và người Hải Phòng thông qua nhận xét chia sẻ hết sức sâu sắc của PGS. TS Bùi Xuân Đính, , người có nhiều năm giảng dạy tại Khoa du lịch, Đại học Dân lập Hải Phòng, hiện đang công tác tại Viện dân tộc học Việt Nam: “Tôi rất vui khi biết Hải Phòng có ý tưởng tổ chức một lễ hội của riêng thành phố mang tên Lễ hội Hoa Phượng. Hoa phượng với màu đỏ thắm tươi, rực rỡ, nóng bỏng thể hiện phần nào tính cách, cốt cách của người Hải Phòng: Nồng nhiệt, hiếu khách, mạnh mẽ... Trong kinh doanh du lịch, yếu tố con người luôn đóng vai trò quan trọng. Tôi tin người Hải Phòng với những đức tính cần cù, chăm chỉ, cầu thị, giàu lòng hiếu khách... Người của biển ôn ào bề mặt mà lòng sâu thẳm, người của phượng đỏ nở là phải cháy mắt, cháy lòng sẽ làm nên một lễ hội thành công, ấn tượng” [7].

Như vậy, ý tưởng đã được những nhà báo, nhà nghiên cứu nói ra và đã được nhanh chóng tiếp nhận. Với mục đích xây dựng và tổ chức một loại hình lễ hội mang đặc trưng riêng của Hải Phòng, Thành uỷ, Hội đồng nhân dân, Uỷ ban nhân dân thành phố quyết định tổ chức lễ hội mang tên Lễ hội Hoa Phượng Đỏ, và được tổ chức lần đầu tiên vào năm 2012. Sự kiện này chính là sự khởi đầu cho sự ra đời một loại hình lễ hội văn hóa du lịch mới gắn với khai thác giá trị đặc trưng riêng từ hình ảnh Hoa Phượng, đồng thời cũng là bước chuẩn bị, khởi động nhằm tổ chức thành công sự kiện Năm Du lịch quốc gia khu vực Đồng bằng sông Hồng - Hải Phòng 2013.

2.2.2. Quá trình chuẩn bị - Nhiệm vụ tổ chức Lễ hội

Sau khi quyết định về việc tổ chức Lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất được thông qua, công tác chuẩn bị đã được phân công cụ thể cho các cơ quan ban ngành, đoàn thể, cụ thể là:

2.2.2.1. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Sở Văn hóa, thể thao và du lịch Hải Phòng chịu trách nhiệm chính về công tác chuẩn bị cho lễ hội, bao gồm các hạng mục công việc:

- Xác định kế hoạch tổ chức lễ hội.
- Phối hợp với các sở, ngành, đơn vị liên quan mời các chuyên gia hoặc chọn các đơn vị tổ chức sự kiện có uy tín, đủ năng lực xây dựng kịch bản, nội dung và tổ chức thực hiện đạt hiệu quả Đêm hội “Hoa Phượng Đỏ”.
- Xây dựng kế hoạch về tăng cường công tác tuyên truyền, quảng bá cho Lễ hội Hoa Phượng.
- Trực tiếp điều hành, chỉ đạo các phòng chức năng Sở, đơn vị liên quan tổ chức thực hiện các công việc, cụ thể.
- Phối hợp các quận huyện, các tổ chức đoàn thể, các cơ sở lưu trú, khách sạn, nhà hàng tổ chức các hoạt động hưởng ứng trong thời gian diễn ra Lễ hội.

Đối với Phòng Quy hoạch và Phát triển tài nguyên du lịch trực thuộc Sở, cũng được phân công nhiệm vụ cụ thể như:

- + Chịu trách nhiệm đối với chương trình công bố bộ định hướng các sản phẩm du lịch hướng tới Năm Du lịch quốc gia 2013.
- + Phối hợp với các đơn vị, phòng, ban liên quan thực hiện các công việc khác theo sự chỉ đạo của lãnh đạo Sở.
- + Thiết kế ma kết trang trí sân khấu: Nghiên cứu, xem xét vị trí đặt ảnh Bác Hồ cho phù hợp tại mặt tiền Nhà hát thành phố. Đặc biệt lưu ý việc tạo ánh sáng đôi màu để làm rực rỡ, tôn vẻ đẹp khác biệt của Nhà hát thành phố trong Đêm hội. Vị trí hai bên cạnh sân khấu và khu vực giữa màn hình led đặt biểu tượng Hoa Phượng Đỏ có thiết kế trang trí điện để tạo hình ảnh rực rỡ của những cánh Hoa Phượng. Xác định chiều cao sân khấu biểu diễn phù hợp để tạo hài hòa với hoạt động diễu hành qua quảng trường phía trước, tạo điều kiện cho các nghệ sỹ, diễn viên tham gia diễu hành thuận tiện.

Về phía Phòng Nghiệp vụ Du lịch, được Sở phân công chịu trách nhiệm:

- + Khuyến khích, vận động các cơ sở lưu trú, nhà hàng khách sạn tổ chức các hoạt động âm thực hưởng ứng Lễ hội và có kế hoạch tuyên truyền sớm để

thu hút du khách, tổ chức các đoàn khách tham quan Lễ hội, đặc biệt là khách quốc tế. Tổ chức trang trí cổ động trực quan chào mừng Lễ hội.

+ Phối hợp các Hiệp hội du lịch tổ chức chương trình khuyến mại cho những người thân Phụng và người thân khi tham quan du lịch Hải Phòng.

+ Phối hợp với Văn phòng Ủy ban nhân dân thành phố thực hiện công tác đón tiếp khách.

Ngoài ra, Văn phòng ở - Bộ phận thường trực Lễ hội có nhiệm vụ phối hợp các phòng, đơn vị liên quan lập danh sách cụ thể khách mời đại biểu tham dự Lễ hội. Phối hợp với Văn phòng Ủy ban nhân dân thành phố, Văn phòng Sở Ngoại vụ lập kế hoạch, phương án đón tiếp, bố trí chỗ ăn nghỉ, đi lại cho đại biểu lãnh đạo và khách mời tham dự Lễ hội. [8]

2.2.2.2. *Sở Thông tin và Truyền thông*

Đối với Sở thông tin và truyền thông là đơn vị chịu trách nhiệm chính về công tác tuyên truyền, quảng bá cho lễ hội, nên được phân công các nhiệm vụ như:

- Chủ trì, phối hợp với Ban Tuyên giáo thành ủy định hướng các cơ quan báo chí của thành phố và các cơ quan báo chí thường trú tại Hải Phòng tập trung tuyên truyền lễ hội Hoa Phụng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012, trong đó tăng cường thời lượng, tin bài có nội dung tuyên truyền, quảng bá về du lịch Hải Phòng và Năm Du lịch quốc gia khu vực Đồng bằng sông Hồng- 2013.

- Phối hợp với Đài phát thanh và Truyền hình Hải Phòng, Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch xây dựng kế hoạch về tăng cường công tác tuyên truyền, quảng bá dưới hình thức xây dựng phim phóng sự tài liệu về các hoạt động Lễ hội Hoa Phụng Đỏ, về hình ảnh Hoa Phụng, về thành phố Hải Phòng để đưa tin, giới thiệu rộng rãi trên các phương tiện thông tin đại chúng trong và ngoài nước. In băng đĩa các bài hát về Hoa Phụng để phát trên hệ thống các đài phát thanh và truyền hình toàn thành phố.

- Phối hợp tổ chức họp báo giới thiệu chương trình Lễ hội và là đầu mối làm việc với các cơ quan thông tấn, báo chí, truyền hình trung ương và địa phương.

- Chỉ đạo các đơn vị trong ngành, các doanh nghiệp viễn thông đảm bảo đường truyền thông tin liên lạc thông suốt trước, trong và sau khi diễn ra các hoạt động của Lễ hội.

- Chỉ đạo Trung tâm Thông tin và Truyền thông xây dựng chuyên mục tuyên truyền về Lễ hội Hoa Phượng Đỏ trên Cổng thông tin điện tử thành phố, các Cổng thông tin điện tử thành phần của các quận, huyện, sở, ngành có liên quan. Cập nhật các thông tin về Lễ hội tại các trang tiếng Anh, tiếng Trung.

- Hướng dẫn tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng của thành phố và hệ thống đài phát thanh, truyền thanh quận, huyện, xã, phường, thị trấn.

- Chủ trì phối hợp với Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch và các sở, ngành địa phương liên quan cung cấp thông tin cho báo chí, các đài phát thanh quận, huyện, xã, phường, thị trấn tích cực tuyên truyền đến các địa phương trong và ngoài thành phố về Lễ hội Hoa Phượng Đỏ. [12]

- Xây dựng một số sản phẩm thông tin đối ngoại của thành phố phục vụ du khách nước ngoài tham dự Lễ hội.

- Chỉ đạo các trang thông tin điện tử tổng hợp trên địa bàn thành phố tuyên truyền về Lễ hội.

Ngoài ra, Sở thông tin và truyền thông Hải Phòng còn phải đề nghị Sở thông tin và Truyền thông các tỉnh, thành khu vực duyên hải Bắc Bộ phối hợp tuyên truyền Lễ hội trên cổng thông tin điện tử của các địa phương thông qua hình thức đặt đường link đến chuyên mục Lễ hội Hoa Phượng Đỏ trên Cổng thông tin điện tử của thành phố Hải Phòng.

Về công tác tuyên truyền, quảng bá, có thể nói không thể không nhắc đến vai trò quan trọng của Đài Phát thanh và Truyền hình Hải Phòng. Đơn vị này cũng được phân công các nhiệm vụ:

+ Phối hợp với Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch, Đài Truyền hình Việt Nam tổ chức truyền hình trực tiếp chương trình Đêm hội “Hoa Phượng Đỏ” trên Đài phát thanh và Truyền hình Hải Phòng (THP) và trên kênh VTV1 (hoặc VTV3) Đài Truyền hình Việt Nam.

+ Chủ trì phối hợp với Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch, Sở Thông tin và Truyền thông xây dựng kế hoạch về tăng cường công tác tuyên truyền, quảng bá dưới hình thức xây dựng phim phóng sự tài liệu về các hoạt động Lễ hội Hoa Phượng Đỏ, về hình ảnh Hoa Phượng, về thành phố Hải Phòng để đưa tin, giới thiệu rộng rãi trên các phương tiện thông tin đại chúng trong và ngoài nước. In băng đĩa các bài hát về Hoa Phượng để phát trên hệ thống các đài phát thanh và truyền hình toàn thành phố.

+ Thu hình và cung cấp thông tin cho Đài truyền hình Việt Nam phát sóng đưa tin các hoạt động Lễ hội. [12]

Về phía Trung tâm Thông tin Cổ động thành phố cũng được Sở thông tin và truyền thông giao nhiệm vụ:

+ Tổ chức trang trí ảnh Bác, panô, khẩu hiệu, cờ trang trí khu vực Nhà hát thành phố, trung tâm thành phố, các trục đường phố chính, các cửa ô thành phố.

+ Xem xét tổ chức cuộc thi cổ động toàn thành phố (đợt 2) từ ngày 05/6 đến ngày 15/6/2012, có thể đề nghị các địa phương tổ chức thi vào dịp Lễ hội như: Hồng Bàng, Lê Chân, Ngô Quyền, Dương Kinh, Đồ Sơn và Cát Bà. Các địa phương khác sẽ thi vào dịp 2/9.

+ Biên tập và cung cấp tài liệu, makét, tranh mẫu cho cơ sở, hướng dẫn Trung tâm Văn hóa và Thông tin các quận, huyện tổ chức trang trí cổ động tại địa phương, đặc biệt là hai khu du lịch Cát Bà, Đồ Sơn trong thời gian diễn ra lễ hội.

+ Phối hợp các tổ chức, cá nhân huy động xã hội hóa trong công tác tuyên truyền cổ động trực quan, đảm bảo mỹ quan đô thị. [8]

2.2.2.3. Trung tâm Văn hóa thành phố - Trung tâm triển lãm và Mỹ thuật thành phố

Trung tâm Văn hóa thành phố tham gia những công tác tổ chức lễ hội sau:

- Tổ chức Tao đàn thơ có chủ đề về thành phố và Hoa Phượng vào dịp kỷ niệm.

- Tổ chức thả chim Bồ Câu tại Cung Văn Hóa, Lao Động Hữu nghị Việt Tiệp trước giờ diễn ra tổ chức biểu diễn thể dục dưỡng sinh.

- Phối hợp với Trung Tâm Triển lãm và Mỹ Thuật thành phố tổ chức chương trình ca nhạc hưởng ứng Lễ hội tại sân Nhà triển lãm thành phố từ 20h00' ngày 08/6/2012 (xây dựng chương trình, âm thanh, ánh sáng... và tổ chức biểu diễn).

- Căn cứ đĩa VCD “Tháng Năm Hoa Phượng đỏ” Sở đã in và phát hành năm 2005 chào mừng kỷ niệm 55 năm Ngày giải phóng Hải Phòng để bổ sung một số bài hát về Hoa Phượng và in đĩa cung cấp cho cơ sở (các xã, phường, quận, huyện, thị trấn, và Trung Tâm Văn hóa - Thông tin các quận huyện) phát trên hệ thống các đài phát thanh và truyền thanh cơ sở trước, trong và sau thời gian diễn ra lễ hội.

Trung tâm Triển lãm và Mỹ thuật thành phố có nhiệm vụ:

- Tổ chức triển lãm tranh, ảnh tư liệu, mỹ thuật có nội dung phù hợp phục vụ nhân dân trong thời gian diễn ra Lễ hội.

- Xem xét tổ chức phát động các cuộc thi ảnh, tranh đẹp về Hoa Phượng.

- Phối hợp với Trung tâm Văn hóa thành phố, Đoàn Cải lương Hải phòng tổ chức chương trình ca nhạc có chủ đề về thành phố và Hoa Phượng tại sân nhà Triển lãm thành phố vào 20h ngày 08/06/2012 và 10/06/2012. Chuẩn bị Sân khấu, điện, ghê, nước uống và đảm bảo an ninh, trật tự.

- Hướng dẫn Trung tâm Văn hóa - Thông tin các quận, huyện và hệ thống nhà văn hóa xã, phường, thị trấn, các làng văn hóa, tổ dân phố văn hóa... tổ chức biểu diễn văn nghệ quần chúng, tổ chức sinh hoạt các câu lạc bộ... thu hút nhân dân tham gia, hưởng thụ và sáng tạo nghệ thuật.[8]

2.2.2.4. Bảo tàng Hải Phòng

Cùng góp phần vào sự thành công của lễ hội, Bảo tàng Hải Phòng cũng đã sưu tầm nhiều tài liệu trưng bày về chuyên đề “Đất và Người Hải Phòng”, chuyên đề “Lịch sử Hải Phòng” và một số chuyên đề khác phù hợp...; bổ sung tài liệu, hiện vật, chỉnh trang các phòng trưng bày; mở cửa Bảo tàng, Đền Nghè, Đình Hàng Kênh... phục vụ nhân dân tham quan trong thời gian diễn ra Lễ hội đảm bảo an toàn, trật tự, văn minh.

2.2.2.5. Các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp của thành phố

Đoàn ca múa chịu trách nhiệm xây dựng chương trình ca múa nhạc có chủ đề về thành phố và Hoa Phượng, tổ chức biểu diễn vào 20h ngày 08/06/2012 tại trường Trung học phổ thông Trần Phú

Đoàn Cải lương Hải Phòng: Phối hợp với Trung tâm Triển lãm và Mỹ thuật thành phố tổ chức chương trình nghệ thuật chào mừng từ 20h ngày 10/06/2012 tại sân nhà Triển lãm thành phố.

Các đoàn nghệ thuật khác: Căn cứ vào kịch bản Đêm hội Hoa Phượng Đỏ để tham gia các tiết mục trong đêm hội; dàn dựng và tổ chức biểu diễn các tiết mục văn nghệ phục vụ nhân dân trong dịp Lễ hội Hoa Phượng tại các địa phương.

2.2.2.6. Các Sở ban ngành khác

Đối với các đơn vị Viễn thông trên địa bàn thành phố:

- Chỉ đạo các đơn vị Viễn thông trên địa bàn thành phố bảo đảm thông tin liên lạc thông suốt phục vụ Lễ hội.
- Chỉ đạo các đơn vị Viễn thông tài trợ cho Lễ hội thông qua các hình thức: thực hiện công tác xã hội hóa, hỗ trợ in panô, phí phục vụ công tác cổ động trực quan, nhắn tin quảng bá về Lễ hội...

Sở Kế hoạch và Đầu tư:

- Tham mưu giúp Ủy ban nhân dân thành phố lập danh mục các công trình, dự án khánh thành, khởi công trong dịp Lễ hội và hướng tới chào mừng Năm Du lịch quốc gia khu vực Đồng bằng sông Hồng - Hải Phòng 2013, trong đó ưu tiên các công trình phục vụ du lịch.
- Tham gia vận động các doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế trong và ngoài thành phố tích cực tham gia ủng hộ kinh phí, vật chất cho Lễ hội Hoa Phượng Đỏ.

Sở Xây dựng

- Chỉ đạo các đơn vị liên quan thống kê cây Hoa Phượng hiện có trên địa bàn thành phố, tiếp tục trồng mới cây Hoa Phượng trên địa bàn thành phố; lưu ý trồng mới tại các cửa ô thành phố, các tuyến đường chính, khu vực dải trung tâm

và các trọng điểm du lịch của thành phố, những nơi công cộng: công viên, vườn hoa, đường, phố...

- Chủ trì, phối hợp với các ngành liên quan xây dựng kế hoạch phát động phong trào “Xây dựng Hải Phòng xanh, sạch, đẹp, văn minh, hiện đại và an toàn”.

- Tăng cường thu dọn rác, chất thải, tưới nước rửa đường, kiểm tra, xử lý các điểm ngập lụt trong thành phố, tăng cường quản lý bảo dưỡng công viên, cây xanh khu vực cửa ô và dải trung tâm, bố trí các nhà vệ sinh lưu động, thùng rác công cộng trong đêm diễn ra Lễ hội Hoa Phượng Đỏ tại quảng trường Nhà hát thành phố và dải trung tâm thành phố; hoàn chỉnh hệ thống điện chiếu sáng, thoát nước ở các ngõ ở các quận, đảm bảo vệ sinh môi trường, trật tự đường hè trước, trong và sau thời gian diễn ra hoạt động Lễ hội.

- Hướng dẫn giúp đỡ các chủ đầu tư hoàn thiện trình phê duyệt các thủ tục đầu tư xây dựng cơ bản đối với các công trình, dự án trong kế hoạch khởi công, khánh thành trong dịp Lễ hội và chào mừng hướng tới Năm Du lịch quốc gia 2013.

Sở Giao thông Vận tải

- Chủ trì, phối hợp với các ngành chức năng liên quan có kế hoạch kiểm tra, triển khai sửa chữa, nâng cấp các tuyến đường, phố, phương tiện đưa, đón và chở khách; có kế hoạch động viên các đơn vị doanh nghiệp kinh doanh vận tải hành khách tăng cường tu sửa chữa, nâng cấp, đóng mới phương tiện, nâng cao năng lực và chất lượng dịch vụ vận chuyên; đảm bảo an toàn giao thông cho khách tham quan, du lịch và dự các hoạt động Lễ hội.

- Phối hợp với công an thành phố bố trí vị trí đỗ xe ô tô và các phương tiện giao thông khác, phân luồng giao thông phù hợp đảm bảo an toàn giao thông, cấm biển hướng dẫn điểm đỗ xe du lịch, đảm bảo vỉa hè thông thoáng dành cho du khách đi bộ trong thành phố; xây dựng phương án bố trí giao thông khu vực quảng trường và dải trung tâm thành phố trong Đêm hội “Hoa Phượng Đỏ”.

- Phối hợp với Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch, Sở Công Thương, Ủy ban nhân dân quận Hồng Bàng triển khai thí điểm phố đi bộ, Chợ đêm du lịch, triển khai thí điểm xe ô tô điện phục vụ du khách.

Công an thành phố

- Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch đảm bảo an ninh trật tự, an toàn cho lãnh đạo Đảng, Nhà nước, các đại biểu và cho Lễ hội; bố trí lực lượng cứu hộ thường trực và điều hành, xếp xe ô tô tại khu vực diễn ra Lễ hội; đảm bảo trật tự an toàn giao thông trong thời gian diễn ra hoạt động Lễ hội.
- Xây dựng kế hoạch bảo vệ an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội; đồng thời có các phương án phối hợp bảo vệ tuyệt đối an toàn các hoạt động lễ hội trên địa bàn thành phố và của các ngành, địa phương. [8]

2.2.3. Nội dung tổ chức của Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng lần thứ nhất

Các hoạt động của Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng lần thứ nhất diễn ra trong 02 ngày, từ ngày 09/6 đến ngày 10/6/2012, điểm nhấn của lễ hội là đêm hội “Hoa Phượng Đỏ” được tổ chức vào 20 giờ ngày 09/6/2012.

2.2.3.1. Các hoạt động chính của lễ hội

Màn diễu hành rực rỡ sắc màu

Tối 9/6, tại quảng trường Nhà hát thành phố đã diễn ra Đêm hội “Hoa Phượng Đỏ” với chủ đề “Lung linh sắc đỏ”, chính thức khai mạc lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012. Nhà thơ Hải Như, đại diện gia đình nhạc sĩ Lương Vĩnh (tác giả của bài hát “Thành phố Hoa Phượng đỏ”) cùng hàng vạn người dân thành phố và du khách đã đến tham dự lễ hội.

Trong không khí dịu mát đêm hè, hàng vạn người dân, du khách đến từ rất sớm để có thể tận mắt chứng kiến lễ hội hoành tráng, độc đáo, mới lạ lần đầu tiên được tổ chức. Một sân khấu lớn nhất từ trước đến nay, carnival đường phố rực rỡ sắc màu, đêm hội nghệ thuật ý nghĩa, sôi động thật sự đem lại không khí ngày hội hấp dẫn cho người dân, du khách.

Mở đầu chương trình là 12 đoàn diễu hành tiến qua quảng trường trong sự cổ vũ nồng nhiệt của người xem hòa cùng nền nhạc âm vang và màn hình trên sân khấu tỏa sáng hình ảnh hoa phượng đỏ.

Du khách đã rất ấn tượng về màn múa biểu diễn với những động tác khó của các câu lạc bộ lân - sư - rồng trên địa bàn thành phố; đoàn võ sinh, CLB thái cực quyền, aerobic, dance sport.

Đặc biệt là 10 xe hoa của các doanh nghiệp du lịch trên địa bàn thành phố với nhiều biểu tượng mới lạ lấy ý tưởng từ du lịch biển, ẩm thực hải sản... hay 50 tay trống lớn; 100 tay kèn đồng “nghịch dư” tạo âm thanh sôi động điều hành qua quảng trường đã gây được ấn tượng sâu sắc trong lòng khán giả.

Carnaval vui nhộn hơn khi đoàn các diễn viên trong sắc phục dân tộc, đoàn múa rối sử dụng đội “rối thùng” diễn trò “vật Cầu”, rước lợn “ông Bò”, đi cà kheo mang theo lưới và mái chèo... tham gia biểu diễn. Đó đều là những hình ảnh đặc sắc được chọn lọc từ những lễ hội văn hóa cổ truyền tiêu biểu của thành phố Hải Phòng.

Rực rỡ màn bắn pháo hoa

Ngay sau màn trình diễn carnaval sôi động, chương trình lễ khai mạc Đêm hội “Hoa Phượng đỏ” chính thức bắt đầu. Hoạt cảnh múa “Hành trình mở đất” mở đầu chương trình nghệ thuật đã mô phỏng con người và biển cả, thời Nữ tướng Lê Chân cùng dân đào đất lập khu dân cư, mọi người sát cánh chống chọi với phong ba, bão tố, giặc giã thể hiện ý chí vượt khó khăn, vươn lên của những người mở đất để có Hải Phòng hôm nay.

Cùng với những bài hát ca ngợi thành phố, biển đảo quê hương, những bài hát gắn liền với Hoa Phượng như “Thời hoa đỏ”, “Phượng hồng”... được cất lên trong đêm hội, tôn vinh loài hoa trở thành biểu tượng của thành phố Hải Phòng, ca ngợi mảnh đất, con người và sự phát triển mạnh mẽ của Hải Phòng.

Điểm nhấn ý nghĩa nhất của chương trình nghệ thuật chính là dàn hợp xướng với sự tham gia của 500 nghệ sĩ, diễn viên chuyên và không chuyên biểu diễn bài hát “Thành phố Hoa Phượng đỏ” (nhạc Lương Vĩnh, thơ Hải Như). Hợp ca được kết thúc bằng màn bắn pháo hoa rực rỡ.

Với chủ đề “bùng nổ trời hoa”, phần kết của đêm hội với 15 phút bắn pháo hoa nghệ thuật kết hợp 3 tầng biểu diễn trên sân khấu, hiệu ứng ánh sáng, âm thanh thật sự ấn tượng, làm rực sáng bầu trời quảng trường Nhà hát thành phố. Lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần này đã được mục tiêu tổ chức quan trọng nhất là đã ca ngợi, tôn vinh Hoa Phượng Đỏ, ngợi ca mảnh đất và con người Hải Phòng,

khẳng định những thành tựu của sự nghiệp đổi mới, tạo ra sự phấn khởi, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân.

2.2.3.2. Các hoạt động hỗ trợ

Chương trình chi tiết các hoạt động hỗ trợ

STT	Hoạt động	Thời gian	Địa điểm
Ngày 08/6/2012			
1	Chương trình ca nhạc có chủ đề về thành phố và Hoa Phượng hưởng ứng Lễ hội	20h00	Trường Trung học phổ thông Trần Phú
2	Tổ chức các hoạt động trang trí cổ động; khuyến mại, vui chơi giải trí, ẩm thực cho du khách và nhân dân thành phố	20h00	Tại các nhà hàng, khách sạn lớn của thành phố
3	Chương trình ca nhạc hưởng ứng Lễ hội	20h00	Sân Nhà Triển lãm thành phố
4	Các quận, huyện đồng khởi tổ chức chương trình văn nghệ hưởng ứng Lễ hội	20h00	Trung tâm các quận, huyện và tại 2 khu du lịch Đồ Sơn, Cát Bà
Ngày 09/6/2012			
1	Biểu diễn thể dục dưỡng sinh chào mừng Lễ hội kết hợp thả chim Bò Câu Hòa Bình	6h00	Cung Văn hóa Lao động hữu nghị Việt Tiệp thành phố
2	Điều hành mô tô, xe đạp kết nối các điểm du lịch hưởng ứng chủ đề Năm 2012 “Đô thị và An toàn giao thông”, bảo vệ môi trường và chủ quyền biển đảo quê hương	7h30	Xuất phát từ Nhà hát thành phố đi Đồ Sơn.
3	Giải bóng đá giao hữu chào mừng Lễ hội.	15h00	Sân vận động Cảng
4	Các quận, huyện tổ chức các hoạt động thể dục thể thao chào mừng	Trong ngày 09/6/2012	Tại các quận, huyện

STT	Hoạt động	Thời gian	Địa điểm
Ngày 10/6/2012			
1	Đi bộ thể thao chào mừng Lễ hội.	6h00	Dải Trung tâm thành phố
2	- Tổng kết, trao giải cuộc thi sáng tác thơ có chủ đề về Hoa Phượng. - Phát hành tập thơ “Đi trong chiều Phượng đỏ”	8h00	Hội Liên hiệp Văn học nghệ thuật thành phố
3	Tổ chức chương trình công bố chuỗi các sản phẩm du lịch hướng tới Năm Du lịch Quốc gia 2013 - Kết hợp giới thiệu các tua, tuyến du lịch.	9h00	Khách sạn Nam Cường, 47 Lạch Tray
4	Liên hoan Lân - Sư - Rồng thành phố lần thứ nhất tranh Cúp Hoa Phượng Đỏ	20h00	Quảng trường Nhà hát thành phố
5	Chung kết liên hoan Aerobic khối các trường Đại học, Cao đẳng, Trung học phổ thông toàn thành phố.	20h00	Cung Văn hóa Thể thao Thanh niên
6	Chương trình nghệ thuật	20h00	Sân Nhà triển lãm thành phố.

Bên cạnh đó các quận, huyện, các tổ chức đoàn thể, các cơ sở lưu trú, khách sạn, nhà hàng tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể thao, liên hoan ẩm thực... hưởng ứng trong thời gian diễn ra Lễ hội, tạo sự hưởng ứng cao, không khí vui tươi, sôi động trên toàn thành phố và chương trình giảm giá của Hiệp hội Du lịch Hải Phòng, Đồ Sơn, Cát Bà cho những du khách tên là Phượng và người thân khi đi du lịch Hải Phòng.

2.3. Đánh giá về hoạt động tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012

2.3.1. Đánh giá kết quả đạt được của lễ hội

2.3.1.1. Công tác tổ chức

Trước hết, cần phải khẳng định Thành uỷ, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân thành phố đã có chủ trương và quyết định đúng về tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012, đúng nội dung tư tưởng, mục tiêu, quy mô, các bước tiến hành và các giải pháp tổ chức lễ hội; đã tập trung rất cao trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức Lễ hội. Bên cạnh đó, các cấp, các ngành, các đơn vị, các tiểu ban, các doanh nghiệp được giao nhiệm vụ tham gia tổ chức Lễ hội cũng đã tích cực, chủ động triển khai thực hiện tương đối tốt các hoạt động trong lễ hội.

Các hoạt động được chuẩn bị chu đáo, kỹ càng đã đem lại kết quả tốt, đặc biệt là Đêm hội Hoa Phượng Đỏ đã tạo được tiếng vang lớn và đáp ứng sự kỳ vọng, mong đợi của nhân dân thành phố, thu hút sự quan tâm của các đồng chí lãnh đạo Đảng, nhà nước và các tỉnh, thành phố bạn, khách quốc tế và đông đảo nhân dân cả nước.

Các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao, tuyên truyền, quảng bá cho Du lịch Hải Phòng trong dịp lễ hội diễn ra liên tục, vui chơi, sôi nổi từ thành phố tới các quận, huyện.

Ngoài ra cũng phải nhắc đến thời tiết trong những ngày diễn ra Lễ hội rất thuận lợi, tạo điều kiện để thu hút đông đảo nhân dân thành phố và du khách tham gia.

Công tác an ninh, trật tự, giao thông, vệ sinh môi trường, phòng chống cháy nổ, hậu cần, lễ tân, y tế được chuẩn bị kỹ lưỡng và triển khai thực hiện tương đối chu đáo.

Đơn vị tổ chức sự kiện có nhiều cố gắng, trách nhiệm cao, trong thời gian ngắn đã tổ chức triển khai thực hiện số lượng công việc lớn và tạo sự thành công cho chương trình nghệ thuật “Đêm hội Hoa Phượng Đỏ”.

2.3.1.2. Công tác tuyên truyền quảng bá

Các cơ quan thông tin, truyền thông của thành phố đã mở các chuyên trang, chuyên mục, chuyên đề tuyên truyền với hàng trăm tin bài, ảnh, phóng sự về Lễ hội như:

Đài Phát thanh và Truyền hình Hải Phòng đã mở chuyên mục “Chào mừng lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012” trên sóng truyền hình, tuyên truyền về các hoạt động Lễ hội sau bản tin thời sự buổi tối hàng ngày, thực hiện các phóng sự về công tác chuẩn bị cho Lễ hội, xây dựng chuyên đề “Hải Phòng - Điểm hẹn du lịch” để tăng cường quảng bá các điểm đến du lịch... Đài Truyền hình Việt Nam cũng đưa nhiều bản tin, phóng sự về Lễ hội trên kênh VTV1, Đài Truyền hình Hà Nội, Cần Thơ, Đà Nẵng và Thành phố Hồ Chí Minh phát sóng video clip giới thiệu về Lễ hội Hoa Phượng Đỏ. Do đó đã tạo được hiệu ứng tuyên truyền rộng rãi để đông đảo nhân dân cả nước biết đến Lễ hội.

Báo Hải Phòng xây dựng chuyên mục “Lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ I - Hải Phòng 2012” trên tất cả các ấn phẩm: báo hàng ngày, báo cuối tuần và báo điện tử, thực hiện tuyên truyền với nhiều hình thức phong phú để quảng bá, thu hút du khách đến với Lễ hội cũng như đến với Hải Phòng.

Tóm lại, có thể nói công tác tuyên truyền cổ động trực quan, tuyên truyền trên hệ thống các cơ quan báo chí, phát thanh, truyền hình trung ương và phát thanh truyền hình thành phố đã đạt hiệu quả tương đối tốt. Đặc biệt là kết quả thực hiện xã hội hóa tuyên truyền cổ động trực quan với sự tham gia hưởng ứng tích cực của nhân dân, các cấp, các ngành, các đơn vị, các doanh nghiệp trên địa bàn thành phố.

2.3.1.3. Lượt khách và doanh thu

Với những kết quả đạt được về công tác tổ chức lễ hội, về công tác tuyên truyền quảng bá lễ hội, đã tác động đến kết quả kinh doanh du lịch của Hải Phòng trong thời gian diễn ra lễ hội. Theo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng, trong 6 tháng đầu năm 2012, du lịch Hải Phòng đã đón và phục vụ 2.063.213 lượt khách, tăng 6,74% so với cùng kỳ năm 2011; trong đó khách

quốc tế đạt 285.553 lượt, tăng 0,67% so với cùng kỳ. Về doanh thu từ du lịch cũng tăng, đạt gần 800 tỷ đồng, tăng 10,27% so với cùng kỳ. Mặc dù không có con số thống kê chính xác về số lượng du khách đến với Hải Phòng trong dịp lễ hội và trực tiếp tham gia lễ hội, song thông qua con số thống kê trên, cũng có thể thấy bước đầu lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng cũng đã tạo được tiếng vang và góp phần đưa du khách đến với Hải Phòng trong bối cảnh nền kinh tế hiện nay đang suy thoái, ít nhiều ảnh hưởng đến nhu cầu đi du lịch của du khách.

2.3.1.4. Tác động của lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất đối với hình ảnh du lịch Hải Phòng

Trước hết, lễ hội đã tạo nên một dấu ấn mới, có tính đột phá trong phương thức tổ chức sự kiện, khởi đầu một loại lễ hội văn hóa du lịch mới gắn với khai thác giá trị đặc trưng riêng từ hình ảnh Hoa Phượng, thông qua hình ảnh Hoa Phượng để giới thiệu về vùng đất, con người Hải Phòng, xác định được một sản phẩm du lịch lễ hội có tính đặc trưng của Hải Phòng để thu hút nhân dân thành phố, du khách trong nước và quốc tế tham dự. Đặc biệt Đêm hội hoa phượng đỏ đã góp phần tạo thêm niềm tin, lòng tự hào và yêu mến thành phố Cảng - thành phố Hoa Phượng Đỏ trong tâm thức không chỉ của nhân dân thành phố mà còn của du khách trong nước và quốc tế. Các hoạt động văn hóa nghệ thuật, vui chơi giải trí, thể thao và du lịch của Lễ hội được tổ chức đồng loạt trên toàn thành phố với nhiều hình thức sôi động, ấn tượng mà nhân dân và du khách vừa là khách thể, vừa là chủ thể, tạo không khí vui tươi, phấn khởi trong toàn xã hội, qua đó khẳng định những thành tựu trong sự nghiệp đổi mới của thành phố, củng cố sự đoàn kết thống nhất của các tầng lớp nhân dân, nâng cao lòng tự hào, niềm tin trong nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng bộ, chính quyền thành phố. Đồng thời, Lễ hội cũng tạo bước ngoặt, dấu ấn đặc sắc trong công tác tổ chức sự kiện, quảng bá, giới thiệu hình ảnh thành phố và thu hút khách đến với Hải Phòng, mở rộng liên kết du lịch trong nước và quốc tế, từng bước xây dựng Lễ hội Hoa Phượng Đỏ trở thành thương hiệu, sản phẩm văn hóa du lịch đặc sắc thường niên của thành phố Hải Phòng.

Việc tổ chức thành công lễ hội Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất, đánh dấu bước khởi đầu đầy hứa hẹn cho du lịch Hải Phòng, khởi động ấn tượng Năm du lịch quốc gia Đồng bằng sông Hồng - Hải Phòng 2013. Các trọng điểm du lịch Đồ Sơn, Cát Bà, nội thành Hải Phòng khẳng định được sức hấp dẫn với du khách, nhất là khách nước ngoài. Các tour du khảo đồng quê qua An Lão - Tiên Lãng - Vĩnh Bảo, đến các điểm du lịch tâm linh ở Kiến Thụy, Thủy Nguyên, Vĩnh Bảo, Đồ Sơn đều thu hút ngày càng đông du khách... Tuy nhiên bên cạnh những thành công đó vẫn còn một số những hạn chế cần được khắc phục.

2.3.2. Những vấn đề tồn tại, hạn chế

Những vấn đề còn tồn tại, hạn chế của Lễ hội Hoa Phượng Đỏ là: Việc ban hành Kế hoạch tổ chức Lễ hội muộn, do đó công tác chuẩn bị khá gấp, thời gian ngắn, vì vậy đòi hỏi cường độ làm việc của các đơn vị, các cá nhân trực tiếp tham gia các hoạt động là rất cao, do đó khó tránh khỏi một số sơ xuất, thiếu sót. Do lễ hội mới tổ chức lần thứ nhất cho nên kịch bản của Lễ hội chưa sâu sắc và khoa học, cách thức tổ chức vẫn chưa chuyên nghiệp.

Việc tổ chức các hoạt động hưởng ứng, tham gia lễ hội tại một số địa phương chưa đồng đều, làm ảnh hưởng đến không khí chung của toàn thành phố.

Bên cạnh đó thời tiết cũng có vai trò góp phần tạo nên thành công của lễ hội. Nhưng trước thời điểm diễn ra Lễ hội, thời tiết lại mưa nhiều do đó đến thời gian tổ chức Lễ hội, Hoa Phượng không còn nhiều nên phần nào đã ảnh hưởng tới hiệu quả quảng bá hình ảnh hoa phượng trong lễ hội.

Công tác vận động xã hội hóa chưa bài bản, cần phải xây dựng kế hoạch huy động xã hội hóa một cách cụ thể, khoa học, với nhiều hình thức, các cơ chế phù hợp với điều kiện thực tế, đảm bảo cho các nhà tài trợ.

Kinh phí dành cho quảng bá - xúc tiến du lịch còn hạn hẹp, nên việc xây dựng các chương trình xúc tiến du lịch ra thị trường nước ngoài rất khó khăn. Nhận thức về vai trò quảng bá - xúc tiến du lịch còn chưa đầy đủ, còn nhầm lẫn với quảng cáo.

Là người viết bài khóa luận này, thông qua những tài liệu về quá trình chuẩn bị và công tác tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 và cũng là người trực tiếp tham gia vào lễ hội, người viết có một số nhận xét sau: về quá trình chuẩn bị chưa thực sự chu đáo và sâu sắc, nên chương trình chưa chi tiết và các thành viên trong ban tổ chức chưa thực sự thông nhất. Ví dụ như trong quá trình tập dượt để chuẩn bị cho lễ hội thì ban tổ chức chưa lên được chương trình cụ thể cho các tập thể, các nhân tham gia vào lễ hội. Các tập thể, cá nhân đến tham gia tập dượt không biết tập thể mình hay cá nhân mình có nhiệm vụ gì, có nhiều nghệ sĩ đã phàn nàn ban tổ chức phân công công việc chưa chu đáo dẫn đến hiện trạng hôm nay họ được chỉ định tham gia vào chương trình ca nhạc hợp xướng nhưng hôm sau lại bị điều phối chuyển sang hoạt động điều hành... [21] Không những thế kịch bản của lễ hội còn kém phần hấp dẫn, khi các xe biểu tượng của các tập thể đi qua phần lễ đài chỉ có tiếng nhạc mà không có lời giới thiệu về các doanh nghiệp tham gia vào lễ hội.

Lễ hội chưa mang đậm nét truyền thống Hải Phòng, những sản phẩm truyền thống, đặc trưng của thành phố vẫn chưa được thể hiện rõ và đặc sắc trong lễ hội. Lễ hội mang tính chính trị nhiều hơn so với tính truyền thống .

Công tác quảng bá, tuyên truyền về lễ hội chưa thực sự hấp dẫn và rộng rãi. Du khách tham gia lễ hội chủ yếu là người dân thành phố và đặc biệt là người dân nội thành. Khách nước ngoài tham quan lễ hội còn rất hạn chế do các doanh nghiệp lữ hành trên địa bàn thành phố chưa xây dựng được sản phẩm và bán cho du khách trong dịp này, đặc biệt là khách nước ngoài.

Các quận, huyện chưa thực sự hưởng ứng tham gia vào các hoạt động chào mừng lễ hội mà chỉ tổ chức cho có lệ.

Giao thông vẫn còn ách tắc chưa phân luồng rõ ràng và tình trạng chen lấn, xô đẩy làm mất mỹ quan của lễ hội vẫn còn diễn ra. Các tuyến phố đi bộ còn hạn chế và đơn điệu chưa hấp dẫn, du khách đến đây chỉ thuần túy để đi bộ chứ không hề được tham gia vào bất kỳ hoạt động nào khác.

Qua đó cho thấy được bên cạnh những thành công kể trên vẫn còn rất nhiều những hạn chế mà ban tổ chức cũng như các cấp các ngành cần khắc phục

cũng như học hỏi kinh nghiệm của các lễ hội lớn trên thế giới cũng như trong nước, để từ đó có thể đưa ra các giải pháp cụ thể, để lễ hội Hoa Phượng Đỏ những năm tiếp theo sẽ hấp dẫn và hoành tráng hơn nữa, xứng tầm với các lễ hội hoa lớn trên thế giới như lễ hội Hoa Anh Đào (Nhật Bản), lễ hội hoa Floriade (Hà Lan)...

TIÊU KẾT CHƯƠNG 2

Lễ hội mang tên Hoa Phượng Đỏ lần thứ nhất - Hải Phòng năm 2012 diễn ra vào ngày mùng 9 và mùng 10 tháng 6 nhằm tôn vinh loài hoa đã đi vào tiềm thức và gắn gũi với mảnh đất, con người Hải Phòng từ xa xưa.

Qua những vấn đề đã được trình bày trong chương 2, chúng ta có thể thấy Lễ hội đã góp phần tạo nên điểm nhấn mới, khác biệt, mang tính đột phá cho ngành du lịch Hải Phòng. Tuy nhiên, để xây dựng một sản phẩm du lịch đặc trưng của thành phố không phải là vấn đề đơn giản. Để xây dựng thành công, trước hết phải có ý tưởng, sự chuẩn bị, sự vào cuộc của nhiều tổ chức, nhiều ban ngành, đoàn thể, cá nhân cùng chung tay tạo nên một sản phẩm du lịch đặc trưng của thành phố Cảng với tên gọi “Lễ hội Hoa Phượng Đỏ”.

CHƯƠNG 3:

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO GIÁ TRỊ KHAI THÁC LỄ HỘI HOA PHƯỢNG ĐỎ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH HẢI PHÒNG

3.1. Phân tích kết quả mẫu điều tra

Nhằm có thêm thông tin khách quan cho việc thực hiện đề tài, người viết đã tiến hành phát phiếu điều tra, khảo sát, lấy ý kiến của khách du lịch về công tác tổ chức cũng như nội dung tổ chức của Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012. Do đề tài được triển khai sau khi lễ hội đã kết thúc, nên việc đưa tận tay phiếu khảo sát cho những du khách đã trực tiếp tham gia trong lễ hội là không thể. Hơn nữa, do thời gian có hạn nên người viết chỉ phát 50 phiếu điều tra, đối tượng là những khách du lịch lưu trú thường xuyên tại Khách sạn Hữu Nghị - nơi người thực hiện đề tài đang làm việc và một số hướng dẫn viên, cộng tác viên du lịch là bạn bè của người viết đang công tác tại các công ty du lịch trên địa bàn thành phố, những người đã tham dự và trải nghiệm qua lễ hội được tổ chức lần đầu tiên ở Hải Phòng. Sau đây là kết quả điều tra mà người viết đã thu thập được.

Phiếu điều tra về lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012

Đối tượng điều tra: Khách du lịch

Câu hỏi 1: Theo anh (chị), lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 có cần thiết không?

Kết quả điều tra: Câu hỏi này đã có 35 người trả lời “có”, 10 người trả lời “không” và trong đó có 5 người trả lời “không biết”. Qua đó cho thấy được có nhiều người đã nhận thức được việc tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ là có ý nghĩa và cần thiết cho sự phát triển của du lịch Hải Phòng.

Câu hỏi 2: Anh (chị) cho biết lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 tổ chức vào thời điểm tháng 06 có thích hợp không?

Kết quả điều tra: Với câu hỏi này đã có 5 người trả lời “có thích hợp” và 45 người trả lời “không thích hợp”. Điều đó cho thấy thời điểm tổ chức lễ hội vừa rồi chưa nhận được sự đồng tình của dư luận.

Câu hỏi 3: Nếu câu 2 anh (chị) lựa chọn phương án b, vậy anh chị cho biết lễ hội Hoa Phượng Đỏ nên tổ chức vào thời gian nào?

Kết quả điều tra: Với những khách du lịch trả lời “không thích hợp”, họ đã đưa ra một số ý kiến là: có 3 người chọn tổ chức lễ hội vào tháng 4 khi hoa phượng bắt đầu nở, có 20 người chọn tổ chức lễ hội vào dịp 30/4 - 1/5, có 25 người chọn dịp giải phóng Hải Phòng 13/5 để tổ chức lễ hội và có 2 người chọn vào cuối tháng 5. Với những ý kiến trên cho thấy được rằng nên tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ vào dịp tháng 5, đây là thời điểm hoa phượng nở nhiều nhất và đẹp nhất và cũng là tháng có ý nghĩa lớn đối với thành phố.

Câu hỏi 4: Anh (chị) biết tới lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 qua hình thức nào?

Kết quả điều tra: Trong câu hỏi này có 20 người trả lời là biết tới lễ hội thông qua “quảng cáo trên báo trí, truyền hình”, 10 người biết thông qua “bạn bè”, 15 người biết thông qua “pano, áp phích trên đường phố” và có 5 người không biết lễ hội tổ chức. Qua kết quả đó cho thấy được cách quảng bá thông qua pano, áp phích trên đường phố đạt hiệu quả cao nhất và quảng cáo trên báo chí truyền hình cũng là một hình thức quảng cáo mang lại thành công cho lễ hội.

Câu hỏi 5: Anh (chị) đánh giá như thế nào về lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012?

Kết quả điều tra: Kết quả đánh giá của những người được hỏi như sau: không có người nào trả lời “rất hấp dẫn”, có 3 người trả lời “hấp dẫn”, 35 người trả lời “bình thường”, 7 người trả lời “không hấp dẫn” và 5 người trả lời “không biết”. Qua những đánh giá trên có thể thấy Lễ hội Hoa phượng đỏ dù được tổ chức qui mô nhưng chưa thực sự để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng du khách.

Câu hỏi 6: Anh (chị) cho biết cách thức tổ chức của lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 như thế nào?

Kết quả điều tra: Trong số 50 du khách được hỏi đã có 3 người trả lời cách thức tổ chức tốt, 25 người trả lời bình thường, 17 người trả lời chưa tốt và 5 người không có ý kiến. Với kết quả trên cho thấy cách thức tổ chức lễ hội chưa thực sự

có hiệu quả và khoa học, chưa tạo ra được những điểm nổi bật, hấp dẫn trong chương trình lễ hội.

Câu hỏi 7: Theo anh (chị) có nên tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ thường niên không?

Kết quả điều tra: Đã có 20 người chọn “nên” tổ chức thường niên, 20 người chọn “không nên” và 10 người cho rằng nên tổ chức 2 năm/lần. Với những ý kiến mà du khách đã đưa ra thì ban tổ chức lễ hội cần nghiên cứu, xem xét đưa ra quyết định sao cho lễ hội không bị nhàm chán và qua từng năm cần mang lại tính hấp dẫn và hoành tráng hơn.

Câu hỏi 8: Anh (chị) thích nhất hoạt động nào trong lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012?

Kết quả điều tra: Đã có 20 người nêu lên hoạt động được họ thích nhất trong lễ hội là phân diễu hành đường phố; 10 người thích chương trình văn nghệ có 10 người thích hoạt động này, 15 người thích hoạt động bắn pháo hoa và 5 người không có ý kiến gì. Như vậy các hoạt động diễn ra trong lễ hội mang tính tập thể, tính nghệ thuật nhiều hơn thì sẽ thu hút được nhiều du khách đến với lễ hội hơn. Nên chăng cần xây dựng nhiều chương trình mang tính tập thể, quần chúng để tạo ra được không khí sôi động và hấp dẫn cho lễ hội.

Câu hỏi 9: Theo anh (chị) có nên xây dựng thêm các hoạt động bổ trợ khác không?

Kết quả điều tra: Qua câu hỏi này có 45 người trả lời có nên xây dựng thêm các hoạt động bổ trợ và chỉ có 5 người trả lời không nên tổ chức thêm các hoạt động bổ trợ. Điều đó cho thấy bên cạnh những hoạt động chính của lễ hội, du khách cũng rất quan tâm tới các hoạt động bổ trợ và đó cũng là một trong những yếu tố góp phần tạo nên thành công của lễ hội.

Câu hỏi 10: Lễ hội Hoa Phượng Đỏ nên bổ sung thêm những hoạt động gì để tăng sức hấp dẫn?

Kết quả điều tra: Đây là câu hỏi mang tính chất gợi mở cho du khách và đã có 3 người cho rằng nên bổ sung thêm nhiều hoạt động trình diễn ca nhạc trên đường

phố; 10 người cho rằng nên bổ sung nhiều gian hàng triển lãm, hội chợ; 5 người cho rằng nên mở thêm lễ hội ẩm thực biển còn lại 32 người không có ý kiến nào.

Tóm lại, việc phát phiếu điều tra giúp người thực hiện đề tài có thêm được một kênh thông tin để có thể đưa ra những nhận định, đánh giá tương đối khách quan về công tác tổ chức cũng như về tính hiệu quả sau khi tổ chức của Lễ hội Hoa phượng đỏ. Dựa trên việc phân tích phiếu điều tra, kết hợp với việc tìm hiểu về nội dung và cách thức tổ chức lễ hội vừa qua, người viết xin đưa ra những đề xuất và giải pháp nhằm khắc phục những mặt chưa được và nâng cao giá trị của lễ hội phục vụ phát triển du lịch Hải Phòng.

3.2. Các giải pháp khai thác phát triển du lịch

Đề lễ hội Hoa Phượng Đỏ trở thành một sản phẩm du lịch đặc trưng và được tổ chức thường niên của thành phố thì cần có các giải pháp khai thác phát triển du lịch hiệu quả như:

3.2.1. *Qui hoạch không gian tổ chức lễ hội*

Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng lần thứ nhất vừa diễn ra mặc dù được tổ chức ở nhiều nơi, nhiều tuyến đường với hàng loạt các hoạt động hỗ trợ song đêm hội chính của lễ hội - cũng là điểm nhấn trọng tâm của lễ hội lại có không gian thể hiện khá hạn chế - chủ yếu tập trung phía trước quảng trường Nhà hát lớn và dải vườn hoa trung tâm thành phố. Những tuyến đường xung quanh khu vực tổ chức này khá nhỏ vì vậy đã dẫn đến tình trạng chen lấn, xô đẩy gây ách tắc giao thông; hơn nữa do không gian nhỏ hẹp nên nhiều du khách và người dân thành phố mặc dù cũng có mặt nhưng lại bị hạn chế tầm nhìn, không thể thấy được hết cái hay cái đẹp của màn diễu hành cũng như chương trình ca nhạc - nghệ thuật đang được trình diễn trên sân khấu. Vì vậy, giải pháp đưa ra cho những lần tổ chức lễ hội sau là cần qui hoạch lại không gian tổ chức lễ hội sao cho tất cả người dân và du khách đều có thể hòa mình trong không khí sôi động chung của lễ hội, được tham gia và được trải nghiệm trực tiếp những cảm giác của một đêm hội nồng nàn sắc hoa phượng đỏ. Việc qui hoạch cũng cần trải rộng không gian của lễ hội và cùng với đó là các hoạt động trong lễ hội, không nên chỉ tập trung vào một chương trình duy nhất, một kịch bản duy nhất tại một

địa điểm duy nhất. Đối với nhiều du khách tham gia lễ hội, đặc biệt là các du khách đến từ các địa phương khác trong cả nước cũng như bạn bè quốc tế, chắc chắn họ đến với lễ hội không chỉ là để xem các chương trình biểu diễn ca nhạc, các đoàn diễu hành Carnival mà trên tất cả họ còn muốn được hiểu biết thêm về cuộc sống của con người Hải Phòng cũng như những nét văn hóa đặc trưng của Hải Phòng. Và tất nhiên cũng nhiều người trong số đó đến với Hải Phòng chỉ vì thuần túy say mê và muốn chiêm ngưỡng sắc đỏ nhiệt tình mà cháy bỏng của một loài hoa từ lâu đã trở thành biểu tượng cho tính cách của con người Hải Phòng - sôi nổi, nhiệt huyết và nồng nàn đam mê. Vì thế, để có thể qui hoạch không gian tổ chức lễ hội một cách hợp lý và hiệu quả, người viết xin được đưa ra một số đề xuất như:

- Để lễ hội thực sự xứng danh khi mang tên Hoa phượng đỏ, việc cần làm trước tiên là thành phố cần tăng cường trồng thêm thật nhiều hoa phượng để du khách khi đến với bất kỳ tuyến đường nào của Hải Phòng vào dịp tháng 4, 5 cũng có thể thấy sắc đỏ rực trời của loài hoa vừa bình dị vừa kiêu sa này. Hoa phượng có thể trồng dọc đường ra Đồ Sơn, dọc tuyến đường ra cảng Đình Vũ, dọc tuyến đường ra sân bay Cát Bi và dọc tuyến đường 5 bắt đầu từ ranh giới giữa Hải Phòng với Hải Dương. Đặc biệt nên trồng hoa phượng dày ở khu vực trung tâm thành phố như: trồng hai hàng phượng quanh bờ hồ Tam Bạc (một hàng bên trong sát phía bờ hồ và một hàng bên ngoài gần phía đường) để du khách khi đi dạo và ngắm cảnh bên bờ hồ Tam Bạc có thể đi giữa hai hàng phượng đỏ vừa râm mát vừa rực cháy; hoặc trồng hoa phượng dọc các tuyến phố chung quanh Nhà hát lớn và Quán Hoa như Nguyễn Đức Cảnh, Trần Phú, Quang Trung, Trần Hưng Đạo. Ngoài ra, Hải Phòng có một dải vườn hoa trung tâm rất đẹp. Tại những vườn hoa này hoàn toàn có thể trồng toàn bộ hoa phượng, để vào mỗi dịp diễn ra lễ hội, du khách cũng có thể trải nghiệm cảm giác cả gia đình hoặc bạn bè cùng nhau đi picnic, cùng nhau trải chiếu ngắm hoa trong công viên giống như ở lễ hội Hoa anh đào của Nhật Bản đã làm. Ngoài ra, trong thời gian diễn ra lễ hội, vào buổi tối, Ban tổ chức lễ hội có thể sử dụng hiệu ứng ánh sáng nghệ thuật để làm nổi bật sắc màu lung linh của hoa phượng, để đem lại cho du khách

những trải nghiệm độc đáo khi ngắm hoa dưới ánh đèn và dưới ánh trăng, được thả hồn và hòa mình vào khung cảnh lãng mạn của tự nhiên...

- Xây dựng tuyến phố đi bộ, tuyến phố ẩm thực: Trong kế hoạch tổ chức lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng lần thứ nhất cũng đã đề cập đến việc xây dựng thí điểm tuyến phố đi bộ tuy nhiên sau khi lễ hội kết thúc, có thể nói những tuyến phố này không hề để lại ấn tượng gì trong lòng du khách. Điều đó cho thấy ý tưởng này đã thất bại từ khâu thực thi. Có thể nói, những tuyến phố đi bộ với một lễ hội hoa là thực sự cần thiết để khách du lịch có thể vừa chậm rãi tản bộ vừa thả hồn ngắm vẻ đẹp của hoa cũng như tận hưởng hơi thở của cuộc sống xung quanh, xa rời đi cái ồn ào, náo nhiệt và bụi bặm của phố phường thường nhật. Có thể tận dụng luôn những tuyến phố trồng hoa phượng vừa kể trên ở trung tâm thành phố trở thành tuyến phố đi bộ. Tuy nhiên, để tránh cho du khách sự nhàm chán, đơn điệu, những tuyến phố đi bộ này có thể kết hợp xen kẽ thêm những gian hàng triển lãm giới thiệu sản phẩm thủ công mỹ nghệ tiêu biểu của Hải Phòng, thậm chí có thể biến một tuyến phố nào đó trở thành tuyến phố ẩm thực, hoặc trở thành không gian mở cho du khách có thể hòa mình vào những trò giải trí dân dã, vui vẻ qua những trò chơi dân gian... Trong những tuyến phố ẩm thực như vậy sẽ giới thiệu đến du khách không chỉ đặc sản biển mà còn là những món quà dân dã mang đặc trưng riêng của Hải Phòng như bánh đa cua, bánh mỳ cay, các món hải sản, nem giá...

- Ban tổ chức cũng có thể tạo thêm không gian lãng mạn cho du khách ngắm hoa bằng cách cho phép xây dựng một bến thuyền nhỏ bên bờ hồ Tam Bạc. Du khách có thể trải nghiệm cảm giác vừa nhẹ tay chèo những con thuyền nhỏ vừa đắm mình giữa hai hàng phượng vĩ trồng dọc hai bên bờ hồ...

3.2.2. Đa dạng hóa sản phẩm du lịch

Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng được tổ chức nhằm mục đích quan trọng nhất là quảng bá cho hình ảnh du lịch Hải Phòng, thu hút khách du lịch đến với Hải Phòng không chỉ trong thời gian diễn ra lễ hội. Do đó, để tạo được ấn tượng trong lòng du khách, níu chân họ quay trở lại lần sau cũng như tăng cường sức mua của họ, việc cần làm là phải đa dạng hóa sản phẩm du lịch vốn

đang rất nghèo nàn, đơn điệu của Hải Phòng. Trước hết, các mặt hàng lưu niệm, các sản phẩm thủ công mỹ nghệ, các loại hình hàng hóa cần phải đa dạng hơn không chỉ phong phú về số lượng mà còn phải đảm bảo chất lượng tốt. Du khách đi đến đây vừa có thể ngắm cảnh, tham gia vào các loại hình vui chơi giải trí vừa có thể kết hợp với mua sắm hàng hóa. Việc này sẽ giúp kéo dài thời gian lưu trú của khách tại điểm du lịch. Và các mặt hàng lưu niệm thì nên thống nhất về giá cả, niêm yết giá rõ ràng, bộ phận quản lý thị trường phải thường xuyên kiểm tra việc kinh doanh các dịch vụ này để đảm bảo sự an toàn cho du khách, không để du khách rơi vào tình trạng bị chặt chém.

Một giải pháp đơn giản nhất để góp phần níu chân du khách, thu hút du khách đồng thời cũng giảm được lượng khách không đổ về quá đông trong dịp lễ hội là thành phố Hải Phòng có thể tổ chức song song Tuần lễ văn hóa du lịch Hải Phòng với lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng. Tuần lễ văn hóa này có thể bắt đầu cùng với thời gian khai mạc lễ hội nhưng kéo dài hơn sau đó từ 3 - 5 ngày. Không gian tổ chức Tuần văn hóa du lịch Hải Phòng có thể diễn ra tại Nhà triển lãm thành phố và dọc bên bờ hồ Tam Bạc. Tại đây sẽ quy tụ những gian hàng triển lãm, trưng bày và bán những sản phẩm độc đáo của Hải Phòng như Sơn mài điêu khắc (Bảo Hà), chiếu cói Lật Dương (Tiên Lãng), mây tre đan Tiên Sa (An Dương), đúc đồng Mỹ Đồng (Thủy Nguyên), các loại hoa của làng hoa Đằng Hải... Bên cạnh đó cũng có thêm những không gian riêng để biểu diễn những loại hình nghệ thuật đặc trưng riêng của Hải Phòng. Là người Hải Phòng chắc ai cũng biết về loại hình sinh hoạt văn hóa truyền thống mang đậm phong cách miền biển đó là hình ảnh những chú tễu múa rối nước, hay những dụng cụ của nghề đi biển... cũng góp phần tạo cho lễ hội đặc sắc, hấp dẫn hơn.

Tuần lễ văn hóa du lịch cũng không nên tổ chức năm nào cũng giống năm nào. Thành phố Hải Phòng có thể liên kết với các tỉnh bạn, thậm chí là các thành phố lớn của các quốc gia khác trong khu vực và trên thế giới để tổ chức luân phiên các Tuần văn hóa hữu nghị khác nhau. Làm được như vậy, du khách đến với lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng sẽ có dịp hiểu thêm về văn hóa của nhiều vùng miền, nhiều địa phương và của các dân tộc, các quốc gia khác và

chắc chắn đó sẽ là sự thu hút hấp dẫn để họ có hứng thú quay trở lại những lần sau. Chẳng hạn như Hải Phòng có thể liên kết với tỉnh bạn Quảng Ninh về ẩm thực biển, liên kết để giới thiệu về văn hóa cung đình xứ Huế, văn hóa hoa của Đà Lạt hay với Vân Nam - Trung Quốc, Chiang Mai - Thái Lan...

3.2.3. Tăng cường các hoạt động hỗ trợ

Bên cạnh việc qui hoạch lại không gian tổ chức thì lễ hội cũng cần xây dựng, tăng cường thêm các hoạt động hỗ trợ theo chủ đề lễ hội của từng năm sao cho các hoạt động không bị trùng lặp và nhàm chán. Sau đây là một số các hoạt động hỗ trợ mà người viết đưa ra để góp phần đưa lễ hội trở nên hấp dẫn hơn.

- Thay đổi chủ đề lễ hội qua từng năm: Vì Lễ hội dự định được tổ chức thường niên nên chắc chắn sẽ không tránh khỏi sự đơn điệu và trùng lặp. Hơn nữa lễ hội được tổ chức là để giới thiệu, quảng bá hình ảnh đất và người Hải Phòng, diện mạo của du lịch Hải Phòng, do đó mỗi năm bên cạnh hình ảnh Hoa phượng, nên chăng nên chọn thêm một giá trị đặc trưng của Hải Phòng để tôn vinh trong dịp diễn ra lễ hội. Chẳng hạn như năm tới có thể tổ chức Liên hoan các làng nghề truyền thống của Hải Phòng, năm tới nữa tập trung giới thiệu về ẩm thực Hải Phòng, năm tiếp theo có thể là Liên hoan các loại hình văn nghệ dân gian của Hải Phòng và năm tiếp nữa là giới thiệu một số lễ hội dân gian đặc sắc của Hải Phòng trong lòng một lễ hội hiện đại - lễ hội du lịch Hoa phượng đỏ Hải Phòng...

- Tăng cường các hoạt động văn hóa - văn nghệ: Ca múa nhạc và nghệ thuật sân khấu bao giờ cũng có sức đi vào lòng người và để lại ấn tượng rất sâu. Do đó, Ban tổ chức lễ hội cần tăng thêm không gian biểu diễn nghệ thuật trong thời gian diễn ra lễ hội để du khách có thể cảm nhận dễ dàng hơn, được tiếp cận gần hơn với những loại hình văn hóa - văn nghệ đặc trưng của thành phố như hát đúm, múa rối nước hay các lễ hội đặc trưng như lễ hội vật cầu Kim Sơn, xã Tân Trào, huyện Kiến Thụy. Trong những ngày lễ hội cũng có thể tổ chức diễn lại những sự tích, tích diễn có liên quan đến lịch sử hình thành và phát triển của một vùng đất nơi đầu sóng ngọn gió hay sự tích về những danh tướng, danh nhân - những người con anh hùng của Hải Phòng đã góp công dựng nước và

giữ nước. Và cũng không thể thiếu hơi thở âm nhạc của thời đại để cho thấy khí thế đang lên của một Hải Phòng bừng sức sống như hoa phượng đỏ. Những chương trình nghệ thuật này có thể được trình diễn trong những không gian nghệ thuật như quảng trường trung tâm Nhà hát lớn, Nhà văn hóa Thanh niên và cũng không loại trừ không gian mở của những sân vận động như sân vận động Máy Tơ, sân vận động Lạch Tray...

- Vì là một lễ hội văn hóa du lịch, mang hơi thở của thời đại nên trong chương trình lễ hội cũng không thể thiếu đi những hoạt động văn hóa thể thao. Tùy theo chủ đề từng năm, Ban tổ chức có thể đưa thêm vào các hoạt động hấp dẫn, mới lạ như:

Về văn hóa, tổ chức các cuộc thi sáng tác bài hát về Hải Phòng và về hoa phượng đỏ, thi ghép tranh từ hoa phượng, thi viết chữ thư pháp, thi sáng tạo các sản phẩm thủ công mỹ nghệ gắn với hình ảnh hoa phượng, thi sáng tác thơ về hoa phượng và về Hải Phòng...

Về các hoạt động thể thao, có thể tổ chức giải bóng chuyền bãi biển, bóng chuyền nữ, giải vô địch trẻ Judo, giải cầu cá thành phố, biểu diễn thái cực quyền, thi múa Lân - Sư - Rồng...

Ngoài ra cũng có thể tổ chức những cuộc thi liên quan đến lĩnh vực du lịch để tạo điểm nhấn và tăng thêm sức hút cho ngành du lịch của thành phố như: Thi hướng dẫn viên giỏi thành phố, thi Lễ tân khách sạn giỏi thành phố, thậm chí là thi chế biến món ăn có sử dụng hình ảnh trang trí từ hoa phượng...

3.2.4. Giải pháp về quảng bá

Để có thể quảng bá sâu rộng cho một loại hình du lịch mới ra đời ở Hải Phòng, ngành du lịch Hải Phòng cần tận dụng các cơ hội thuận tiện để tham gia hội nghị, hội thảo, hội chợ quốc tế để thông qua đó có điều kiện tiếp thị, tuyên truyền quảng bá cho du khách đến Hải Phòng. Nếu có điều kiện, nên đẩy mạnh việc thành lập các văn phòng đại diện, trung tâm thông tin tại các quốc gia có thị trường khách du lịch lớn như: Trung Quốc, Châu Âu, Châu Mỹ để thực hiện các chức năng du lịch lữ hành và xúc tiến việc tiếp thị nhanh và hiệu quả. Đẩy mạnh hoạt động marketing vào việc quảng bá cho du lịch sẽ tạo ra thuận lợi cho

việc phát triển toàn ngành du lịch. Trên cơ sở đó chúng ta khẳng định rằng trong những năm tới du lịch thành phố sẽ đạt những tăng trưởng cao, xứng tầm với một số trung tâm thương mại du lịch của vùng duyên hải Bắc Bộ, như Nghị quyết 32/NQ- TW của Bộ chính trị.

Để phân đấu đẩy mạnh việc xây dựng Hải Phòng trở thành một trong các trung tâm du lịch của đất nước ở miền Bắc, định hướng và phát triển du lịch sinh thái nghỉ dưỡng vùng biển, du lịch văn hóa, lễ hội du lịch đồng thời là đầu mối tiếp nhận chung chuyên khách du lịch quốc tế, cần đẩy mạnh công tác quảng bá, xúc tiến du lịch, với những nội dung cụ thể sau:

- Nâng cao nhận thức về phát triển du lịch, hiểu đúng và rõ vị trí quan trọng, tính chất tổng hợp đa ngành, xã hội hóa cao cùng với lợi ích kinh tế xã hội to lớn của phát triển du lịch. Tuyên truyền cho nhân dân, khách du lịch trong nước về tiềm năng du lịch của Hải Phòng, những thành quả đạt được, những khó khăn thử thách và hướng đầu tư phát triển.

- Bằng nhiều hình thức tuyên truyền giáo dục mọi tầng lớp nhân dân, mọi cấp ngành về phát triển du lịch đi đôi với việc bảo vệ tài nguyên thiên nhiên, tài nguyên nhân văn, môi trường sinh thái mà thành phố chúng ta có, làm phong phú thêm nguồn tài nguyên này.

- Tổ chức thực hiện quảng bá rộng rãi về hình ảnh Hải Phòng với khách du lịch trong và ngoài nước trên các phương tiện thông tin đại chúng của trung ương và địa phương. Khuyến khích các doanh nghiệp đầu tư tự quảng bá và đẩy mạnh hoạt động tiếp thị khai thác thị trường trong và ngoài nước, phát hành nhiều ấn phẩm cho khách lữ hành quốc tế.

- Không ngừng nâng cao chất lượng, đa dạng hóa sản phẩm du lịch, thực hiện quảng bá bằng chất lượng, bằng sản phẩm và bằng giá cả.

- Tăng cường quảng bá trên đài truyền hình và các tạp chí, báo, mạng thông tin ra nước ngoài. Xây dựng chuyên mục du lịch trên đài Truyền hình Hải Phòng và truyền hình Trung ương đồng thời giới thiệu về các di tích lịch sử văn hóa của Hải Phòng.

- Biên soạn và phát hành các ấn phẩm về du lịch Hải Phòng để giới thiệu về con người Việt Nam du lịch nhân văn và tự nhiên của thành phố với những thông tin cụ thể về điểm lưu trú, hệ thống các điểm tham quan du lịch, các điểm vui chơi giải trí, các văn phòng tư vấn và thông tin du lịch. Có thể phối hợp các ngành giao thông vận tải để cung cấp miễn phí trên các lộ trình Hải Phòng những tài liệu chỉ dẫn và thông tin du lịch liên quan tới thành phố.

- Xúc tiến và xây dựng phát triển rộng rãi các loại hình phim ảnh, đĩa CD... bao gồm các tư liệu du lịch như lịch sử, văn hóa, các công trình kiến trúc, các di tích lịch sử, các danh lam thắng cảnh, các làng nghề truyền thống, các lễ hội cổ truyền... để giới thiệu với khách trong và ngoài nước. Những thông tin này không những bổ ích cho du khách mà còn cần thiết cho các nhà đầu tư nước ngoài muốn tìm hiểu về thành phố.

3.3. Một số đề xuất, kiến nghị

3.3.1. Đề xuất với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng cần tăng cường công tác quản lý nhà nước về du lịch, quản lý tốt để nâng cao chất lượng các dịch vụ du lịch, tạo điều kiện thuận lợi, làm hài lòng du khách. Bên cạnh đó, Sở cần ban hành những văn bản pháp lý hướng dẫn cụ thể đối với hoạt động của các doanh nghiệp du lịch trên địa bàn thành phố, tạo điều kiện tốt nhất để thúc đẩy sự hưởng ứng tham gia của các thành phần kinh tế và cộng đồng dân cư vào các hoạt động du lịch nhằm tạo môi trường tốt cho các hoạt động du lịch diễn ra được thuận lợi và có chất lượng cao.

Kiểm kê và đánh giá lại một cách chính xác có hệ thống tiềm năng, hiện trạng, khai thác, sử dụng nguồn tài nguyên du lịch của thành phố cũng là nhiệm vụ quan trọng nên làm, qua đó phát huy những mặt mạnh và hạn chế những yếu tố tiêu cực để nâng cao hiệu quả cho hoạt động du lịch.

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch chủ trì, phối hợp với một số sở, ban ngành, đơn vị liên quan nghiên cứu xây dựng đề án tổ chức Lễ hội Hoa Phượng Đỏ thường niên hàng năm và mỗi năm một chủ đề khác nhau.

Sở văn hóa, thể thao và du lịch cần đẩy mạnh công tác quảng bá điểm đến, tăng cường thu hút khách du lịch trong nước và quốc tế, thúc đẩy mạnh mẽ sự liên kết du lịch giữa các địa phương trong khu vực cùng với cả nước, tăng cường hội nhập quốc tế và thu hút các nguồn đầu tư để phát triển du lịch. Mỗi địa phương đã và đang có những sản phẩm du lịch đặc thù của riêng mình để liên kết trao đổi khách du lịch với các địa phương khác lân cận. Sở có thể cử các chuyên viên đi tham quan, học hỏi kinh nghiệm tổ chức các lễ hội hoa cũng như lễ hội du lịch gây được tiếng vang lớn ở những địa phương khác để về áp dụng một cách sáng tạo cho Lễ hội Hoa phượng đỏ của Hải Phòng.

Cuối cùng, Sở Văn hóa - Thể thao và Du lịch Hải Phòng nên có sự phối hợp với các công ty lữ hành có uy tín trên địa bàn thành phố triển khai các tuyến điểm du lịch và xây dựng thành các chương trình cụ thể để thu hút khách du lịch trong thời gian diễn ra lễ hội.

3.3.2. Đề xuất với ban tổ chức lễ hội

Ban tổ chức Lễ hội do Thành ủy, UBND thành phố thành lập từ những cán bộ nắm giữ những trọng trách phát triển kinh tế, văn hóa và xã hội của thành phố. Ban tổ chức cần tham mưu với thành phố để trước mắt tập trung mọi nguồn lực đẩy nhanh tiến độ đầu tư các dự án, nâng cấp, cải tạo cảnh quan đô thị và chấn chỉnh các hoạt động làm ảnh hưởng đến môi trường du lịch như: Cải tạo, chỉnh trang khu vực trung tâm thành phố, nâng cấp sân bay Cát Bi, Bảo tàng Hải Phòng và các tuyến đường đến một số trọng điểm du lịch. Bên cạnh đó cần đưa vào thực hiện triển khai Dự án xây dựng Quảng trường biển tại khu 1 Đồ Sơn, nâng tốc độ, đầu tư bổ sung các phà từ Đình Vũ đi Cát Bà; tập trung các nguồn lực để xây dựng, cải tạo cơ sở vật chất, hạ tầng các khu du lịch trọng điểm, trùng tu các di tích quan trọng nhằm mở rộng phạm vi tham quan cho du khách trong và ngoài thời gian diễn ra lễ hội.

Đề nghị Ban tổ chức nghiên cứu để có thể chuyển thời gian tổ chức lễ hội vào đúng dịp kỷ niệm Ngày giải phóng Hải Phòng (13-5). Đây là một khoảng thời gian vừa có ý nghĩa lịch sử quan trọng với người dân thành phố vừa là thời

điểm hoa phượng nở rộ và đẹp nhất trong năm, rất thích hợp cho các hoạt động ngắm hoa và thể hiện được ý nghĩa tôn vinh loài hoa này của lễ hội.

Ban tổ chức cũng cần xác định hoạt động chính, cốt lõi của lễ hội như xây dựng đêm hội, chương trình Carnival một cách sôi động, hấp dẫn, mới lạ và khoa học hơn. Rút kinh nghiệm từ lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012, hoạt động Carnival chưa thể hiện sự hấp dẫn và sôi động; kịch bản chưa khoa học và chính xác, như khi điều hành các đoàn xe của các doanh nghiệp du lịch còn thiếu lời bình, lời giới thiệu và thiếu sự thống nhất của các cá nhân trong ban tổ chức.

Cần có kế hoạch và giải pháp để huy động nguồn kinh phí từ xã hội hóa một cách cụ thể, khoa học với các phương thức, hình thức, các cơ chế phù hợp với điều kiện thực tế, đảm bảo quyền lợi cho các nhà tài trợ trong công tác vận động xã hội hóa kinh phí cho các hoạt động lễ hội một cách khoa học bài bản chuyên nghiệp.

Đầu tư nâng cấp các loại hình vui chơi giải trí tại ngay trung tâm thành phố, gần nơi lưu trú và nghỉ ngơi của du khách cũng là một giải pháp cần tới sự cho phép của chính quyền thành phố. Có thể sử dụng các phương tiện như xích lô, xe đạp giúp cho du khách có thể đi dạo xung quanh thành phố, và có thể tự do ngắm nhìn các công trình kiến trúc nghệ thuật, hay đi dạo bên đường bờ hồ Tam Bạc, để thưởng thức và cảm nhận cảm giác thư giãn, điều đó có thể giúp cho du khách lưu trú tại đây lâu hơn và để lại ấn tượng trong lòng họ sâu sắc hơn.

Nếu làm được những điều này, tin rằng Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng sẽ thực sự trở thành một sản phẩm du lịch đặc trưng và một thương hiệu riêng của thành phố Hải Phòng.

TIÊU KẾT CHƯƠNG 3

Như vậy để du lịch Hải Phòng ngày càng hấp dẫn du khách trong nước và quốc tế, đồng thời luôn trong tư thế phát triển bền vững cần phải có những giải pháp ngắn hạn và lâu dài cho hoạt động du lịch ngày càng có hiệu quả cao hơn mà không làm mất đi giá trị đích thực vốn có. Trên đây là một số giải pháp và kiến nghị mà người viết bài khóa luận này xin trình bày để tham khảo góp phần cho chiến lược phát triển du lịch của thành phố đặc biệt là đóng góp vào việc khai thác một loại hình lễ hội du lịch mới, nhằm giúp Hải Phòng bắt kịp với xu thế phát triển chung của cả nước.

KẾT LUẬN

Nếu so sánh với các địa phương lân cận thì tiềm năng và tài nguyên du lịch Hải Phòng không thua kém, chưa nói đến nhiều yếu tố còn có tính vượt trội. Tuy nhiên cho đến nay du lịch Hải Phòng vẫn chưa thực sự tìm ra được sản phẩm du lịch đặc trưng mang bản sắc riêng của thành phố. Với quyết tâm xây dựng và phát triển thương hiệu du lịch Hải Phòng, một ý tưởng mới đã ra đời: Lễ hội Hoa Phượng Đỏ cho Hải Phòng - tại sao không?

Thông qua việc đánh giá, phân tích tài nguyên du lịch và thực trạng phát triển du lịch Hải Phòng, Đảng bộ, quân và dân thành phố đã tổ chức thành công một loại hình du lịch mới, một lễ hội có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với du lịch thành phố. Đó là lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất-2012.

Lễ hội đã tạo nên một dấu ấn mới, một bước ngoặt mới có tính đột phá trong phương thức tổ chức sự kiện, quảng bá giới thiệu hình ảnh và con người Hải Phòng đến với bạn bè trong khu vực cũng như trên thế giới, từng bước xây dựng Lễ hội Hoa Phượng Đỏ trở thành thương hiệu, sản phẩm văn hóa du lịch đặc sắc, thường niên của thành phố. Tuy nhiên, để lễ hội thực sự có sức sống, cần sự chung tay của các ban ngành, đoàn thể và của cả các cá nhân, những người con của Hải Phòng và những người yêu Hải Phòng. Hy vọng, thông qua bài khóa luận này, người viết có thể đóng góp một phần nào trong việc gợi mở những phương hướng mới cho việc tổ chức lễ hội hoa phượng đỏ của thành phố ngày càng thành công hơn. /.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

I. Sách, báo, tạp chí:

1. Phạm Văn Anh, *Khóa luận tốt nghiệp nghiên cứu sức hấp dẫn của di tích lịch sử văn hóa tại nội thành Hải Phòng với du khách*, Hải Phòng, 2009.
2. Toan Ánh, *Phong tục Việt Nam*, NXB Khoa học xã hội, 1991.
3. Phạm Thị Hoàng Điệp, *Tập Bài giảng môn Phong tục tập quán lễ hội*.
4. Trịnh Minh Hiền, *Lễ hội truyền thống tiêu biểu Hải Phòng*, NXB Hải Phòng, 2006.
5. Lê Văn kỳ, *Mối quan hệ giữa truyền thuyết người Việt và hội lễ về các anh hùng*, NXB Khoa học xã hội 1997.
6. Tổng cục du lịch, *Non nước Việt Nam*, Hà Nội, 2005.
7. Hội nhà báo Hải Phòng, *Những tác phẩm báo chí chất lượng cao năm 2011*, NXB Hải Phòng, 2012.
8. Sở văn hóa, thể thao và du lịch Hải Phòng, *Kế hoạch phân công nhiệm vụ triển khai tổ chức các hoạt động tại lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất, 2012*.
9. Trần Phương, *Du lịch văn hóa Hải Phòng*, NXB Hải Phòng, Sở du lịch Hải Phòng.
10. ThS. Phạm Thị Thanh Quy, *Quản lý lễ hội cổ truyền ngày nay*, NXB Lao Động, 2009.
11. Dương Văn Sáu, *Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch*, Trường đại học văn hóa Hà Nội, 2004.
12. Sở thông tin và truyền thông, *Báo cáo công tác thông tin, tuyên truyền lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất, 2012*.
13. Bùi Thị Hải Yến, *Quy hoạch du lịch*, NXB Giáo dục, 2009.
14. Bùi Thị Hải Yến, *Tài nguyên du lịch*, NXB Giáo dục, 2009.
15. Bùi Thị Hải Yến, *Tuyến điểm du lịch Việt Nam*, NXB Giáo dục, 2005.
16. Tạp chí *Người đưa tin UNESCO*, 12-1989.

II. Website:

17. Website: www.dulichhaiphong.gov.vn

18. Website: www.baohaiphong.com.vn

19. Website: www.dalat.gov.vn

20. Website: www.haiphong.gov.vn

21. Website: www.tailieu.vn

22. Website: www.thegioidulich.com.vn

23. <http://www.vysajp.org/news>

PHỤ LỤC

1. Phiếu điều tra về lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012

Đối tượng điều tra: Khách du lịch

Câu hỏi 1: Theo anh (chị), lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 có cần thiết không?

- a. Có
- b. Không
- c. Không biết

Câu hỏi 2: Anh (chị) cho biết lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 tổ chức vào thời điểm tháng 06 có thích hợp không?

- a. Có thích hợp
- b. Không thích hợp

Câu hỏi 3: Nếu câu 2 anh (chị) lựa chọn phương án b, vậy anh chị cho biết lễ hội Hoa Phượng Đỏ nên tổ chức vào thời gian nào?

- a. Tháng 4 khi hoa phượng bắt đầu nở
- b. Vào dịp 30/4 - 1/5
- c. Ngày giải phóng Hải Phòng 13/5
- d. Lựa chọn khác của anh chị

Câu hỏi 4: Anh (chị) biết tới lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 qua hình thức nào?

- a. Qua quảng cáo trên báo chí, truyền hình
- b. Qua bạn bè
- c. Qua pano, áp phích trên đường phố
- d. Không biết lễ hội tổ chức

Câu hỏi 5: Anh (chị) đánh giá như thế nào về lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012?

- a. Rất hấp dẫn
- b. Hấp dẫn
- c. Bình thường
- d. Không hấp dẫn

e. Không biết

Câu hỏi 6: Anh (chị) cho biết cách thức tổ chức của lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 như thế nào?

- a. Tốt
- b. Bình thường
- c. Chưa tốt
- d. Không có ý kiến

Câu hỏi 7: Theo anh (chị) có nên tổ chức lễ hội Hoa Phượng Đỏ thường niên không?

- a. Nên
- b. Không nên
- c. Ý kiến khác

Câu hỏi 8: Anh (chị) thích nhất hoạt động nào trong lễ hội Hoa Phượng Đỏ Hải Phòng lần thứ nhất - 2012 ?

- a. Diễu hành đường phố
- b. Xem chương trình văn nghệ
- c. Bắn pháo hoa
- d. Không ý kiến

Câu hỏi 9: Theo anh (chị) có nên xây dựng thêm các hoạt động bổ trợ khác không?

- a. Có
- b. Không

Câu hỏi 10: Lễ hội Hoa Phượng Đỏ nên bổ sung thêm những hoạt động gì để tăng sức hấp dẫn?

- a. Nhiều ca nhạc trên đường phố
- b. Nhiều gian hàng triển lãm, hội chợ
- c. Mở thêm lễ hội ẩm thực biển

2. Bản đồ du lịch thành phố Hải Phòng

3. Một số hình ảnh về Lễ hội Hoa phượng đỏ Hải Phòng lần thứ nhất

Dàn hợp xướng với 500 nghệ sĩ, diễn viên

Sân khấu hoành tráng rực màu phượng thắm

Múa lân trong diễu hành của đoàn Võ Việt Đạo (Vovinam)

Trống hội

Các nữ tú với chùm hoa phượng đỏ thắm trên tay

Biểu diễn múa rối thừng của đoàn Múa rối Hải Phòng

Hội “vật cầu rước Ông lộn” - Kim Sơn (Tân Trào - Kiên Thụy)

Các nam thanh của làng chài

Xe mô hình “Rồng đang vươn mình ra biển”

Đoàn biểu diễn Aerobic của các vận động viên “nhí”

Màn thể hiện của Đoàn Dance sport

Màn bắn pháo hoa